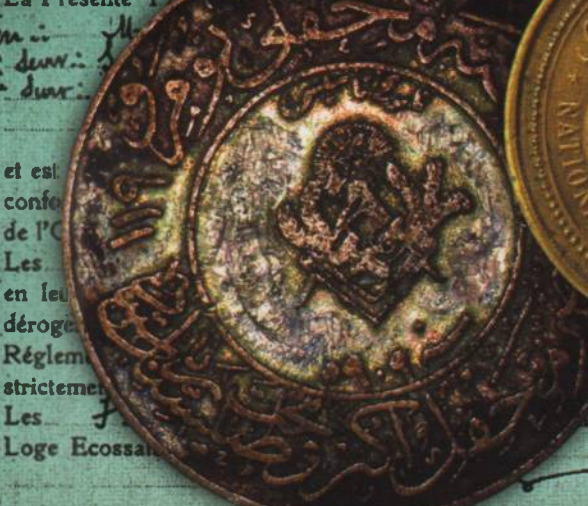
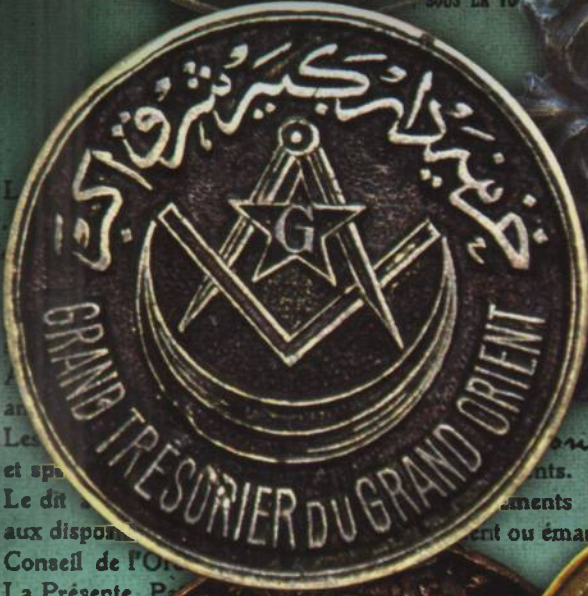

TESVİYE

HÜR VE KABUL EDİLMİŞ MASONLAR BÜYÜK LOCASININ RESMİ YAYIN ORGANIDIR.

YIL: 19 • SAYI: 83 EKİM 2011

5. - TL KDV dahildir.

Toute infraction ou dérogation au présent décret, ou au respect dû à l'Ordre Maçonnique en général, entraînera ipso jure la nullité de la présente Patente, qui devra être réintégrée au Grand Secrétariat Général pour être déposée aux Archives par la Grande Chancellerie de l'Ordre.

Fait à Paris le 10 Juin mil neuf cent dix-neuf 1909 E. V. L.

Mühürler ve Bijular

Le Gr.: Chanc.: Sec.: Gén.:

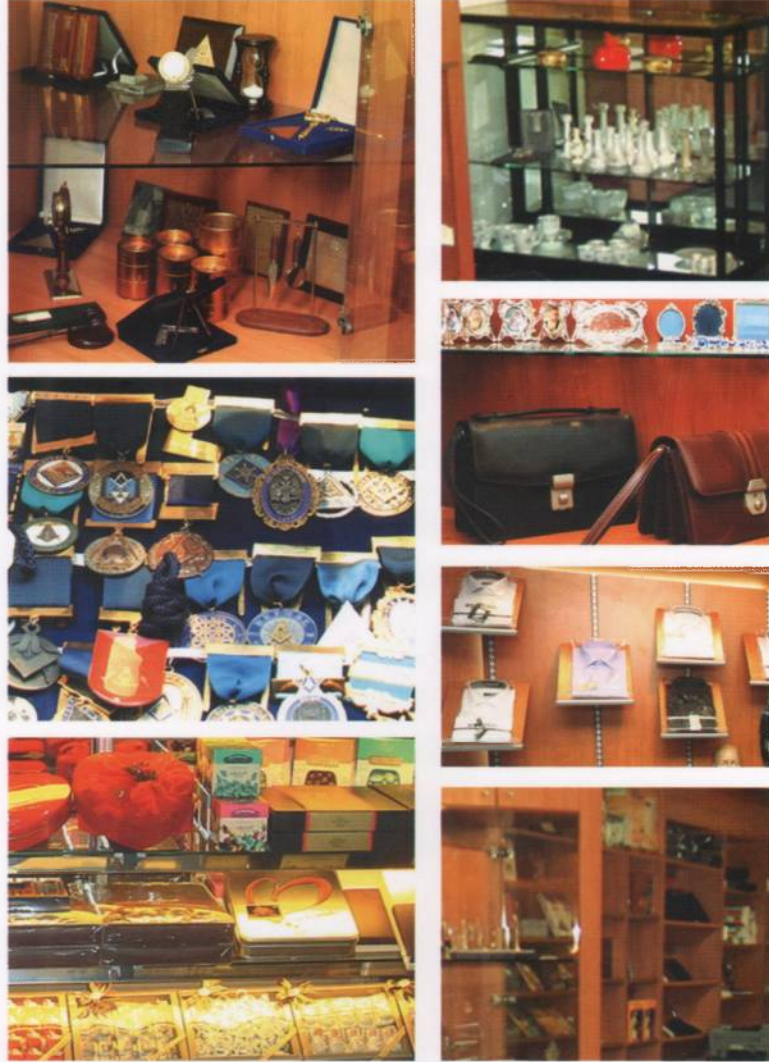

binlerce ürünü beğenimize sunuyoruz.

Sizin için,
size özel...
her şey!

HÜR VE
KABUL
EDİLMİŞ
MASONLAR
BÜYÜK
LOJASI
İKTİSADİ
İŞLETME

www.mason.org.tr
ürünüzü seçerek siparişinizi veriniz.

GÜRGENCİ

SUITE HOTEL

Ev güzelliği...

Günlük ve uzun süreli konaklamalarınız için şehir merkezinde özenle tefriş edilmiş suitler.

Oturma salonu
Yatak odası
Banyo (Duş-WC)
Donanımlı açık mutfak
50 m² daireler
TV-Uydu alıcısı
Kablosuz İnternet Erişimi
Oda servisi
Lobi bar
Kahvaltı salonu
Toplantı Salonu

House beauty...

Fully furnished and elegantly decorated spacious apartments in the city center, for daily and long stays.

Living area
Bedroom
Bathroom (Shower-WC)
Equipped kitchenette
Total area per apartment - 50m²
TV, Satellite-Receiver
Wireless internet connection
Room service
Lobby bar
Breakfast hall
Meeting Room

GÜRGENCİ

A P A R T O T E L

Muttalip Cad. No: 2 ESKİŞEHİR
TEL: 0222. 230 43 43 FAKS: 0222. 231 20 19
www.gurgenci.com

BİR KONVAN'IN ARDINDAN

2011 yılı Konvan'ı 7 Mayıs 2011 Cumartesi günü saat 10.00'da Hilton Oteli Convention Center salonlarında yapıldı. Ziyaretçileri karşılama ve yürütme görevi programını 118 numaralı DORUK Locası üstlendi.

Seçilen Büyük Görevliler Kurulu'nun görev dağılımı da aşağıdaki gibi yapıldı.

Büyük Üstat Remzi SANVER

BÜYÜK GÖREVLİLER KURULU

Büyük Üstat Kaymakamı	Mehmet BEKÂR
Büyük Üstat Yardımcısı	Ömer KÖKER
Büyük Üstat Yardımcısı	Levent ÖZBAKKALOĞLU
Büyük I. Nazır	Belgin ERKAN
Büyük II. Nazır	Ahmet ERMAN
Büyük Sekreter	Bülent AKKAN
Büyük Hatip	Ahmet ŞENKUT
Büyük Hazine	Nezih ONAT
Büyük Hasenat Emine	Tevfik ORBEY
Büyük Muhakkik	Asaf TANAĞAR
Büyük I. Tören Üstadı	Turgay TONGUÇ
Büyük II. Tören Üstadı	Sıtkı AYTAÇ
Büyük Kutsal Kitap Emine	Mustafa SAYIN
Büyük Sancaktar	Aras ŞENVAR
Büyük Koruyucu	Yalçın ERCEBER
Büyük Gözcü	Mehmet TANSAL
Büyük Sekreter Yardımcısı	Arif DAVRAN
Büyük Hatip Yardımcısı	Ömer Faruk ZUHAL
Büyük Hazine Emine Yardımcısı	Mete GÜRLER

7 Mayıs 2011 Cumartesi günü saat 10.00'da başlayan Konvanımıza 587 Kardeş katılmıştır.

Mason'lukta 50 yılını dolduran

- 1- Affan DAĞLI
- 2- Halûk BİTEK
- 3- Yelman GAZİMİHAL
- 4- Vecihi İBAK
- 5- Remzi ÇETİNDİAĞ
- 6- Numan Kaya KUZANLI
- 7- Mehmet Orhan BAYKAL
- 8- Yüksel KAZMİRCİ
- 9- Türkhan SLEM
- 10- Leon Marsel KURİYEL
- 11- Samim BAYDAR
- 12- Ergun BOZKURT
- 13- Nusret ERDEM

kardeşlerimizin barkovizyonda tanıtımı yapıldı.

Ali Fuat TEK, Yıldırım DEVLETKUŞU, Haldun KARACA, Mehmet ALTUNTAŞ veERCÜMENT ÖKTEM K.'lere Keçiören Cumhuriyet İlköğretimi yapımı esnasında Kontrolörlük desteklerinden dolayı teşekkür plaketleri verildi.

Büyük Üstat ve Büyük Görevliler Kurulu seçimi yapılan bu konvanda Remzi SANVER Büyük Üstat seçilmiştir.

BLT'nün 38/A maddesine göre 2011-2013 dönemi için Yüksek Haysiyet Divanı Başkanı ve üyelerinin seçimi yapılmıştır. Aşağıda isimleri belirtilen kardeşler seçildiler.

- Başkan Orhan GEMİCİOĞLU
Üye İlhan ERDENİZ
Üye Alper GÜVEN
Üye Yılmaz MAZLUMOĞLU
Üye Yılmaz KARADENİZ
Üye Ender KANAR
Üye Celil KAYIKET
Üye Ertuğrul DESTAN
Üye Okan SELEK

Konvanımıza Almanya, İsviçre, Slovakya, Yunanistan, Romanya, İtalya, Litvanya, Avusturya, Bulgaristan, Kongo ve İsrail Büyük Localarının Büyük Üstat ve Temsilci Kardeşleri katıldılar.

7 Mayıs 2011 tarihinde 56.cısı yapılan Konvanımızın organizasyonunu üstlenen DORUK Locası Kardeşleri kusursuz bir toplantı ve ardından yapılan Gala Yemeğinin organizasyonunun mükemmel geçmesinin rahatlığı ve huzurunu yaşadılar.

FREDOM LOCASI-35

Ali Manço

FREDOM'A İNGİLTERE VE LİTVANYA'DAN ZİYARET

Freedom (35) Locasının 31 Mart 2011 tarihli çalışmasına, İngiltere Büyük Locasına bağlı 1426 No.'lu Great City Locasından Graham D. King ile Litvanya Büyük Locasına bağlı Rönesans Locasından Svajunas Juodka Kardeşler katıldılar.

Kardeş sofrasında söz alan Graham D. King, Londra'daki eski bir mezbaha olan Butchers' Hall binasında toplanan Great City Locasının kısaca tarihçesinden söz ettikten sonra Masonluğun evrenselliğini ve İngiltere'den gelip ilk kez katılmasına rağmen burada

ne kadar sıcak bir biçimde ağırlandığını vurguladı. Daha sonra söz alan Svajunas Juodka ise ülkesindeki Masonluğun Sovyet döneminde yasaklanıp tüm belgelerine KGB tarafından el konulduğunu, bu nedenle bağımsızlık sonrasında Litvanya Masonluğunun yeni baştan kurulduğunu anlattı. Litvanya'nın dil ve kültür olarak Rusya'dan farklılığının altını çizen Svajunas Juodka, konuşmasının ardından Litvanyalı heykeltraş bir Kardeşimizce yapılmış Litvanya Masonluğunu simgeleyen madalyonu Üstad-ı Muhterem Selim Güven'e sundu.

Soldan sağa: Üstad-ı Muhterem Selim Güven ve Svajunas Juodka (yanda)

Graham D. King ve Üstad-ı Muhterem Selim Güven

MÜZEMİZDEN

Arşiv 1930 öncesine ait mühürler ve bijular açısından (aynı döneme ait evrakla kıyaslandığında) zengin sayılabilir.

MÜHÜRLER VE BİJULAR

Ergin Koparan

*İşte o döneme ait mührün koleksiyon-
da bulunması önemli bir kazançtır.*

Sebat locasının bijusu, Necat locasının "kufi musanna" yazı ile bijusu ve mührü, Aydın locasının bijuları, Gençlik ve Işık localarının mühürleri ile İstanbul (1924) ve Homere localarının bijuları değerli parçalar arasındadır. 1930 öncesinden kalma değerli bir eser de "El Maḥfil el Kebir el Eruşalayim 1908-1326" ibaresini taşıyan (Kudüs Büyük) Locası'na ait madalyondur.*

Bu dönemin Büyük Maşrık mühürleri arasında "Hazine-i Kebir-i Maşrık-ı Ekber" yazılı Büyük Hazine Emmini mührü ile "Meşrik-i Azam [Meşrik] Dersaadet Lokal Komisyonu 1338" yazılı 1922 yılı Lokal Komisyonu mühürleri de dikkati çekmekte.

1930 sonrasına ait Vedat ve Akasya locaları mühürleri ile, Ziya-ı Şark ve Armonia bijuları, Resne, Vega, Muhibbanı Hüriyyet 25inci Yıl madalyonları dikkati çekmekte.

Bu dönemde İstanbul'da 5-10 Eylül 1932 tarihlerinde toplanmış olan AMI (Association Maçonnique Internationale-Uluslararası Masonluk Birliği) toplantısı dolayısıyla yaptırılmış olan mineli madalyon da koleksiyonda yer almakta.

Türkiye Büyük Maşrıkı'nın 1929 sonrası mührü de koleksiyondadır. Daha sonraki (1950 sonrası) döneme ait Türk Yükseltme Cemiyeti Türkiye Büyük Locası, İstanbul Şubesi, İstanbul Gran Loju Büyük Katipliği, İstanbul Büyük Maḥfli mühürleri ile Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Türkiye Büyük Locası mühür ve kaşeleri koleksiyonda bulunmakta.

Koleksiyondaki bir önemli mühür de İzmir'de kurulmuş ve 1967'de uykuya yatmış olan Kemal locasının mührüdür.

Koleksiyonun en değerli parçası olarak Resne locasının Mısır Milli Büyük Locası'na bağlı olduğu dönemde kazınmış mührü sayılabilir. İngiltere Birleşik Büyük Locası'nın, 1970 yılında Türkiye Büyük Locası ile tanışma kararı almak üzere Büyük Loca toplantısına sunulan komisyon raporunda o zaman İBBL'sından berat aldığı için muntazam olan Mısır Milli Locası'ndan berat almış olan Resne Locası gerekçe gösterilmişti.

* Arapça'dan tercüme "Kudüs Büyük Locası"dır. Loca kendi kendine "Büyük" sıfatını eklemiştir.

MUHİBBAN-I HÜRRIYET (2)

2 numaralı Muhibbanı Hürriyet Locası, 28 Haziran 1909'da kurulmuştur. Kurucuları arasında Miralay Mehmet Ali baba, Rauf Paşazade Sadık, Jak Kalderon, Osman Saip, Softa zade Ahmet Nesimi, Herkül Diyamantopulo, Doktor İbrahim Temo bulunmaktadır. Kurucu Üstadı Muhteremi Miralay Mehmet Ali'dir. Daha sonra Muhtar Tahsin, yine Mehmet Ali Baba, Halit Habbab, tekrar Mehmet Ali Baba, Saim Hüsnü, Mahmut Celalettin, Salim Ahmet ve Hüsamettin Ahmet Üstadı Muhteremlik yapmışlardır. Balkan savaşı ve karışıklıklar nedeniyle 1912'den 7 Mayıs 1910'a kadar çalışmalar geçici olarak durdurulmuş sonra devam etmiştir. Muhibbanı Hürriyet çalışmalarına Ekim 1935'e kadar devam etmiştir.

VEFA (3)

3 numaralı Vefa Locası, 28 Haziran 1909'da kurulmuştur. Mısır'da bulunan Nail Reşit, Mısır Üstadı Azamı İdris Ragıp ile görüşerek ondan aldığı çekiç, önlük ve avadanlıklar ile Mısır'da tercüme ettirdiği ilk üç dereceye ait ritüelleri İstanbul'a getirmiştir. Aynı zamanda Resne Locası'nın I. Nazır olan Nail Reşid öncülüğünde, Osman Fehmi, Mehmet Tevfik ve Mehmet Ali Baba ile Vefa mahfeli kurulmuştur. Vefa locası da 4 Ağustos 1912'den 11 Haziran 1913'e kadar çalışmalarına ara vermiştir. İlk Üstadı Muhteremi Nail Reşit'tir. Vefa Muhterem Locası'nın daha sonraki Üstadı Muhteremleri, Fuat Hulusi Demirelli, Ahmet Hakkı, Memduh, Sabri Mehmet,

Mehmet Ali Haşmet, Doktor Tahir'dir. 1933 yılı Üstadı Muhteremi Muhittin Celal Duru, 1934 yılı Üstadı Muhteremi Ali Şevket'tir. 1935 yılındaki son Üstadı Muhterem Mehmet Ali

Haşmet Kırca'dır. İngiltere Birleşik Büyük Locası'nın, Büyük Loca'yı tanıma hakkında 21 Temmuz 1970 tarihli raporunda Nail Reşid'in Mısır'da tercüme ettirdiği ritüellere atıfta bulunulduğundan tanınma sürecinde Vefa Locasının yeri önem taşımaktadır.

RESNE (5)

Resne, önce Mısır Millî Büyük Locası'na bağlı olarak kurulmuştur. Mısır'da ilk İngiliz locası "Saint John's" 1862'de İskenderiye'de açılmıştı. Daha sonra 1899'da Mısır ve Sudan'daki İngiliz Localarını idaresi altına alan bir İngiliz Bölge Büyük Locası kurulmuştur. Resne Locası'nın berat aldığı, Mısır Millî Büyük Locası, 8 Mayıs 1876'da kurulmuştur. İlk Büyük Üstadı Dr. İkonomopulo'dur.

Daha sonra Hidiv Tevfik Paşa Büyük Üstat olmuştur. 1889'da Büyük Üstat olan İdris Ragıp Bey'in Maşnık-ı Âzam-ı Osmanî'nin kuruluşunda önemli yardımları olmuştur. Yabancı obediyaalarda çalışan Osmanlı Masonları, II. Meşrutiyet günlerinin de getirdiği atmosfer içinde "millî Masonluk" kurulması için çalışmalara girişmişlerdir. İttihat ve Terakki Fırkası'nın ileri gelenlerinden, "Hürriyet Kahramanı" Resneli (Kolağası) Niyazi'nin kardeşi eczacı Osman Fehmi bu uğurda bir kaç kez Mısır'a gitmiş, İdris Ragıp ve Sakakini ile görüşmüştür. Osman Fehmi ve Mısır'da tekris olmuş olan Nail Reşid'in başını çektiği bir grup Osmanlı Masonu, 1 Teşrinisani (Kasım) 1324 (1908) günü İstanbul'da toplanmışlar ve Mısır Millî Büyük Locası Büyük Üstadı ile yapılan görüşmeye dayanarak Mısır Millî Büyük Locası'na bağlı, 119 numaralı "Resne" locasının kurulmasını

karar altına almışlardır. Ertesi gün (2 Teşrinisani) yeniden toplanarak görevlere sırasıyla Osman Fehmi, Nail Reşid, Ahmet Pertev, Mehmet Tevfik, Jak Kalderon, Sadık Rauf, Şükrü Rıza seçilmişlerdir. Kurulan loca için 4 Teşrinisani 1324'te Mısır Millî Büyük Locası'na başvurulmuştur. Resne locası, İstanbul'da Türkçe çalışmak üzere Mısır Millî Büyük Locası'ndan 119 numara ile berat almıştır.

Sekiz ay Mısır Millî Büyük Locası'na bağlı çalışan Resne locasının üyeleri, Maşnık-ı Âzam-ı Osmanî'nin kuruluşunda görev almışlar; çalışmaların olgunlaşmasıyla 19 Haziran 1325 (1909) tarihli celsede Mısır Millî Büyük Locası'ndan ayrılıp Osmanlı Maşnık-ı Âzam-ı Âzam-ı Osmanî'ne katılma kararı almışlardır. Resne'nin ilk Üstadı Muhteremi Eczacı Osman Fehmi'dir. Osman Fehmi, Maşnık-ı Âzam-ı Osmanî'nin ilk Daimî Heyeti'nde (Büyük Görevliler Kurulu) Büyük II. Nâzır seçilmiştir. Osman Fehmi'nin ağabeyi, Kolağası [Hürriyet Kahramanı] Resneli Niyazi de Masondu. 1913 yılında, kırk yaşındayken bir suikast sonucu öldürülen Resneli Niyazi'nin anısına daha sonra Mısır Millî Büyük Loca-

Resne Mahfeli numro 119
Mısır Mahfel-i Ekber-i
Vatanisinin taht-ı riyasetinde
Tarih-i tes'isi sene 5909

sı'na bağlı olarak Arapça çalışmak üzere Kahire'de 120 numaralı "Niyazi" locası kurulmuştur. 1880 doğumlu olan Osman Fehmi'nin ilk dönem kayıtlarında adı, kardeşine izafeten "Osman Fehmi Niyazi" olarak geçmektedir. Büyük Loca belgelerinden, Osman Fehmi'nin soyadı kanunundan sonra "Resne" soyadını aldığı anlaşılmaktadır. Uyku dönemi sonrasında Kültür Locası'na katılan Osman Fehmi Resne 1952 yılında Ebedî Maşrık'a intikal etmiştir. Resne Locası'nda daha sonra, Necmettin Tahsin Erol, Prof. Zühtü İnhan, Kenan Öner, Nedim Nazmi, Amiral M. Ali, Nehri Bey, Dr.Celal Tahsin, Dr. İhsan İsmail Üstadı Muhteremlik yapmışlardır. 1935 yılındaki Üstadı Muhterem Cemil İpekçi idi. Resne Muhterem Locası, İngiltere Birleşik Büyük Locası tarafından tanınan Mısır Millî Büyük Locası'ndan patent alarak kurulması nedeniyle tarihimizde önemli bir yer almış; İngiltere Birleşik Büyük Locası'nın Türkiye Büyük Locası'nı tanıma sürecinde etkili olmuştur.

Resne'nin ilk devre görevlilerine gözetildiğinde Vefa locasının Resne üyeleri tarafından kurulduğu ve ilk Üstadı Muhterem Nail Reşid'in Resne'nin I. Nazır olduğu görülmektedir. Vefa ile aynı gün (28 Haziran) kurulan Muhibban-ı Hürriyet'in kurucuları arasında Resne görevlilerinden (muhtemelen Sekreter) Jak Kalderon göze çarpmaktadır. Muhibban-ı Hürriyet'in diğer kurucularının da Resne üyesi olmaları kuvvetle muhtemeldir. 7 numaralı Uhuvveti Osmaniye locasının da Resne gibi daha evvel Mısır Locasından patent alarak kurulduğu göz önüne alındığında Resne, Uhuvveti Osmaniye ve Vefa Loca'larının (hatta Muhibban-ı Hürriyet de sayıldığında dört Loca'nın) bir araya gelip bir Büyük Loca kurmaları mümkündür. Ancak 1909 yılında kurucuların 4 Eylül 1929'da ilan edilen Büyük Loca Tanımanın Temel İlkeleri [Basic Principles of Grand Lodge Recognition] ile 7 Eylül 1949'da ilan edilen Mesleğin Amaçları ve İlişkileri [Aims and Relationships of the Craft] belgelerinden haberdar olmaları söz konusu olamazdı.

Kuruluşundan başlayarak, Tanrı inancı ilkesine bağlı olmuş, Kutsal Kitapları

Altar'da bulundurulmuş ve sadece erkeklere açık olmuş olan Osmanlı Büyük Maşrık, o tarihte İngiltere Birleşik Büyük Locası ve İskoçya Büyük Locası gibi diğer Büyük Locaların da olduğu gibi tek bağlayıcı olan Anderson Nizamnamesi'ndeki Hür ve Kabul Edilmiş Masonların Eski Yükümlülükleri'ne [The Old Charges of the Free and Accepted Masons] özenle uymuştur.

Bu nedenle İngiltere Birleşik Büyük Locası 9 Eylül 1970 tarihli Büyük Loca toplantısında Osmanlı/Türkiye Büyük Locası'nın menşinin [13 Temmuz 1909'dan itibaren] muntazam olduğunu kabul etmiş ve 11 Eylül 1970 tarihli yazıyla durumu Türkiye Büyük Locasına bildirmiştir. İngiltere Birleşik Büyük Locası Büyük Sekreteri'nin HKMBL Konvanında 17 Aralık 2004 günü yaptığı konuşmasına "Büyük Locanız 1909 yılında kurulmuştur ve o zamandan bu yana Avrupa'nın Doğu kıyısında Masonik intizamın bir kalesi olmuştur" diye başlamasının temelinde bu yatmaktadır.

Koleksiyonda bulunan Resne mühüründe şunlar yazılıdır:

"Resne mahfeli numro 119 Mısır Mahfel-i Ekber-i Vatani'sinin taht-ı riyasetinde tarih-i te'sisi sene 5909".

Burada ilginç olan Büyük Maşrık kaynaklarında 1908 veya 1907 tarihinde kurulduğu yazan Resne'nin kuruluş tarihi olarak 5909 Işık Yılı'nın verilmesidir. Bu tarih bilindiği gibi Miladi 1909'a denk gelmektedir.

Resne'nin 1934 yılında çıkartılan ve koleksiyonda bulunan 25inci yıl madalyonunda ise "1908/9-1934" ibaresi yer almaktadır.

Büyük Maşrık'ın kuruluşunun yirmi beşinci yılı dolayısıyla 1934 yılında İstanbul'da basılan **Türkiye Millî Büyük Meşrıkının 25inci Yıldönümü münasebetiyle Fevkalade celsede Okunan nutuklar ve neşideler** kitabının 37. Sayfasında Resne locasının kuruluş tarihi "25.6.1907" şeklinde yazılıdır.

ZİYA-I ŞARK (9)

9 numaralı Ziya-i Şark, 18 Ocak 1910'da Kadıköy'de çalışmak üzere kurulmuştur. İlk Üstadı Muhterem Mirliva Faik Paşa'dır. Ziya-i Şark üyeleri, Kadıköy'de İtalyan obedi-yansına bağlı olarak 1907 yılında kurulan ve adını burasının eski adından alan Kalkedonya Locası'nda çalışmaktaydılar. Osmanlı Büyük Maşrık'ının kurulması üzerine

Osmanlı Büyük Maşrıkına başlı Ziyayı Şark locasını kurmuşlardır. Ziyayı Şark Yeldeğirmeninde kurulmuş ve önce Kalkedonya lokalinde toplanmıştır. Daha sonra, yakın yıllarda Hale sinemasının bulunduğu köşede kiralanan bir binaya geçmiştir. Ziyayı Şark bir süre sonra Beyoğlu'na taşınarak orada toplanmaya devam etmiştir. Ziya-i Şark'ın sonraki Üstadı Muhteremleri, Faik Paşa, Ahmet Suat ve Fuat Süreyya Paşa (1933-1934)'dir. Loca 1935 yılında Tan Işığın adını almıştır. Tan Işığın'ın son Üstadı Muhterem (1935) Baba Kurbangil'dir.

AKASYA (11)

İstanbul'da İtalyan obedi-yansına bağlı olarak çalışan Bizansiyo Rizorta locası 18 Şubat 1910 tarihinde Osmanlı Büyük Maşrıkına katılmıştır. Katılma sırasında Üstadı Muhterem Mustafa Baha'dır. On beş yıl kadar bu adla çalışan loca 1925 yılında Akasya adını almıştır. Akasya, Fransızca çalışmakta idi. Üstadı Muhteremleri, Dalmaniko, Doktor Zenop, Viktor Alfandari, Yako Toledo ve 1935 yılında Feridun Dirimtekin'dir.

SEBAT (34)

4 numaralı Şafak locası 24 Temmuz 1909 tarihinde kurulmuştur. İlk Üstadı Muhteremi İlyas Modyano, daha sonra Doktor Jak Suhami'dir. Şafak Locası 18 Ekim 1914 yılında Sebat adını almış ve yeni bir beratla ve 34 numara ile çalışmalarına devam etmiştir. Sebat'ın ilk Üstadı Muhteremi Jak Suhami'dir. Daha sonraki Üstadı Muhteremler Ali Kâmi, Agah Sırrı Levent, Doktor Halit Tekin ve 1935 yılında Cevdet Hamdi Balım'dır.

İstanbul Topkapı'daki Fukaraperver Cemiyetini bu loca üyeleri kurmuşlardır.

Koleksiyondaki Sebat bijusunda Arap harfleriyle 34 numrolu **SEBAT** Mahfeli 1330 [1914] yazılıdır. Gönye pergelin içinde ay-yıldız, yıldızın içinde ise Latin harfleriyle "G" bulunuyor.

NECAT (35)

35 numaralı Necat 17 Mayıs 1916'da kurulmuştur. İlk Üstadı Muhteremi Doktor İsmail Hurşit'tir. Kurucuları arasında Muhittin Osman Omay, Doktor Besim, Zeki Derviş, Osman Tevfik, Doktor İsmail Fehmi, Modyano vardır. Üstadı Muhteremleri, Doktor Orhan Tahsin, Avukat Ali Galip Taş, Mecdi Ali Akasya, yine Ali Galip Taş ve 1935'te İsmail Hurşit'tir. Necat üyeleri 1917 yılında Himayei Etfal Cemiyeti'ni [Çocuk Esirgeme Kurumu] kurmuşlardır. Koleksiyondaki üçgen biçimindeki Necat bijusu üzerinde "kûfi musanna" yazı ile NECAT kelimesi, alt köşelerde lâtin harfleriyle B ve J harfleri, üst köşede ise ay içinde Lâtin harfleriyle G harfi bulunmaktadır.

Biju üzerinde "kûfi musanna" yazı ile NECAT kelimesi, alt köşelerde lâtin harfleriyle B ve J harfleri, üst köşede ise ay içinde Lâtin harfleriyle G harfi bulunmaktadır.

Koleksiyonda bulunan Necat mührü üzerinde de "Meşrik-i Azam-ı Osmani Mahfil-i Necat 1916" yazılıdır.

AYDIN (41)

İzmir'in işgalinden sonra İstanbul'a taşınan Güneş locası burada çalışmalarını sürdürmüştür. Güneş, 1923 yılında İzmir'e geri dönünce Güneş'in İstanbullu üyeleri 21 Ocak 1923'te 41 numaralı Aydın locasını kurmuşlardır. Kurucu Üstadı Muhteremi Cevad, sonraki Üstadı Muhteremi Ferid Asseo'dur. Daha sonra Mustafa Hakkı Nalçacı, Avukat Ferid Üp, Mühendis Yusuf Ziya ve 1935 yılında yine Avukat Ferid Üp Üstadı Muhteremlik yapmışlardır.

Koleksiyonda bulunan biju üzerinde üçgen içinde göz, onun altında da Arap harfleriyle "Aydın" yazısı kazılıdır.

İSTANBUL (43)

İstanbul'da 43 numara ile Almanca çalışmak üzere 31 Ekim 1924'te açılmıştır. Meşrutiyetten sonra İstanbul'da kurulan Die Leuchte [Işık] üyeleri 1924'te İstanbul adıyla kurdukları Locayla Türkiye Büyük Meşriki altında Almanca çalışmaya başlamışlardır. Kurucu Üstadı Muhteremi Moris Kralovitch'dir. Sırasıyla Hügo Hervart, Erik Landistayn ve 1935 yılında Emil Kralovitch Üstadı Muhteremlik yapmışlardır.

Sonra Mim Kemal Öke, Avukat Yako Şaul, Vehbi Sabit, Emin Said ve 1935 yılında Doktor Osman Şerafeddin Üstadı Muhterem olmuştur.

Koleksiyonda Arap harfleriyle "Gençlik Mahfeli" yazılı mührü vardır.

İŞIK (54)

Işık locası Samsun'da çalışmak üzere, 10 Şubat 1928 tarihinde berat almıştır. Kurucu Üstadı Muhteremi Polis Müdürü Ahmet Mithat'tır. Sonra Doktor Nuri Osman, Doktor Hasan Fehmi, Atuf Zühdü ve 1935'de Ertuğrul Baykal'dır. Işık locası üyeleri, 1930'ların başında Mert ırmağı üzerinde bir binayı satın alarak tamir ettirmiş ve çalışmalarını burada yürütmüşlerdir. Işık locası, faaliyetini Ekim 1935'e kadar sürdürmüştür.

Koleksiyonda Işık locasının Arap harfleriyle Türkçe ve Fransızca yazılı mührü bulunmaktadır.

GENÇLİK (45)

31 Ekim 1924 tarihinde İstanbul'da kurulmuştur. Kurucu Üstadı Muhteremi İsmail Necmi Dilmen'dir.

VEDAT (46)

31 Mart 1925'te İstanbul'da Fransızca çalışmak üzere kurulmuştur. Kurucu Üstadı Muhteremi Leon Dandes'tir. Sonra Zoletti, Tıngıryan ve 1935 yılında Jak Eseyan Üstadı Muhteremlik yapmışlardır.

HOMER (62)

Fransa Grand Orient'ine bağlı olarak II. Meşrutiyetten sonra (1909) kurulmuş, Güneş'in 1918'de kurulmasına kadar İzmir'in en önemli locası olarak çalışmıştır. 14 Mayıs 1918 ile 9 Eylül 1922 arasında Güneş'in İstanbul'a nakletmesiyle şehrin yine en büyük locası olmuştur. Homere, 21 Ocak 1933'te 62 numara ile Türkiye Büyük Meşriki'ne katılmıştır.

İlk Üstadı Muhteremi Moyano Salvador'dur. Sonra Leon Valet, Diran Aşnan Üstadı Muhterem olmuştur. 1918'de Güneş kurulduğunda Diran Aşnan Güneş'in Üstadı Muhteremi olmuştur. 1920 yılında Ernest Bon, Homer'in Üstadı Muhteremi olmuş ve on yıl bu görevi sürdürmüştür. Sonra Erik Vitol, 1932 ve 1933 yıllarında Tireli Akif Halil Üstadı Muhterem olmuş ve onun döneminde Homer Türkiye Büyük Maşriki'na katılmıştır. 1934 yılında Feyyaz Mümtaz, 935'te Emil Tisu Üstadı Muhterem olmuşlardır.

RENAISSANCE (65)

İstanbul'da 20 Eylül 1908 tarihinde Fransız Büyük Maşriki'na bağlı olarak açılmıştır. 4 Ocak 1935 tarihinde Türkiye Büyük Maşriki'na katılmıştır. Son Üstadı Muhteremleri Fotyadis, Mercelle Lonat ve Arman Mösse idi.

BÜYÜK MAŞRIK

Büyük Loca 1909-1935 arasında önce Maşrik-ı Azam-ı Osmani daha sonra da Türkiye Büyük Maşriki adlarını kullanmıştır. Elde bu dönemlere ait mühürler vardır.

Koleksiyonda yer alan, Büyük Maşriki dönemine ait Büyük Hazine Eminine ait metal mühür iyi durumdadır. Mührün üzerinde "Hazine-dar-ı Kebir-i Maşrik-ı Ekber Grand Tresurier Du Grand Orient" yazılıdır.

Eldeki belgeler arasında 1910 yılına ait olanlar üzerinde Büyük Üstat ve Büyük Sekretere ait mühürler de basılıdır. Örneğin Şubat 1910'da Mustafa Asım adına tanzim edilmiş diplomada, "Kâtib-i A'zam¹ Le Gr.: Secr.:² ibaresi, altında da imza vardır: "Osman Talat". Maşrik-ı A'zam'ın ilk Büyük Sekreterinin imzasını Latin harfleriyle attığı görülmektedir. İmzanın yanında Maşrik-ı A'zam mührüne benzeyen bir Büyük Sekreter mührü vurulmuştur. Mührde "Kâtib-i Kebir-i Maşrik-ı Ekber³ GRAND SECRETAIRE DU GRAND ORIENT⁴" yazıyor. Mührde dikkati çeken nokta, ilerki yıllarda, belgelerde "Maşrik-ı A'zam⁵" ve "Kâtib-i A'zam" terimleri yaygın olarak kullanılırken bu mührde "Maşrik-ı Ekber⁶" ve "Kâtib-i Kebir⁷" denmesi. Mührde bu ibareler varken mührün üstünde diplomanın matbu metninde "Kâtib-i A'zam" yazılı olması dikkat çekicidir.

Diplomanın altında, ortada, "Üstad-ı A'zam⁸ Le Grand Maître⁹" ibaresi, altında Latin harfleriyle "Talat" imzasını görüyoruz. İlk Büyük Üstat da imzasını Latin harfleriyle atmış. İmzanın altına Büyük Üstat mührü vurulmuş: "LE GRAND MAITRE DE GRAND ORIENT DE TURQUIE¹⁰ Maşrik-ı Ekber Dersaadet Üstad-ı A'zam¹¹".

Büyük Üstat imzasının sağında Büyük Loca mührü basılmış. "GRAND ORIENT NATIONAL POUR L'EMPIRE OTTOMAN ET SES DEPENDANCES SIEGE CONSTANTINOPLE Dersaadette mün'akid Osmanlı İmparatorluğu tevabi-i¹² Maşrik-ı Ekber-i Millisi¹³"

Aynı Büyük Sekreter Mührünü ikinci

Büyük Sekreter Dr. Fuat Süreyya imzasıyla da görmekteyiz.

Söz konusu Büyük Maşrik ve Büyük Sekreter mühürleri elde değildir.

Büyük Mahfil dönemine ait mühürler arasında ilgi çekenlerden biri de "Meş.:=[Meşrik-i] A.:=[Azam] .:[=Meşrik] Dersaadet Lokal Komisyonu 1338" yazılı olandır.

Mührün ait olduğu 1922 yılında Büyük Maşrik Kuloğlu Sokak'ta çalışmaktadır. Telgraf Sokağı 15 numarada kiralanmış olan lokal 6 Şubat 1341 [1925] tarihinde açılmıştır. Söz konusu Lokal

Komisyonu Kuloğlu Sokak'taki lokal işletilmesiyle görevli olduğu gibi, yeni lokal kiralanması işini de üstlenmiş olabilir. Daha sonraki yıllarda, mülkiyeti Büyük Maşrika ait bir lokal edinilmesi için önce Sıraselvilerde Banker Vlastari'ye ait binayı satın alma girişiminde bulunmak ve daha sonra Polonya Sokağı 25 numaranın satın alınmasında görevlendirilen bir "Lokal Teferruğ Komisyonu" da kurulacaktır. Bu Komisyonun bir mührü elde bulunmasa da bu işe ait broşür halinde bastırılmış bir Daimi Heyet Kararı arşivlerde vardır.

- 1- Büyük Sekreter
- 2- Büyük Sekreter
- 3- Büyük Maşrik Büyük Sekreteri
- 4- Büyük Doğu Büyük Sekreteri
- 5- A'zam: ism-i tafdil, daha ulu, daha büyük, en ulu, en büyük [çoğulu câzım] [azamet: büyüklük, ululuk - azîm: büyük, ulua'zam: en ulu]
- 6- ekber ism-i tafdil, daha, en, pek büyük [çoğulu ekâbir] [kiber:büyüklük-kebîr:büyük-ekber:en büyük]
- 7- kebîr: sıfat-ı müşebbehe, büyük, ulu [çoğulu: kibâr, kübera]
- 8- Büyük Üstat
- 9- Büyük Üstat
- 10- Türkiye Büyük Doğusu Büyük Üstadı
- 11- Büyük Maşrik İstanbul Büyük Üstadı
- 12- bir merkeze bağlı olan yerler
- 13- İstanbul'da kurulmuş Osmanlı İmparatorluğu [toprakları] Ulusal Maşrik

TÜRK YÜKSELTME CEMİYETİ

Medeni Kanun'un 1926'da kabulünün dernekler hukukuna getirdiği düzenlemenin gereği olarak, mason kurumları da birer dernek statüsüne sokuldu.

Beyoğlu Telgraf Sokağı 15 numara adres gösterilerek 22 Haziran 1927 tarihinde verilen "Tekâmül-ü Fikrî Cemiyeti" kuruluş beyannamesi 30 Haziran 1927'de 200 numara ile İstanbul Vilayeti'nce tasdik edildi.

Türkiye Büyük Maşnıkı'nın resmi statüsünü içeren bu derneğin adı 16 Mayıs 1929'da "Türk Yükseltme Cemiyeti" olarak değiştirildi.

11 Ocak 1933 tarihinde tüzüklerde değişiklik yapılarak cemiyetin adı "Türk Yükseltme Cemiyeti - Türkiye Büyük Maşnıkı" olarak değiştirildi; "... bu cemiyetin üyelerine Mason denir" hükmü konuldu.

BÜYÜK LOCA

1948 yılında localar faaliyete geçtiğinde bir Büyük Loca oluşturulmamıştı. 30 Eylül 1950 tarihini taşıyan "Türkiye Yüksek Şûrasına tâbi Büyük Mahfil Nizamnamesi" ile sembolik dereceler için ayrı bir örgüt, bir "Büyük Loca" kurma kararı alındı. Buna göre, İstanbul, Ankara ve İzmir loca delegelerinden oluşacak ve merkezi İstanbul'da olacak bir "Büyük Mahfil" kurulacaktı. Türkiye Büyük Mahfil, 28 Ocak 1951'de faaliyete geçti. Toplanan Genel Kurul, Büyük Görevlileri seçti. Büyük Üstatlığa Mustafa Hakkı Nalçacı seçildi. Önceden kurulmuş olan sembolik localar bu idari mercie bağlandılar, yeni kurulanlara da Büyük Loca berat vermeye başladı. Bu dönemde 1909-1935 arasında kullanılmayan "Büyük Loca/Büyük Maşnık" adlarının kullanıldığı görülmektedir.

GRAN LOJ

Büyük Maşnıkın kurulmasından sonra 1950'lerin ilk yarısında, yayınlanan bir tamimle, Yüksek Şûra yerine "Süper Konsey", Hâkim Büyük Amir yerine "Suveren Gran Komandör", Büyük Loca yerine "Gran Loj", Büyük Üstat yerine "Gran Metr" denmesi kararlaştırıldı.

HKEMBL

16 Aralık 1956'da İstanbul'daki lokalde İstanbul, Ankara ve İzmir'in bütün

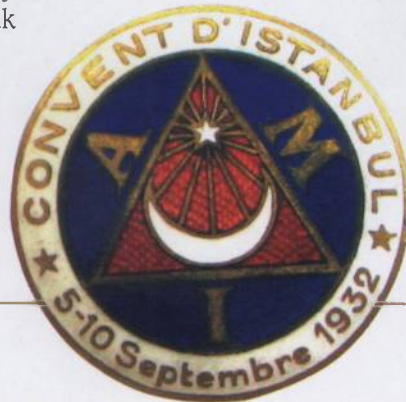
sembolik localarının katılımıyla toplanan ortak Konvan'da bağımsız Türkiye Büyük Locası'nın kurulmasına karar verildi. Merkez olarak Ankara kabul edildi. Yeni görevliler seçildi. Büyük Üstadlığa Ahmet Salih Korur seçildi. Büyük Loca, 1957 yılında yayınlanan Anayasa'sıyla [Büyük Loca Tüzüğü] bundan böyle "Türkiye Hür ve Kabul Edilmiş Masonları Büyük Locası" olarak adlandırıldı.

AMI TOPLANTISI 1942

Türkiye Büyük Maşnıkı, uluslararası ilişkiler çerçevesinde, 1921'de Cenevre'de A.M.I. (Association Maçonique Internationale-Uluslararası Masonluk Birliği) adlı örgütün toplantısına katıldı. Muntazam Büyük Localar başta yer aldıkları bu kuruluştan daha sonra, masonik intizama uymayan kuruluşların da yer alması nedeniyle ayrıldılar. Türkiye Büyük Locası ise, 1935 yılına kadar yapılan bütün A.M.I. kongrelerinde yer aldı.

A.M.I.'nin (Uluslararası Masonluk Örgütü) 8. Konvanı 5-23 Eylül 1932 tarihleri arasında İstanbul'da yapıldı. Büyük Üstat Mustafa Hakkı Nalçacı'nın başkanlık ettiği Konvana 23 ülkenin temsilcileri katıldı. Basın olaya büyük ilgi gösterdi. Toplantı, öncesinde ve sırasında gazetelerde haberler, fotoğraflar çıktı. Üzerine ahşap gönye-pergel sembolü takılmış vapurla yapılan gezi basında fotoğrafı olarak yer aldı.

23 Ekim 2009 Ankara Masonoloji Çalıştayının (sempozyum) kitabı yakında çıkacaktır. Sempozyumda sunulan belgelerin toplu özetleri ile zenci Masonluğunun sorunları, münhasır toprak bütünlüğü, tanıma, Kıbrıs Masonluğu gibi güncel konuları içeren John Belton ve Tony Pope'un tebliğlerinden bölümleri sunuyoruz.

"Kardeşliğin Felsefesi"

Asım Akin

Bu tebliğ, Kardeşlik felsefesinin Antik Çağ'dan Fransız thtali'ne; Pitagor Okulu'ndan Rose-Croix'lara uzanan geniş bir yelpazedeki tarihi gelişmesini ele almaktadır. Bu gelişmenin bir ürünü olan "evrensel kardeşlik" kavramı ile bu kavramın Hürmasonluktaki anlamı ve işlevi ayrıca incelenmektedir. Evrensel kardeşliğin. Masonluğun sahip olduğu insanlığın yücelmesi ülksünün başta gelen aracı olduğu öne sürülmektedir.

TEBLİĞ ÖZETLERİ

I. ULUSLARARASI MASONOLOJİ ÇALIŞTAYI

I. International Masonology Symposium

Masonluk ve Kardeşlik
Freemasonry and Brotherhood

"Hürmasonluk: Neoplatonik mi Yoksa Aydınlanmacı Kökleri mi?"

Fabio Venzi

Ma-sonluk hakkında en zararlı ve kafa karıştırıcı kuramlardan bir tanesi, bu ezoterik topluluğun köklerini Aydınlanmacı düşüncede bulan yaklaşımdır. Diğer

bir deyişle, bu kurama göre, ezoterizm, temelinde daha ziyade ampirizm ve pozitivizm bulunan bir felsefeye dayanmaktadır. Kişisel düşünceme göre Masonluk Aydınlanmacı düşünce ve felsefeden çok Neoplatonizme dayanmaktadır. O nedenle, Masonluğun metafizik varsayım ve ilkeleri 18.Yüzyılın ampirisist ve rasyonalist yaklaşımından tamamen uzak ve farklıdır. Esasen, Masonik "yöntem", Descartes ve takipçilerinin reddettikleri madde-ruh tümlüğünü ifade etmeyi hedefleyen bir sembolik dille teçhiz edilmiştir. Felsefi ve bilimsel lisandan tamamen farklı olan ezoterik lisan, bilgiyi akıl değil, imgelerle uyarılan "sezgi" aracılığıyla ortaya çıkarmak suretiyle işler. "Entelektüel sezgi" masonik yaklaşımın kurucu yöntem ve avadanlığıdır; öyle ki bu yöntem ve

avadanlık, aktif bir içsel dönüşüm süreci yaşamamızı mümkün kılar. Toplumsal değerli bireysel olan bu süreç, maddi bağlarımızdan koparak, yüce bir ilkeye ulaşmamızı sağlar. Bu, kısaca, manevi bir muvafakiyettir.

Masonik yol, birinci derecede, Fazilet'in uygulanarak, ruhun güçlendirilmesi ve bireysel eylemin sınırlandırılmasıyla başlar; ikinci derecede de sanatların ve bilimin öğrenilerek şüpheye yol açan zihinsel sınırlarımızı şekillendirmekle devam eder. Nihayet üçüncü derecede insanın çalışması tamamlanarak, yaşayan ve konuşan bir Doğa önünde tefekkür "vakumu" yeniden canlanır; öyle bir Doğa ki, insana ölmeyi, "kutsalla" birleşmeyi ve Tanrı'ya dönüşmeyi öğretir. Bu noktada, Aydınlanmacı bilim kültürünün tefekkürü bozup, sosyal pratikler içinde somut olarak yer almayı ve olayların maddi ölçüm ve değerlendirmelerle ele alınmasını öğrettiğini hatırlamakta fayda vardır.

Ancak Masonluğu, Aydınlanma düşüncesine bağlayan teorinin kökünün kazınması yine de zordur ve bu teorinin neden olduğu zararlar söz konusudur. Doğruyu söylemek gerekirse, 18. yüzyılda bazı masonik nizamlar Aydınlanma ilkeleri kendi bağlamlarına alarak Masonluğun ezoterik köklerinden uzaklaşmasına yol açtılar. Bir örnek vermek gerekirse, ritüelleri- ki ritüel ezoterik bir topluluğun ana unsurudur- tedrici olarak gerçek ve derin sembolik anlamlarından yoksun bırakıldı ve bunların yerini Aydınlanma döneminde moda olan sıradan ve sıkıcı "ahlakçı" yorumlar aldı. Masonik ilkelere bu tedrici yozlaşması, Kardeşlik kavramının bile yanlış yorumlanmasına neden oldu. Bu koşullarda Kardeşlik, özerk bir özne olarak politik ve sosyal bir rol oynayan, dolayısıyla pratik bir güç; ya da kısır bir ahlaki ve maddi dayanışmaya indirgenmiştir. Bu noktada şunu belirleme izin verin: Buradaki ahlaki unsurlardan kaynaklanan duygusal boyutlar dinsel formlara sahiptir; oysa Masonluk bir din değildir. Böylelikle, ezoterik topluluğun kendine has değerleri değiştirilmiş bulunmaktadır: Yüksek ilke ve bireysel tecrübelerin paylaşılması anlamına gelen

"Kült, Mit, Rit ve Ritm ile Antik Dünyanın Kardeşliği ve Sembolleri"

Savaş Özkan Savaş

"Tapınaklar gizli kitaplardır". Kim kendi çağını tam olarak görmek isterse, ona uzaktan bakmalıdır -yani Tanrılar ve Tapınaklar dünyasından... 8 bin yıl önceye ait, kaburgaları, omurgası, kürek ve leğen kemikleri ile eşsiz bir figürün bulundu: "Önü Yaşam, Arkası Ölüm...". Tannıça Aşhera'nın mabedinin naosü içindeki taht ve aslanlı sütun kaidesi üzerinde üçlü-sütun vardı; "İki Sütunlu", "Orta Hücreli" ve "Dönemeçli Merdivenli" taş mabet yapısı ortaya çıkarıldı. "Ay", "Güneş", "Alev Saçan Yıldız" sembolleri vardı, kutsal sembol "lamba" tanrı Nusku'yu temsil ediyordu. Bu kutsal tanıklığı altında Tanrı karşısında saygı jesti ile sadakat duruşunda duran kral vardı.

Ritüel, sembol ve alegorilerle öğretir, kişiyi düşünmeye sevk eder. Günümüzde Masonların çalıştıkları semboller bilinçli olarak yaratılmıştır ve Masonlukta hiç değişmeyen semboller Süleyman Tapınağı üzerine olanlardır. Buna mukabil Masonluk tarihi içinde bazı semboller zamanla kaybolmuştur ve bilimsel araştırmalarla yeniden ortaya çıkarılmaktadır. Bu tebliğ, Antik Çağın kültürleri, efsaneleri, ritüelleri ve sembolleri arasındaki köken ve anlam ortaklıklarını ele almak suretiyle, Eskiçağ bilimlerindeki meraklı, dramatik ve tümüyle insan özgü yönleri göz önüne sermeyi amaçlamaktadır.

Kardeşlik, köşe taşı dini ahlak olan müphem bir ortaklık olarak algılanır olmuştur. Bana göre Masonluk eriği, Çin ve Hint örneklerinde olduğu gibi, Doğu geleneğinin entelektüel ilkelerine dayandırılmalıdır.

Sonuç olarak, tedrici bir etik iyileşme ve gelişmeye yol açacak Masonik Kardeşliğin temellerinin kaçınılmaz olarak Aydınlanmacı düşüncede bulunduğunu belirten teori yanlıştır ve dolayısıyla bizleri yanlış yönlendirmektedir. Bunun böyle olduğuna inanıyorum. Gerçekten de tarih, magistra vitae, bilimsel ve teknik ilerlemenin spiritüel ilerlemeyle paralel bir seyir izlediğini göstermiştir.

Aslında Kardeşler

(ABD'de Zenci Hürmasonluğunun Tarihi Zemini)

Tony Pope

On sekizinci yüzyılda Sahra altı Afrika'sından köle olarak ithal edilen zenciler, Kuzey Amerika'da hal edilmesi gereken ciddi bir sorunu miras olarak bıraktılar. Azat edilmiş bazı Afrikalılar Hürmason oldular, Boston'da kurulan ve Üstad-ı Muhterem Prince Hall olan "African" Locası için İngiltere'den berat temin ettiler.

African Locasının beratı İngiltere Büyük

	Büyük Loca sayısı	Üye adedi (takribi)	Yeri
PHA	47	180,000	Dünyaya yayılmış
PHO	24	20,000	ABD

Günümüzde PHA Büyük Locaları sayısal olarak PHO Büyük Localarından çok fazladır ve Kuzey Amerika sınırlarının dışına taşmışlardır.

Locası (*Modernler*) tarafından 1784 yılında imzalandı ve Boston'a 1787'de vardı. Prince Hall, berat eline geçer geçmez, Locanın iç tüzüğünü, görevlilerin, Çırac ve Kalfaların listesini ve ilk fırsatta Hasenat için para yollayacaklarına dair beyanı içeren bir rapor¹ yolladı. Boston ve civarındaki diğer Localar African Locası ile irtibat kurmak istemeyince, Loca tecrit içinde gelişti. Bu durum, Kuzey Amerika Masonları için ırk ayrımının başlangıcı oldu.

Prince Hall 1807'de ölümüne kadar Locanın Üstad-ı Muhterem olarak görevine devam etti. 1797 - 1826 arası, İngiltere Büyük Locasına hâlâ bağlı oldukları varsayımı ile², Prince Hall ve halefleri Pennsylvania, Rhode Island ve New York'ta birçok Locayı tahsis ettiler (*berat verdiler*). Aslında İngiltere'de iki rakip Büyük Loca 1813 yılında birleştiklerinde, Amerika'daki tüm Localarını listelerine dahil etmeyi ihmal etmişlerdi. 1827'de Boston'daki African Locası özgürlüğünü ilân ederek, "African Büyük Locası" adını aldı.³

İzleyen 20 yıl boyunca, African Locasından kaynaklanan ayrıma uğrayan Hürmasonluk gelişmeye devam ederken, arada çoğalan Büyük Localarla Localar arasında oluşan hizipleşmelere uğradı. Tecrit durumlarında ilk kavga ve bölünmeleri halletmek üzere Eyalet Büyük Localarının üzerinde bir Ulusal Büyük Loca kurmaya teşebbüs ettiler. Bunun sonucunda ortaya iki rakip Mason gruplaşması oluştu. Grupların her biri İngiltere'den berat almış ilk African Locasından kaynaklandıklarını iddia ediyordu. Bu gruplar, ["the State Grand Lodges of 'Prince Hall Affiliation' (PHA)"] (Prince Hall Nesepli Eyalet Büyük Locası) ve [the National Grand Lodge and its subordinate Grand Lodges of 'Prince Hall Origin' (PHO)] (Prince Hall

Kaynaklı Milli Büyük Loca ve ona bağlı Büyük Localar)

47 PHA Büyük Locasının ikisi Kanada, ikisi Karaiblerde ve biri Afrika'dadır. Ayrıca, PHA Büyük Localarının birçoğunun, dünyanın her bir tarafında odaklanmış ABD silâli kuvvetlerinde berat verdikleri askeri Locaları vardır.

ABD'nin genelde kuzey bölgelerinde bulunan muntazam Büyük Localar Zenci halk içinde Hürmasonluğun yasal olamayacağına dair teknik savlar geliştirirken, güneydekiler ise, "Zencilerin" (Negro) Hürmason olamayacaklarını anayasa ve tüzüklerine açıkça kaydetmişler ve aday yeminine bunun böyle olacağını ilâve etmişlerdi. 1860 - 1960 arası, defalarca Boston'dan kaynaklı African Büyük Localarının muntazam olduklarına dair beyanlarda bulunmuşlar, ancak geri kalan ABD muntazam Büyük Localarının tanımalarını kaldırma tehdidi karşısında, geri adım atmışlardı. Aynı dönemde bazı deniz aşırı Büyük Localar Zenci Büyük Localarını tanımışlarsa da, bu durum kalıcı sonuç vermemiştir. *Sonuç fiyasko olmuştur.*

1960 sonrası, bazı Kuzey Amerika Büyük Locası intizam ve tanıma konularına daha dikkatli ve dirayetli bir şekilde yaklaştılar. 1989'den sonar ABD'de, Siyah ve Beyaz Büyük Localar arasında parça parça tanımlar gelişmiş, bunları da deniz aşırı Büyük Locaların da kısmen tanımlarını izlemiştir. Ancak, aradan 20 yıl geçmiş olmasına rağmen tüm PHO Hürmasonları ile PHA Hürmasonlarının yansı hâlâ hiçbir Büyük Loca tarafından tanınmamaktadır. *Sonuç gene fiyasko oldu.*

- 1- Historical Correspondence File 28/A/1, İngiltere Birleşik Büyük Locası Arşivi.
- 2- HCF 28/A/10, 5 Ocak 1824 tarihli.
- 3- *Boston Daily Advertiser*, 26 Haziran 1827.

"Dini Mensubiyetten Yüce Varlığa: Masonlukta İnançın Birleştirici ve Ayırıcı İşlevleri"

*Celil Layiktez ve
Remzi Sanver*

Hürmasonluğun Hıristiyan başlangıcını takiben Napolyon harpleri, Victoria dönemi müstemleke politikaları gibi etkenlerle dini yaklaşımlarda liberal

bir evrim başlamış ancak bu evrim her yerde aynı şiddette tezahür etmemiştir. Kimi Büyük Localar dini kavramları bünyelerinden tamamen çıkartma noktasına giderken, kimileri kapılarını gittikçe artan sayıda inanç sistemine açmaya başlamış; kimileri ise hristiyanı kalmaya devam etmiştir.

Dünya Masonluğunda birbiriyle bu denli çelişen uygulamaların mevcudiyeti, Hürmasonlukta "Evrenin Ulu Mimarı" kavramının yeri ve işlevini analitik bir yaklaşımla değerlendirme ihtiyacını ortaya koymaktadır.

Böyle bir değerlendirme, Hürmasonluğu tarihi seyri içerisinde etkileyen fikri akımlara atıf yapmak zorundadır. Bu akımların önde gelenlerinden bir tanesi ise ezoterizmdir.

Esasen, Operatif Masonlukta hâkim olan eğitim; iş etiği, kalitenin temini, rekabetin sınırlandırılması, adab-ı muâşeret kaideleri ile ilgiliydi. Burada, mistisizmin ve gizliliğin olduğu her yerde var olabilen asgari bir ezoterizmden bahsetmek mümkün olabilir. Diğer yandan Spekülatif döneme geçerken, Hürmasonluk, gittikçe artan bir felsefi işlevle, mekanik bir dünyanın ezoterik araştırmalarıyla dengelenebileceği bir kurum haline dönüştü.

Bu dönüşüm, Anglo-Sakson ülkelerle Kıta Avrupasmda değişik istikametlerde oldu. Bu değişik istikametler, Masonluktaki inanca dair yaklaşımların da farklılığına yol açtı. Bu farklılığın iki ucundan bir tanesi ezoterizmi yok saymak suretiyle Evrenin Ulu Mimarı kavramını ortadan kaldıran gayrimuntazam Büyük Localar; diğeri ise Hristiyanı bir ezoterizm geliştirmek suretiyle liberal evrimin tamamen dışında kalan İskandinav Büyük Localarıdır.

Bu uygulamalardan ilki Hürmasonluğun üzerinde yükseldiği temel bir unsurun kategorik reddi olduğundan burada incelenmeyecektir.

İkinci uygulama ise, dinden bağımsız bir kavram olan ezoterizmi dinselileştirmek suretiyle özünden kopartmakta, böylece Hürmasonluğun başta Kardeşlik

"Kardeşlikte Kırılma: 1965"

Yavuz Selim Ağaoğlu

● Türkiye Masonluğunda Kardeşlik bağları açısından kötü bir tecrübe olarak hatırlanan 1965 olaylarının kökleri aslında Maşrık-ı Âzam-ı Osmanî'nin kurulduğu tarihten başlayarak yıllar içinde aşama aşama gelişen bir sürece dayanmaktadır. Bu süreç çerçevesinden bakıldığında, 1965 olaylarının birkaç hadisenin tetiklediği bir olaylar zincirinden daha derin sebepleri olduğu görülebilmektedir. Diğer taraftan, genellikle göz

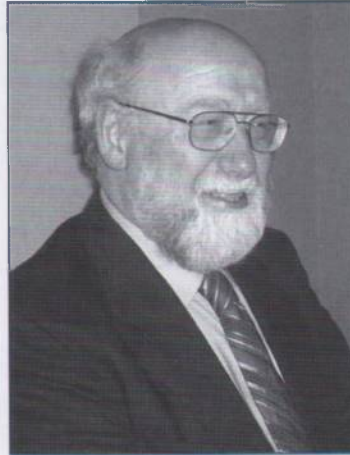

ardı edilen bu sürece ilişkin temel meseleleri ve belirgin ipuçlarını gözden geçirdiğimizde, konunun Masonik Kültür ile ilişkisini de takip etmek mümkündür. Konunun

Masonik Kültür ve Kardeşlik bağları ile ilişkisi ise bize 1965 olaylarının Türkiye Masonluğu'nun bir iç meselesi olmaktan öte tecrübeler ve dersler içerdiğini göstermektedir. Bu çalışmada, Türkiye Masonluğu tarihinde 1965 yılında yaşanan "Büyük Kırılma", hem tarihsel sürecin kökleri hem de Masonik Kültür ve Kardeşlik kavramı açısından incelenmekte ve Masonik Kültür'ün içselleştirilmesinin önemi ne dikkat çekilmektedir.

"İlginç Bir Kardeş Vakası: Gustav Petrie"

Trevor Stewart

● Tebliğim, küçük ve görünürde önemsiz bir Avusturyalı Hürmasonun Birinci Dünya Savaşı'nın başındaki hikayesine odaklanırken, düşünce çerçevesini, Kardeşliğimizin tabiatı; Büyük Locaların toprak egemenliği ve bunun, Spekülatif Masonluğun 18. Yüzyıl başındaki kurucularının asıl Büyük Tl Gayeleri ile olası uyumsuzluğu üzerine çok daha geniş felsefi soruları kapsayacak biçimde genişletecektir.

Not: Bu tebliğde tarihin akademik araştırılması metodolojisi de incelenecektir (Ç.N.)

olmak üzere birçok temel değerine ters düşmektedir. Oysa, sembollerle düşünme esasına dayalı heterodoks bir okul olan ezoterizm, ne basit bir dereceler sistemiği ya da payeler verme vesilesi, ne de dinsel bir kavramdır. Din farklılıklarından kaynaklanan bir medeniyetler çatışmasının kültürler arası bir hümanizma ile ika-

mesi ihtiyacının şiddetle belirlediği yüzyılı-mızda, bu ve benzeri zaaflardan arınmış bir ezoterizm anlayışını benimseyen bir Hürmasonluk, bu kültürler arası hümanizma ile uluslararası kardeşliğin vektörü ve "aksi takdirde birbirlerinden ebediyen uzakta kalacak kişilerin arasında bir birlik merkezi" olacaktır.

● Bireysel Masonların üzerinde toprak bütünlüğü politikalarının etkilerini gördüğümde, yürürükte olan tanıma ve ona ilişik konulardaki masonik uygulamanın 21. yüzyıl amaçlarına uygunluğunu sorgulamak ihtiyacını hissediyorum. Bu akla ikinci bir soruyu getirmektedir: 21. yüzyılda 18, 19 ve 20. yüzyıllarda geçerli olan stratejilerden, toplumumuz değerlerine daha yakışır değişik yeni alternatif stratejiler uygulanamaz mı?

Hollanda ihtilâfı:

25 Nisan 1770'de Yabancı Localar için İngiltere'nin Bölge Büyük Üstadı¹ Hollanda Birleşik Bölgeleri Büyük Locasından İngiltere Büyük Locası tarafından tanınmalarını isteyen bir mektup aldı. Mektup İngiltere Büyük Locasının Hollanda jüridiksiyonu içinde yeni Loca tahsis etmesini istiyordu. Bu talep kabul edildi, bazı İngiliz Locaları Hollanda Büyük Locasına katıldı. İngiltere Birleşik Büyük Locasının kurulduğu 1813'de hâlâ 5 Loca İngiltere Birleşik Büyük Locasına bağlı kalmıştı.

Böylece, ülke seviyesinde, bir Büyük Loca var olduğu takdirde, aynı coğrafyada başka bir Büyük Locanın yeni loca tahsis etmeyeceğine, ancak, var olan başka Büyük Localardan berat almış eski Locaların, isterlerse, varlıklarını sürdürebileceklerine dair toprak bütünlüğü ilkesinin ortaya çıktığını görüyoruz.²

Münhasır (Exclusive) Toprak Bütünlüğü Jüridiksiyonu ve 1783 yılında Massachusetts Büyük Locası

Amerikan Özgürlük Savaşı 1775'ten 1783'e kadar sürdü. Münhasır Toprak Bütünlüğü Doktrininin 1783 yılında Massachusetts Locası tarafından da ilân edildiğine dair kesin olmayan bilgilere sahibiz, bunun da nedeni Massachusetts Büyük Locasının ancak 5 Mart 1792 tarihinde bir ABD Büyük Locası hüviyetini kazanmış olmasıdır 459 numaralı Afrika Locası (ilk Prince Hall Locası) da 1784'te İngiltere Büyük Locasından berat almıştır. Münhasır Toprak Bütünlüğü doktrininin 1784 yılından önce ilkeleştiği iddia edilir. Bu iddiaya dayanarak, 200 yıl boyunca Amerikan Büyük Locaları Prince Hall Localarını yok saydılar.

Bu doktrine göre, bir "bölgede" tek muntazam Büyük Loca tanımlanabilir.

Sertbest bölge tabirinin tanımı basittir. Üzerinde bir Büyük Loca bulunmayan bölgeler serbest bölge kabul edilirler, yani, herhangi bir Büyük Loca bu bölgede Localara berat verebilir.. Böylece, Britanya İmparatorluğunun topraklarında, günümüze kadar, yaklaşık 150 yıl boyunca Britanya Büyük Locaları arasında barış tesis edilmiştir.

Yunanistan ve Kıbrıs Meselesi

Yunanistan'da bugün, her ikisi de intizam vasıflarına haiz iki Büyük Loca var: Yunanistan Büyük Locası ile Yunanistan Milli Büyük Locası, ayrıca Zakinthos adasında 1861 yılında kurulmuş İngiliz "Star of the East" Locası var. İngiltere'nin Yunanistan'la ilişkileri uzun ve değerli olmuştur. Garip olarak, 1823 yılında Sussex Dükü Yuna-

"Uluslar arası Kardeşlik: Kaybolmuş Olanı Aramak"

John L. Belton

nistan Grand Orient'inin Büyük Üstadı olmuş ve bu görevine senelerce devam etmiştir.³ Birçok ülkede olduğu gibi, Yunanistan'da da Büyük Loca ile İskoç Riti ilişkileri yakın olduğundan, bu ilişki bazen endişe verici boyutlara varmıştır. Günümüzde durum fazla değişmemiştir.

Yunanistan Büyük Locasının bölünme olayının nedenleri yeterince açıklık kazanmamıştır. Değişik fikirler yürütülmüş, basitinden en fantastiğine kadar senaryolar yazılmıştır. Konu kesinlik kazanmadığından bilinen tarih ve olaylarla sınırlı kalmayı tercih ettim:

- 1976: Yunanistan'da York Ritinin uygulanmaya başlaması
- 1981: Yeni Büyük Üstat seçildi.
- 1985: 07/85 sirküler mektubu yayımlandı
- 1986: Yedi Loca Yunanistan Büyük Locasından ayrılarak Yunanistan Milli Büyük Locasını kurdu.
- 1993: İngiltere Birleşik Büyük Locası Yunanistan Büyük Locasına olan tanımayı iptal ederek, İskoçya, İrlanda ve daha başka Büyük Localarla birlikte Yunanistan Milli Büyük Locasını tanıdı.

Şimdi bir felsefi noktaya temas etmek istiyorum. Bugün Hürmasonluğun büyük bir ailesinin parçaları olarak kabul edilen Kardeşler, nasıl olur da aniden, bazı yabancı teşkilâtların, işlerine böyle geldiği için, aldıkları keyfi kararlarla, aniden kendilerini Arafta⁴ bulurlar. Sanki bir Büyük Locanın, tanıdığı bir Büyük Locadan izin almadan, aynı bölgede başka bir Büyük Locayı tanıma imkânından mahrum edilmiş olması, sakat bir ilke olarak gözükmemektedir. Çoğu zaman, "kazanılan masayı toplar" şekli Hürmasonluğa basit olarak yakışmayandan hile ve ahlâksızlığa kadar varan davranışlara neden olabilir. Herhalde kendi

tarafının kazanmasını sağlamak karşı durulamaz bir dürtü olmaktadır.

Uygulamada da, insan olmanın kaçınılmaz kusuru, zaman zaman beşeri zaafırlara mağlup olmasıdır. Yukarıda sayılan tüm bu örneklerde kişisel düşmanlıklar, ego mücadeleleri rol oynadığından, karşılaştığımız sorunda gerçek haklılık ya da haksızlık payını tayin etmek kolay olmayabilir. Özellikle söz konusu ülke ile mesafe fazlaysa, dile hâkimiyet eksikse, sosyal davranışlar değişik olup yeterince anlaşılamiyorsa, oradan gelen herhangi bir lehte veya aleyhte sav, daima partizancadır.

1999'da İngiltere Birleşik Büyük Locası 1993 kararını tersine çevirdi. Bu noktada bu hikâyeyi detaylı olarak tetkik etmekte fayda vardır. Eylül 1999 İngiltere Birleşik Büyük Locası'nın üç aylık genel kurulunda konu derinlemesine tartışıldı. Yunanistan Milli Büyük Locasından tanımayı kaldırmanın müzakerelerinde, tersimatın giriş bölümü şöyledir:

12. Yunanistan Büyük Locasından tanımayı kaldırmamıza neden olan durumun artık geçerli olmaması iyi haberdur. Ancak, tanıdığımız Büyük Locanın, aynı bölgede tanımak istediğimiz ikinci Büyük Locaya onay vermesini şart koşan antlaşma geçerliliğini yitirmemiştir.... İlerleyen zaman içinde Yunanistan'ın Büyük Locası ile Milli Büyük Locasını aynı zamanda tanıyabilmemizi ümit ediyorum, yalnız günümüzde bu noktadan uzaktaız.⁵

Önceki Büyük Sekreter Commander⁶ Higham teklife karşı konuştu: "Eğer bu teklif kabul edilirse, Büyük Locamızın kaprisli ve katı olduğu düşünülecektir. İrlanda ve İskoçya'daki dostlarımızın, Yunanistan Milli Büyük Locasının onayı alınmadan, bu kararın neden kabul edildiğini anlamakta zorluk çekeceklerini düşünüyorum."⁷ Teklif kabul edildi.

Tabidir ki, 1993 tanınması ile 1999'da tanımının kaldırılması arasında gayrı muntazam kabul edilen Yunanistan Büyük Locasının berat verdiği yeni Kıbrıs Locaları yerle-

1- Deniz aşırı kurulan dağınık Locaları yönetmek üzere İngiltere Büyük Locası tarafından bir Bölge Büyük Locası kurulmuştu. Günümüzde bu görevin karşılığı Büyük Şansölye'dir.

2- Thomas Jack tarafından 1997 yılında Londra'da tekrar yayımlanan Robert Freke Gould'un "History of Freemasonry" Cilt III, sayfa 201 – 209'da tanıma konusunda daha ince detaylara girdiğini görüyoruz. Tanıma ile ilgili ilkeler hiçbir zaman kesin olmamış, hep dolambaçlı yollar seçilmiştir.

3- Andreas Rizopoulos, Duke of Sussex :Grand Master in Two Countries, Heredom Cilt 16, 2008, s. 85-100

4- Araf: Cennet'le Cehennem arasında bir yer.

5- İngiltere Birleşik Büyük Locasının üç aylık Genel Kurulu, 8 Eylül 1999, s. 462

6- Britanya bahriyesinde savaş gemisinde kaptandan sonra gelen görev, albay

7- İngiltere Birleşik Büyük Locasının üç aylık Genel Kurulu, 8 Eylül 1999, s. 466

rinde kaldı. Ancak, bu defa, tanımış olduğumuz Yunanistan Milli Büyük Locasının Kıbrıs Bölge Büyük Locasına bağlı dört Locası da karmaşaya ilâve edildi.

1999'dan sonra durum tersine döndü. Higham haklıydı, İrlanda ve İskoçya tekrar değişiklik için neden görmediler, günümüzde de bu hâlâ böyledir.

Mart 2000 Genel Kurul tersimatından:

“... Ve özellikle Yunanistan'daki iki Büyük Locanın barıştırılmaları mümkün gözükmediğinden, İrlanda ve İskoçya Büyük Locaları İngiltere'nin Yunanlı iki Büyük Loca arasında bir an önce tercih yapmasını bekliyorlar.

İzleyen Haziran 2000 toplantısında şöyle bir teklif geldi: “Büyük Loca, alışılmış yönetime uyararak, bir bölgede her iki Locanın onayı olmadan, bir ikinci Büyük Locayı tanımamasın”. Büyük Sekreter Higham söz alarak “bu teklife karşıyım, zira kabul edildiği takdirde gereksiz, tehlikeli, muhtemelen de zararlı olacağını” ifade etti. Konuşmasına da şöyle devam etti:

“Bu karar tehlikeli olacaktır, zira tanınmak isteyen bir Büyük Locanın şart koymasına izin verilemez. Özellikle, tanımakta olduğumuz Büyük Localarla ilişkimize etki yapabilecek şartlar öne sürememelidirler. Karar viraşsız ve basit olmalıdır ve eğer bu karar kabul edilirse, henüz yuvalarına girmeden, mamaları için kavgaya etmelerine müsaade edilecek köpeklerle ilk Masonik tüzüğü vermiş olacağız”⁸. (Karar Kabul edildi, Higham etkili olmadı)

Büyük Sekreter Higham, bu kararı şöyle savundu:

“Basit olarak, temsil ettiğimiz kişiler için, başka bir deyimle, üyelerimiz için en faydalı olacak şekli seçtik.

Kıbrıs Bölge Büyük Üstadımızın söylediklerini duyduzun, ilgimiz orayadır. Diğer grup ise Zante'dedir. Bu Locanın Yunanistan Büyük Locasını tekrar tanımamızı istediğine şüphe yoktur.”⁹

Olanlardan sonar Higham'ım söyledikleri üzerine uzunca düşünebiliriz. Her ne kadar Yunanistan Büyük Locasına tanıma iade edilmişse de, İngiltere cephesinde, hiç değilse Kıbrıs'ta her şey iyi gitmiyordu. Ekim 2006'da, Kıbrıs'ta Yunanistan Büyük Locasına bağlı dört Loca Kıbrıs Büyük Locasını kurdu. Bu Büyük Locayı Yunanistan Büyük Locası, Pennsylvania Büyük Locası ile Avusturya Büyük Locası Büyük Üstatları ile Büyük Localar Dünya Konferansı Sekreteri Tom Jackson birlikte tahsis ettiler. Yunanistan Büyük Locasına bağlı iki Loca da Mayıs 2006'da İngiltere Birleşik Büyük Locası Bölge Büyük Locasına katıldılar.

O tarihten bu yana gelişmeler sürdü. Kıbrıs'ta çalışmak üzere Yunanistan Büyük Locasına bağlı bir Loca kuruldu. Türkiye Büyük Locasına bağlı Lefkoşa 1001 Locası Girne'de çalışmak üzere kuruldu. Son olarak Mart 2009'da, İngiltere Birleşik Büyük Locası Kuzey

Kıbrıs'ta çalışmak üzere 9847 numaralı Bellapais Locasına berat verdi.

En iyi niyetlere rağmen geleneksel stratejilerin uygulanması her adımda durumu kötüleştirilmiş ve daha karmaşık şekle sokmuştur. Yaklaşık yirmi yıl geçtikten sonra, karmaşa daha da büyümüştür. 1993 yılına kadar Kıbrıs serbest bölgesi ahenk içinde İngiltere Birleşik Büyük Locası ile Yunanistan Büyük Locası arasında paylaşılmıştı: İki Büyük locanın birlikte bulunduğu basit bir durum. Günümüzde ise adada Beş Büyük Loca faaliyet göstermekte olup hoşnutsuzluk hâkimdir ve daha da artacağı benzetilmektedir. Hâlâ bu durumdayız, olaylar devam ettiğinden yorum yapmak istemiyorum, bu tebliği okuyanlar kendi sonuçlarına varabilirler.

Kullanılan stratejilere gelince, bunlar Büyük localara hizmet etmekte midir? – şüpheli; Kardeşlere hizmet etmekte midir? – bunu kanıtlayacak bir gösterge yok; bireysel kişilerin egolarına hizmet etmekte midir? – buna doğrudan cevap vermek mümkün değil, kaldı ki bu son soru her adımda karşımıza çıkmaktadır.

Açıkça anlaşılıyor ki, serbest bölge tanımlanması ilgili tarafların arzularına göre değişmektedir. Hatta tanınmamış ama muntazam bir Büyük Loca, serbest bir bölgede faaliyet gösterdiğinde, orada var olmayan başka bir Büyük Locanın toprak bütünlüğüne zarar vermiş olduğu dahi iddia edilebilir. Toprak bütünlüğünü ihlâl eden Loca hiç bir zaman tanınmamış olsa da, başkasının bölgesine tecavüzle suçlanabilir. Kısaca, taraflar sağduyuyu terk ediyorlar ve böylece fesat kazanımın karıştırılması devam edebiliyor.

Güney Avustralya Büyük Locası

Güney Avustralya Büyük Locasının 2001 konferansında¹⁰ ilginç iki öneride bulunuldu ve bunlar karara bağlandı:

7. Prince Hall Localarından gelen ziyaretçiler:

Bu Konferans herhangi bir Prince Hall Locasından gelen ziyaretçilerin kabul edilmesini Birliğimize tavsiye eder, yeter ki ziyaretçi Prince Hall Büyük Localarının birinden berat almış bir Locada muntazam olsun ve tanınmayan herhangi bir Masona uygulanan sınavdan geçerek Mason olduğunu ispat etsin. Söz konusu Prince Hall Locasının Birliğimiz tarafından tanınmış olması aranmaz.

Bu öneri kabul edildi.¹¹

8. Başka jüridiksiyonlara bağlı bir Loca ziyaret edildiğinde nezaket:

Birliğimizin bir üyesi Birliğimiz tarafından tanınan bir jüridiksiyona ait bir Locayı ziyaret ettiğinde, ve Loca dahilinde Birliğimiz tarafından tanınmayan bir jüridiksiyondan gelen, ancak toplantıda yasal olarak bulunan bir ziyaretçi ile karşılaşarsa, üyemiz, öyle uygun görüyorsa, Lo-

cada kalabilir ve o Locayı ziyaret nedeniyle karşılaştığı tarafımızdan tanınmayan bir jüridiksiyona bağlı ziyaretçi ile kardeşçe iletişimde bulunabilir.

Bu öneri kabul edildi.

Bu iki nokta masonik ilişkilerde, daha masonik bir kültürel değer yapısına dayanan daha pragmatik bir yaklaşım sergilemektedir. Bu iki noktanın uygulanması ile başka jüridiksiyonlardan gelen karşılıklı ziyaretleri basitleştirmekte ve daha mantıklı kılmaktadır. 7. maddedeki öneri kabul edildiğinde, Önceki Büyük Üstat Casson “Bunun etik olarak doğru ve alınması gereken masonik karar olduğuna inandık” dedi.¹²

Onların tanıma ilkeleri belki aşağıdaki gibi özetlenebilir:

James Anderson'dan alıntı yaparak: “...Hürmasonluk birliğin merkezi olatacak başkaca ilebet ayrı kalacak insanların uzlaşarak dost olmalarına vesile olacaktır.”¹³

Daha teferruath bir oturum düzeyinde, Kardeşlik İlişkileri Büyük Görevlisi, uygulanacak ilkeler hakkında Büyük Üstad'a aşağıdaki öneriyi getirdi:

“Tanınmayı talep eden Büyük Locanın kendi yapımına uymasını, yani bir Ulu Yaradana inanç, üyelerinin tümünün erkek olması ve başka bir muntazam Büyük Loca ile ihtilâf halinde olmaması şartlarını yerine getirmesi gerekir.”¹⁴

Böylece Güney Avustralya Büyük Locası, Muntazam İtalya Büyük Locası ile İtalya Grand Orient'ini tanıyabildi, bunu yaparken de ilk önce kendi ilkelerine göre her iki Büyük Locanın muntazam olduğuna kanaat getirdi, sonra da her birini ayrı ayrı tanıdı. Bunu yaparken de İtalyan Büyük Localarından karşılıklı onay alınmasını gereksiz buldu.

Bu davranış, kararı alan Büyük Locayı doğrudan kararın sahibi kılar. Kaybeden yoktur (geleneksel yöntemde tanınmayan muntazam Büyük Loca kendini Cehennemin sınırında bulur) ve böylece tanıma sürecini etkilemeye çalışan Büyük Locaların rekabeti işlevsiz kalır.

8- İngiltere Birleşik Büyük Locasının 14 Haziran 2000 tarihli üç aylık Genel Kurul tersimatı, s. 556-567

9- İngiltere Birleşik Büyük Locasının 14 Haziran 2000 tarihli üç aylık Genel Kurul tersimatı, s. 556-567

10- Genel kurul

11- Güney Avustralya Büyük Locası, Ekim 2001 Konferans tersimatı, alıntı yeri: www.freemasonry.org.au Eylül 2009

12- R Casson Güney Avustralya Büyük Locası Önceki Büyük Üstadı, kişisel beyan.

13- A W Martin. Understanding Freemasonry, 2003. Bölüm 22'de “Fraternal Relations”, s 115 – 118.

Martin K. Güney Avustralya'da iyi tanınan bir Kardeşdir ve Büyük Locada Önceki Kardeşlik İlişkileri Büyük Görevlisidir.

14- R Casson Güney Avustralya Büyük Locası Önceki Büyük Üstadı, kişisel beyan.

TEMPLİER'LER AVRUPA'YA 12.YÜZYILIN BAŞLARINDA GÖÇ ETTİLER...

KUDÜS'TEN PARIS'E...

Mehmet Tansal

Templier'ler 28 Mayıs 1291 günü Akra kalesi de düşünce Kıbrıs'a geçerler, Limasol civarına yerleşirler ve bir müddet sonra da Fransa'ya dönerler. 20 Ekim 1292'de Kıbrıs'ta Büyük Üstat seçilen Jacques de Molay Paris'e girerken 60 şövalye ve çavuş ile Türköpol denilen Arap savaşçılar, esirler, altın ve değerli eşyalar taşıyan 12 attan oluşan bir kortej kendisine eşlik eder. Kortejin görünüşünün batılı ve şövalye ağırlıklı olması beklenirken tam aksi doğulu ve Müslüman olması izleyenleri şaşırtır.

Büyük Üstat Paris'te, o zamana kadar Fransa komutanının yaşadığı kaleye yerleşir. Burası 1170'li yıllarda Kral VII. Louis tarafından Templier'lere yerleşmeleri için verilen, "Paris Bataklığı" olarak anılan bölgede 61 dönüm büyüklüğünde bir alandır. Şövalyeler alanı kuruttular, 8-10 metrelik duvarlarla çevirdiler ve 12 kule inşa ederek güçlü bir kale haline getirdiler. Kale o zaman kral sarayı dahil Paris'in en büyük yapısıydı. Temsili çizimde de görüldüğü üzere kalenin tam ortasında bulunan ve 1240 yılında inşasına başlanan kare şeklindeki kule-şatonun inşaatı 1306 yılında biter. 50 metre yüksekliğinde ve 15x15 m² tabana sahiptir. Burası Büyük Üstad'ın ikametine ve hacıların ağırlanması ayrılmıştır.

Aslında şövalyeler Paris'e 12. Yüzyılın başlarında gelip yerleştiler. Aziz Bernard Fransa Kralı VI. Louis'nin huzuruna çıkmış ve kendisinin Kudüs Kralı Baudain'i temsil ettiğini belirttikten sonra yanındaki iki Templier şövalyesi için kilise ve ev verilmesi talebinde bulundu. Kral da bu isteği geri çevirmeyerek ve onlara St. Gervais bölgesinde oldukça büyük bir ev ve kilise verdi. Zaman içinde buradaki şövalye sayısı arttı. İlk yerleşim böyle başladı.

Kale, Büyük Üstad'ın buraya yerleşmesinden sonra şövalyelerin her türlü ti-

Büyük Üstat Jacques de Molay

Templier'ler Paris'e 12. Yüzyılın başlarında gelip yerleştiler. Aziz Bernard Fransa Kralı VI. Louis'nin huzuruna çıkarak, kendisinin Kudüs Kralı Baudain'i temsil ettiğini ve iki Templier şövalyesi için kilise ve ev verilmesi talebinde bulundu.

Kral da bu isteği geri çevirmeyerek ve onlara St. Gervais bölgesinde oldukça büyük bir ev ve kilise verdi.

carî, malî, askerî ve siyasî işlerinin yürütüldüğü bir merkez halini alır. Bugün bu bölge 3. ilçede kalmaktadır. Daha sonra

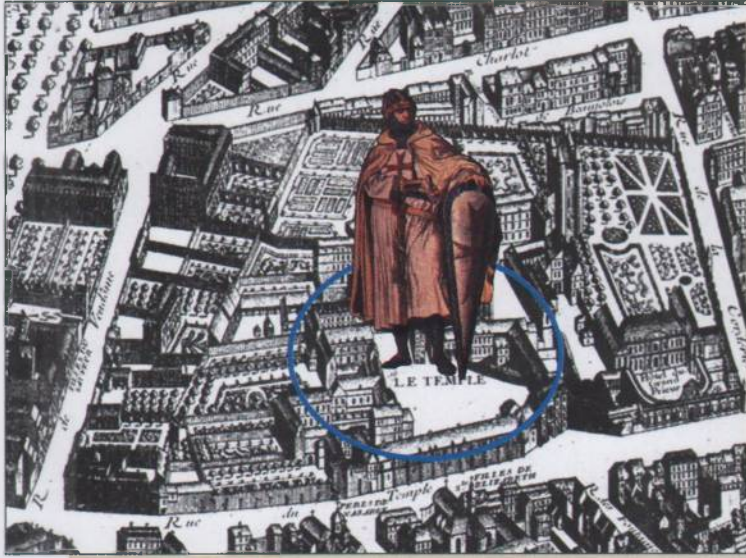
genişleyen yerleşim bölgesi "Rue du Temple - Mabet Sokağı"ndan Verrerie sokağına kadar yayılır. Bölgede 2 kilise ve bir de Meclis binası inşa edilir. Büyük Üstat Barres döneminde bu yayılma daha da hızlanır. Şövalyelerin yaptıkları toplantılara Papa III. Eugène ve Kral VII. Louis'de katılırlar.

1247 yılı kayıtlarına göre o zamanki Paris'in üçte biri şövalyelerin kontrolü altındadır. Bugünkü Paris haritası üzerinde bu yayılım şöyle gösterilebilir:

1. İlçe içinde Pont-au-Change ve Châtelet ile Saint-Michel köprüsünün kıyıları; Saint-Germain-l'Auxerrois, Saint-Denis sokakları ve bugünkü Hal'in bulunduğu yer;
2. İlçe içinde Saint-Denis sokağı ve yakın çevresi;
3. İlçe'nin büyük bölümü;
4. İlçe içinde Saint-Merri ve Saint-Gervais mahalleri ile kent merkezi (Arcole caddesi ile saray arası);
5. İlçe içinde Sorbonne bölgesinin büyük kısmı, Saint-Julien-le-Pauvre, Saint-Séverin ve Cluny sokakları ile 11. İlçe'deki Mabet bölgesi içindeki inşaat yapılmamış araziler. (Kaynakça 1)

Kral Philippe Templier'leri yok etmeden bir yıl kadar önce bir ayaklanmadan buraya sığınarak kurtulur ve 15 gün Büyük Üstat tarafından ağırlanır. Anlatılana göre bu zorunlu misafirlik sırasında Büyük Hazine Emininin kralın talebini kıramayarak hazine dairesinin kapılarını ona açması Philippe'in kararının katileşmesinde etkili olmuştu.

Bu arada hem Papa hem de Kral, Büyük Üstad'a Hospitalier'ler ile birleşmelerini ısrarla birkaç defa önerirler. Ancak her defasında teklif ret olunur. Bu birleşme isteğinin sebebi şövalyelerin Orta - Doğu'daki esas işleri olan hacıların koruma

Resim 2- 1170'li yıllarda Kral VII. Louis tarafından Templier'lere yerleşmeleri için verilen, "Paris Bataklığı" olarak anılan bölge 61 dönüm büyüklüğünde bir alandır. Şövalyeler bu alanı kuruttular, 8-10 metrelik duvarlarla çevirdiler ve 12 kule inşa ederek güçlü bir kale haline getirdiler.

Resim 3- Büyük Üstat J. de Molay ve bazı şövalyeler Engizisyon Mahkemesince yakılarak ölüm cezasına çarptırıldılar. İnfaz, 18 Mart 1314 günü Notre-Dame'dan birkaç yüz metre uzaktaki Vert-Galant alanında gerçekleşir.

Resim 4-5 İnfazın gerçekleştiği Vert-Galant meydanındaki bir duvara, bazı ABD Büyük Locaları temsilcilerinin de katıldığı bir törenle, Fransız Milli Büyük Locası bir anı plakası koymuştur.

görevinin bitmiş olması ve bu sebepten hem Kilise, hem de Kraliyet tarafından lüzumsuz görülmesi idi. Kronikçi Paris'li Matthieu'nün notlarına göre o dönemde Fransa'da 15.000 civarında tarikat men-

subu bulunuyordu ve bunların 1.500 kadarı atlı şövalyelerdi ki bu kralı rahatsız edebilecek önemde bir askeri gücü.

Mabet doğrudan Papa'ya bağlıydı. 1188'de Papa VIII. Gregoire'in yayınladığı

bir emir ile tarikatın hiçbir dini otoriteye karşı sorumluluğu yoktu; buna Paris piskoposluğu ve Vatikan dahildi. Aynı zamanda antlaşmalar çerçevesinde kralın da tarikat üzerinde hiçbir yaptırım olanağı yoktu.

Templier'ler Kral Philippe'in emri üzerine 13 Eylül 1307 günü tutuklandılar. Ancak olacakları önceden haber aldıklarından kralın göz koyduğu hazineleri ve bütün dokümanları kaçırdılar. Birçok şövalye de başka ülkelere kaçma olanağını buldu. Büyük Üstat J. de Molay ile yanındaki bazı şövalyeler kaçmazlar. Hiç adil olmayan bir şekilde yargılanarak Engizisyon Mahkemesince yakılarak ölüm cezasına çarptırıldılar (I). Karar Notre - Dame kilisesinin önündeki meydana ilan edilir. İnfaz ise 18 Mart 1314 günü katedralden birkaç yüz metre uzaktaki Vert-Galant (II) alanında gerçekleşir. Buradaki duvara, bazı ABD Büyük Locaları temsilcilerinin de katıldığı bir törenle, Fransız Milli Büyük Locası bir anı plakası koymuştur.

Madame de Quercy hatıralarını topladığı kitabında idamdan sonra yaşanan gelişmeleri şöyle anlatır (Kaynakça 3):

"Cagliostro (III)'nun notları arasında Hür Masonluğu ilgilendiren konulara geçeceğiz : 1314 de ölüm cezasına çarptırılan, ailesi halen Nivernais'de ikamet eden, Templier'lerin Büyük Üstad'ı J. du Bourg-Molay yaşamaktadır, tutukluğu sırasında Bastille hapisanesinde dört ana Loca kurar: Doğu için Napoli, Batı için Edinbourg, Kuzey için Stockholm ve Güney için Paris.

Paris'teki idamın ertesi günü, Mason kılığındaki Şövalye Nicolas d'Aumont ile 7 şövalye infazı yapan oduncudan külleri aldılar. 15 gün sonra tarikatı ihbar eden şövalye Usquin de Florian Avignon meydanında öldürüldü. Papa V. Clément onun için çok görkemli bir tören düzenletti ve onu Tanrının Muhterem Hizmetkârı ilan etti; ancak şövalyelerin onun cesedini kaçırdıkları ve yerine Jacques de Molay'ın kemiklerini koydukları emin olunan bir durumdur. Bundan sonra, kurulan dört Loca organize oldu ve bütün şövalyeler Papa'nın gücünü yok etmek, Capet sülalesinin kökünü kurutmak, bütün kralları bitirmek, halkı ayaklanmaya teşvik etmek ve bir evrensel cumhuriyet kurmak için and içtiler."

Templier'lerin bu kalesi şehir içinde şehir denilebilecek bir yapıya sahipti. Kalenin içinde büyük kule ve 2 kilise haricinde evler, dükkânlar, salonlar, bahçeler, ekili alanlar, bağlar, meyve bahçeleri, ahırlar, hapisane, mutfak ve mezar mahzeni vardı. Tarikatın kapatılmasından sonra zaman içinde, alanın kilise ve mezarlık bölümü satıldı, satın alan da mezarlığı tamamen yok etti. Kalenin kalan kısmı ise Napolyon'un emri ile 1810'da tamamen yıkıldı. Kilise daha sonra aslına uygun olarak yeniden inşa edildi.

Bu aradaki uzun dönemde, kule şato kullanıma açık kaldı. 1789 Fransız İhtilali arifesinde burada Artois Kontu oturuyordu. Daha sonra 1815'de Charles X olarak tahta çıkacaktır. Bu kule Ağustos 1792'den itibaren kral XVI. Louis ve kraliçe Marie - Antoinette tarafından mecburi ikametgâh olarak kullanıldı. İhtilal yönetimi ile ilişkiler önceleri iyi gider, fakat bir müddet sonra her ikisi de kulenin dinî işlere ayrılmış burcunun son iki katında hapsedildiler.

Kral ve Kraliçe Masondu. Kral Versailles sarayında çalışan "Chambres du Roi à l'Orient de la Cour - Kral Mahiyetinin Doğusundaki Kral Odaları" Locasının üyesiydi. Bu Loca daha sonra "Les Trois Frères Unis - Üç Birleşik Kardeşler" olarak adlandırılacaktır. Kraliçe Marie - Antoinette ise Kadınlar Büyük Locasının bünyesinde çalışan "Saint-Jean d'Ecosse du Contrat Social - Toplumsal Mutabakatın İşkoçyalı Aziz Jan'ı" Locasının üyesi idi.

Kral kuleden 2 defa çıkar; birincisi "Convention - İhtilal Meclisi" ndeki yargılamaya, ikincisi ise 21 Ocak 1793'de giyotine gitmek üzere. Kraliçe ise 1 Ağustos 1793 günü kuleden alınarak "La Conciergerie-Tutukevine" gönderilir ve 16 Ekim 1793'de idam edilir. Veliâht Louis XVII kulenin hapisanesinde 8 Haziran 1795'de 10 yaşındayken gördüğü kötü muamele sonucu ölür. Kız kardeşi (IV) ise Avusturyalılar tarafından ellerinde esir olan dört Fransız cumhuriyet komiserine karşılık takas edilerek kurtarılır.

Bugün "Rue du Temple - Mabet Yolu" üzerinde bulunan yaşlı söğüt ağacı (IV) yaşanan acı olayların anısına dikilmiştir. Bu ağaç "Square du Temple - Mabet Parkı" denilen bir parkin içindedir (V). Parkın karşısında bulunan 3. İlçe Belediye binası

Resim 6-7- Templier'lerin kalesi şehir içinde şehir denilebilecek bir yapıya sahipti. Tarikatın kapatılmasından sonra satıldı, satın alan da mezarlığı tamamen yok etti. Kalenin kalan kısmı ise Napolyon'un emri ile 1810'da tamamen yıkıldı. Kilise daha sonra aslına uygun olarak yeniden inşa edildi. Uzun dönemde, kule şato kullanıma açık kaldı. 1792'den itibaren kral XVI. Louis ve kraliçe Marie - Antoinette tarafından mecburi ikametgâh olarak kullanıldı.

Resim 8- Kraliçe Marie-Antoinette ise 1 Ağustos 1793 günü kuleden alınarak giyotine gitmek üzere "La Conciergerie-Tutukevine" gönderilir ve 16 Ekim 1793'de idam edilir.

Resim 9-10-11
Bugün "Rue du Temple - Mabet Yolu" üzerinde bulunan yaşlı söğüt ağacı yaşanan acı olayların anısına dikilmiştir.

da şövalyelerin alanı üzerine inşa edilmiştir. Binanın tavanları çok miktarda masonik sembol ile süslüdür.

Paul Naudon (Kaynakça 1), Paris'in

bütün ilçeleri ile dinî merkezlerinde yaptığı araştırmalarda hiç bir dülgere masonun kaydına rastlamadığını belirtmekte; bu mesleği icra edenlerin hepsinin "Mabet'in

çevresinde toplandıklarını, şövalye tarikatının kaldırılmasından sonra dahi kendilerine tanınan özel haklar ve hukuk çerçevesinde bu bölgedeki merkezlerini koruduklarını ve ihtilale kadar yaşamlarını ve işlerini burada sürdürdüklerini yazmaktadır. Bu tercihin sebebi tarikatın bu insanlardan kraliyetin yaptığı gibi vergi almamasından ve daha güvenli bölgeler olmalarından ileri geliyordu.

Tarikatın yok edilmesini takiben bütün varlıklar Hospitalier'lere devredilir. Hospitalier'ler Templier'lerin bütün imtiyazlardan faydalanırlar. Tarikatın Fransa büyük rahibi bir müddet sonra kendini: "*Fransa'daki Hastanenin¹ gönül hizmetkârı ve adalet dağıtan eski Mabet'in yeni komutanı*" olarak tanıyacaktı.

Hospitalier komutanının "*Adalet dağıtan*" sıfatını kullanmasının sebebi Şövalyelerin kendi idareleri altındaki bölgelerde adaleti sağlama yetkilerinin olmasından dolayıdır. O zaman ki hukuk sistemi "*Alt ve Üst Yargı sistemleri*" denilen 2 çeşit yargı sistemi içermekteydi. Şövalyelerin her 2 yargı sistemini de kullanma yetkileri vardı.

1- Hospital günümüzde hastane anlamında kullanılıyor. Zamanında ise, hasta bakımı da dahil olan genel ağırlama, konaklama, koruma anlamına geliyordu.(C.L.).

Bugün Paris'te bu bölge tamamen koruma altına alınmıştır. Eski binalar ve çok sayıdaki müzeler sayesinde önemli miktarda turist çekmektedir. Resimde gördüğünüz gibi bazı operatif masonlar hala çalışmaktadırlar. *Avenue du Temple - Mabet Caddesi* üzerindeki dülgör mason dükkânının kapısında şöyle yazmaktadır:

"Sahte parlaklığın hakiki kalitenin yerini aldığı, bütün ürünlerden binlerce örnek üretildiği, bilgi ve iyi yapılmış bir işin yerini aceleciliğin aldığı bir zamanda hâlâ el emeği harcayarak güzel ahşap parçalar yapan, onları teker teker birleştiren, tamamen bir mükemmellik arayışı içinde onları tekrar tekrar elleri ile cilalayan insanların olduğunu bilmek rahatlatıyor."

Pazar olduğu için kendisinin spekülâtif olup olmadığını sorabilmek mümkün olmadı.

Açıklamalar:

(I) Templier'lerin yargılanmaları ile ilgili bilgileri içeren *Chinon parşömenleri* 2002 yılında tarihçi *Barbara Frale* tarafından Vatikan'ın gizli arşivlerinde bulunur ve 2007 yılında yayınlanır. Bu parşömenlerdeki bilgilere göre *Papa V. Clément* şövalyeleri gizlice affetmiştir. Yani şövalyeler yalnızca kraliyet tarafından yargılanmış ve ölüme mahkûm edilmişlerdir.

(II) *Vert- Galant* alanı normal toprak seviyesinden düşük bir yerdir. Buraya inmek için kullanılan merdivenlerin bulunduğu yerde *kral IV. Henri'ye* ait bir heykel vardır. *Kral Henri'nin* ilerlemiş yaşında bile metresleri olmuştur. Bu tür kişilere *Fransızca'nın* argosunda "*vert-galant*" denir. Türkçesi "*ihtiyar çapkın*"dır. Bu heykel dolayısı ile alana "*vert-galant*" adı verilmiştir.

(III) Ölen *veliaht XVII. Louis'nin* kız kardeşidir. Kendisine *Fransızca'da Madame Royale* yani *Krali Hanımefendi* veya *Kraliyet Hanımefendisi* denir.

(IV) *Çagliostro Kontu, 1743-1795* yılları arasında yaşamıştır. *Nur'a* 12 Nisan 1777 yılında İngiltere'de *L'Espérance (Umut) Locasi'nda* kavuşmuştur. *Mısır Ritinin* kurucusudur. *Hatıralar ve Açık Mektuplar* ile *Mısır Riti'nin ritüellerini* yazmıştır.

(V) *Parkın bir köşesinde* 2. Dünya savaşında Alman işgali altında Paris'ten *Auschwitz'e* gönderilen ve orada ölen okul yaşına bile gelmemiş 85 yahudi çocuk anısına dikilmiş bir tabela vardır (Resim 11).

Kaynakça:

1. Masonluğun Kökenleri, Kutsallık ve Meslek, Paul Naudon, Çev. Can Kapyalı, Homer Kitabevi 2007.
2. Guide du Paris Initiatique, Richard Raczynski, Dualpha Editions Paris, 2006.
3. Guide du Paris Maçonique, Raphael Aurillac, Dervy, Paris 2005.
4. Dictionnaire de la Franc-Maçonnerie, Daniel Ligou, Puf, Paris 2006 (2.baskı)
5. Resimler Google earth ve kendi çekimlerim.

PORTEKİZ'DE MASON ALEYHTARLIĞI¹

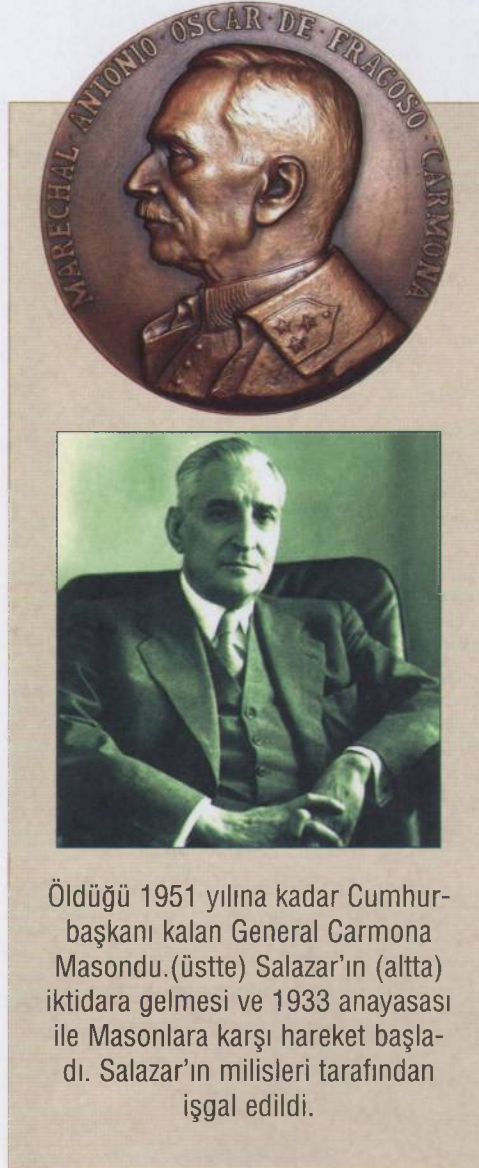

19. yüzyılın sonlarına doğru, Portekiz Hürmasonluğu Fransa'daki cumhuriyetçi ve laik Masonluğun etkisinde kalarak güçlenirken, İskoç ve ezoterik Masonluk'ta büyük bir gerileme yaşandı. Kilisenin sosyal programları ve Hıristiyan Demokrat siyasetin güçlenmesi ile Mason Düşmanlığı Katolik uyanışın motoru oldu.

Derleme: Celil Layiktez

Portekiz'de Hürmasonluğa karşı ilk önemli dava 1743-44 yıllarında Engizisyon Mahkemesinde yargılanan İngiliz vatandaşı, Lizbon'a yerleşmiş ve Locasının Üstad-ı Muhteremi John Coustos² davasıdır. İşkence altında konuşan Coustos, İngiltere Büyük Elçisinin tavassutu ile Ekim 1744'de serbest bırakılmış ve Londra'ya dönmüş, 1746 yılında yayınladığı hatıratında Engizisyon Mahkemesi safahatını ayrıntıları ile anlatmıştı. Lizbon Engizisyon Mahkemesinin yeni bulunan za-bitlerinde Coustos davası ile ilgili bölümde, yazdıklarını aynen teyit eden bilgiler bulunmuştur. Coustos dava esnasında, tekris ritüelini, Hiram efsanesini, Anderson Anayasasını, önemli masonların isimlerini açıklamıştı. Anderson Anayasa'sındaki Hürmasonun inancını tarif eden *"genel kabul gören dinlerden birine bağlı bulunmasının yeterli olması, hangi mezhep ve inancı seçmiş olursa olsun, hangi unvan ve mevkiide bulunursa bulunsun, kişinin iyi ve doğru insan olması, veya şeref ve namus adamı olması gerekir"*³ ifadesi nedeniyle Coustos dört yıl hapse mahkûm edilmişti. Coustos, İngilizce ve Fransızca yayınlanan bu kitabında⁴ Hürmasonluk sırlarını ifşa ederken, bir yandan da Engizisyon mahkemelerinin sorgu ve işkence yöntemlerini de ayrıntılarıyla anlatıyordu.

Portekiz'de Hürmasonluk Fransız İhtilâli ile özdeşleştirildiğinden, Hürmasonluk liberalizmi destekleyen, din düşmanı ve cumhuriyetçi bir akım olarak kabul ediliyordu. Napolyon 1808.- 1810 arasında Portekiz'i istilâ ettiğinde, Hürmasonların

Öldüğü 1951 yılına kadar Cumhurbaşkanı kalan General Carmona Masondu. (üstte) Salazar'ın (altta) iktidara gelmesi ve 1933 anayasası ile Masonlara karşı hareket başladı. Salazar'ın milisleri tarafından işgal edildi.

Fransız askerleriyle işbirliği yaptıkları söyleniyordu. Wellington'un yönettiği İngiliz orduları Napolyon'a ilk yenilgisini tattırarak Portekiz'i işgal ettiler. Portekiz'de İngi-

liz hegemonyası 1820 yılına kadar sürdü. Luzitanya (Portekiz) Grand Orient'ı Büyük Üstadı İngiltere himayesindeki mutlak kralığa karşı geldiği için 1817'de tutuklanarak giyotinle idam edildi. Bu olay üzerine devlete karşı komplolar kuran gizli cemiyetlere karşı yasa kabul edildi. Bu dönemde Hürmasonluğa karşı yoğun bir propagandanın yürütüldüğü görülür. 1818'de Frei Mateus Brandão adındaki keşiş şöyle yazıyordu: *"Hürmason tarikatı mensuplarının hayal ettikleri özgürlük ve eşitlik ideallerine ulaşabilmek için, kendilerine tek engel olarak gördükleri gerçek din ve monarşist hükümeti alt etmek üzere, Tanrı'nın vahiy ettiği dini yıkmayı hedef edinmişlerdir."*

1820 liberal devrimi ve 1822 anayasasının başında Hürmasonları görüyoruz. 1816 - 1834 arası iç savaşta mutlakiyetçilerle liberaller karşı karşıya geldiler. Mutlakiyetçiler Brezilya'nın kaybindan Hürmason, Yahudi, ateist ve sefih olan tüm liberalleri sorumlu tutuyorlardı. Mutlak hükümdar Michel *"onlar bizi yok etmeden, şeytani masonik ırkını tümüyle imha etmeliyiz"* diye beyanatta bulunuyordu. İç savaş liberaller tarafından kazanıldı ve 1910'a kadar Portekiz'i çalkantılı liberal bir monarşi yönetti.

1- Antonio Reis: Chroniques d'Histoire Maçonique No. 67 (2011), s. 47-L'antimaçonisme en Europe - L'antimaçonisme au Portugal

2- Celil Layiktez, Mimar Sinan No. 13, Mason Aleyhtarlığı (John Coustos), s. 76

3- Kemal Tunusluoğlu: Anderson Nizamati, 1723

4- Procédures curieuses de l'Inquisition du Portugal contre les francs-maçons pour découvrir leurs secrets

Karanfil Devrimi esnasında, Portekiz'de aktif Mason sayısı yüzü geçmiyordu.

Başkan Spinola, onlardan birini, Mário Soares'i, demokrasiye geçişte hükümeti kurmakla görevlendirdi.

19. yüzyılın sonlarına doğru, Portekiz Hürmasonluğu Fransa'daki cumhuriyetçi ve laik Masonluğun etkisinde kalarak güçlenirken, İskoç ve ezoterik Masonluk'ta büyük bir gerileme yaşandı. Kilisenin sosyal programları ve Hıristiyan Demokrat siyasetin güçlenmesi ile Mason Düşmanlığı Katolik uyanışın motoru oldu.

Tüm tarihçilere göre, 5 Ekim 1910 devriminde Portekiz Grand Orient'inin rolü kesin olmuştur. 1925 yılına kadar 7 Cumhurbaşkanından üçü, milletvekili ve senatörlerin üçte biri, Mason'du. Portekiz'li muhafazakâr siyasetçilerin basınlarında, Hürmasonluğun Portekiz'in Hıristiyan köklerini yok etmeğe çalıştığı iddia ediliyordu.

1926 - 1974 arası askeri dikta rejiminin başlannda, orduda çok sayıda Mason subayın bulunmasından dolayı anti-masonluk ani bir çıkış yapamamıştır. Öldüğü 1951 yılına kadar Cumhurbaşkanı kalan General Carmona Masondu. Salazar'ın iktidara gelmesi ve 1933 anayasası ile Masonlara karşı hareket başladı. Lizbon Hürmason Sarayı 1939 yılında Salazar'ın milisleri tarafından (Portekiz Lejyonu) işgal edildi ve bu işgal 1974 Karanfil Devrimine kadar sürdü.

Karanfil Devrimi esnasında, Portekiz'de aktif Mason sayısı yüzü geçmiyordu. Başkan Spinola, onlardan birini; Mário Soares'i, demokrasiye geçişte hükümeti kurmakla görevlendirdi. Mason Sarayı sahiplerine iade edildi. Günümüze kadar⁵ 80 Loca kuruldu, Kardeş sayısı 2000'i buldu.

"OKÜLT GÜÇLER" FİLMİ

Bernard Faÿ (1893 -1978) Tarihçi ve anti-masonik yazar:

1922 yılında Clermont-Ferrand Üniversitesinde tarih profesörü, sonra da 1932'de Collège de France'da ABD - Fransa ilişkileri kürsüsüne atanan Faÿ, Benjamin Franklin üzerine kitap yazmak bahanesiyle ABD'de birçok Büyük Locanın kütüphanelerinde araştırmalarda bulundu. Faÿ'e göre, İngiliz icadı olan Hürmasonluk, monarşiye zayıflatmak üzere Fransa'ya bulaştırılmıştı. Fransız Devrimi de Hürmasonların bir komplosuydu.

Faÿ 6 Ağustos 1940'da işbirlikçi Vichy Devlet Başkanı Philippe Pétain tarafından Fransa Milli Kütüphanesinin, 1941'de de Gizli Cemiyetleri Araştırma Komitesinin başına getirildi. Fransa Grand Orient'inin merkez binasını kendisine karargâh yaptı. 6000 kadar Hürmasonun sorgusundan, 989'unun Almanya'da toplama kamplarına yolanasından ve 545'inin kurşuna dizilerek veya gaz odasında öldürülmesinden doğrudan sorumlu olarak, Aralık 1946'da yargılandı ve müebbet hapse mahkûm edildi. 1951'de hapisten kaçarak İsviçre'ye yerleşti. 1953'te aften yararlandırıldı.¹

Nazi işgalinde Fransa'da, Faÿ'in görevi masonik arşivlerin envanterini çıkarmak ve onların içinden Hitler propagandasına yarayacak bilgi-

leri çıkarmaktı. Faÿ 60.000 Hürmasonun isimlerini fişledi. Bunların büyük bir kısmı öldürüldü veya Almanya'da toplama kamplarına yolandı. [1939'da Grand Orient'in 28000, Fransa Büyük Locasının 14000, Droit Humain'in de 2151 üyesi vardı. Savaş sonrası bu Büyük Locaların hayatta kalan üye sayısı, sırasıyla, 8000, 3600 ve 700 olarak tespit edildi²]

"Forces Occultes" Filmi :

Hürmason karşıtı propagandanın sürekli olması gerekiyordu. Faÿ'in görevi "Les Documents Maçonniques" dergisini yayımlamak, Hürmason karşıtı konferanslar tertip etmek ve

halka sinemalarda gösterilecek Hürmason karşıtı bir propaganda filmi yapmak³.

Temmuz 1941'de Bernard Faÿ, Jacques de Boistel'e propaganda filminin realizasyonu için malzeme toplama görevini verdi.

"Forces Occultes" filminin senaryosu Jean Marquès-Rivière⁴ tarafından yazıldı. Jean Marquès-Rivière savaş öncesinde Fransa Büyük Locasının üyesi idi. Filmin çekimi 9 Eylül 1942'de Courbevoie'da, Nova-film stüdyosunda başladı. Sahneye koyan Jean Mamy, 1939'da Grand Orient'in "Ernest Renan" Locası Üstad-ı Muhteremi idi. Filmin bazı sahneleri Palais-Bourbon (Fransa Millet Meclisi sarayı) ve Grand Orient'in Cadet sokağındaki merkez binasında çekildi. Özellikle tekrar sahnesi için yüzlerce figüran kullanıldı. Film 9 Mart 1943'te Champs-Elysées sinemasında gösterime girdi. Bu 50 dakikalık sözde belgesel filmin galasına nazi işgalindeki Paris'te Vichy hükümetini temsilen Büyük Elçi François Brinon da katıldı.

- 1- Wikipedia, Bernard Faÿ
- 2- L'Antimaçonisme en Europe, Chroniques d'Histoire Maçonnique, No. 67 - 2011, s.25.
- 3- Davut Berker K.'in Loca konferanslarında gösterdiği Les Forces Occultes filmi.
- 4- asıl adı Jean Marie Paul Rivière

Mozart'ın Gilles de la Tourette Hastalığı'na uyan öyküsü vardır: Hiperekpleksi, çeşitli motor ve vokal tikler (hoplama, zıplama, gırtlak temizleme, garip sesler çıkarma), tükürme ve küfürli konuşma hâttâ yazma (koprolali ve koprografi), impuls (itki) kontrol bozukluğu bu hastalığın belirtileridir ve hepsinden de kısmen nasibini almıştı.

Vaftiz ismiyle, *Wolfgangus Theophilus Johannes Chrysostomus Mozart* (Amadeus'u sonradan kendisi eklemiştir) gelmiş geçmiş en büyük müzik dehâlarından biri olarak kabul edilir. 27 Ocak 1756'da, Salzburg Başpiskoposu'nun Yardımcı Müzik Direktörlüğü görevini yapan *Leopold Mozart*'ın oğlu olarak dünyaya gelir; pederi Salzburg

Başpiskoposluğu Saray Orkestrası'nda keman da çalan, birçok besteler ve keman için de metod yazmış bir müzik adamıdır. Oğlu *Wolfgang* üç yaşına geldiği zaman, kendisinden beş yaş büyük olan kız kardeşi *Maria Anna Walburga Ignatia'nın* (lâkabı *Nannerl* 1751-1829) çaldığı klavsen parçalarını hâfızasına yerleştirip kendi kendine çalmaya başlayınca ondaki mucizev' özelliği fark eder. Hele bir gün minik *Wolfgang'ın* eline geçirdiği bir nota kâğıdına daha kullanmayı bile beceremediği kocaman tüy kalemle konçerto çiziktirdiğini görünce, ona ciddi olarak klavsen dersleri vermeye başlar. Zaman geçtikçe *Mozart'ın* müzik

yanında aritmetik ve resme de yeteneği olduğu ortaya çıkmaktadır. Çevrede bu hârika çocuğa karşı ilginin artması üzerine, babası bu erken doğan güneşten faydalanmak, çocuklarının sayesinde para ve şöhret sağlayabilmek için, oğlunu ve kızını yanına alarak Avrupa kentlerini dolaşmaya, konserler vermeye başlar. Wolfgang klavsen, keman ve org çalmadaki ustalığıyla, her şeyden fazla irticâlen çalışlarıyla dinleyicilerini hayrette bırakmaktadır. Müzik âletlerini çalmakta gösterdiği kolaylığa denk bir kolaylıkla beste de yapmaya başlar. 3 yaşında piyano çalmaya ve 5 yaşında beste yapmaya başlar. Beş yaşında menuet, yedi yaşında konçerto ve sekiz yaşında senfoni meydana getirir. *Wolfgang'ın* iyi bir müzikçi olmak için

doğuştan olağanüstü özellikleri vardır; kulağı bir kemandaki bir notanın se-kizde bir kadar akort dü-şüklüğünü fark edecek derecede hassastır; çirkin seslere, gürültülere karşı tepkisi ise baygınlık geçirecek ölçüde şiddetli olabilmektedir.¹

Çok küçük yaşlardan itibaren saraylarda konserler verirken normâl bir çocukluk yaşayamaz. Müzikte çok erken olgunluğa ulaşmasına mukabil, diğer konular göz önüne alındığında çocuk kalır. Bunda yeteneklerini kullanan, hâttâ sömüren babasının büyük payı vardır. Herkesten daha yetenekli olduğu için, diğer müzisyenler tarafından pek sevilmemiş, ömrünün büyük bölümünü iyi maaşlı bir iş arayarak geçirmiştir. Disiplinden uzak bir şekilde büyüyen *Mozart'ın* elindeki para da su gibi akıp gider. Hayatının ilk on iki yılında babası ve kız kardeşi ile birlikte konserler vererek boydan boya dolaştığı Avrupa'da geçtikleri her kentte hayranlık ve ilgi toplar, saraylarda krallar ve kraliçeler önünde çalar. Soylular, her defasında yeni bir eserle ortaya çıkan hârika çocuk Wolfgang'ı dinlemek için yarışır, çağın ünlü ressamı *Mozartlar'ın* portre ve resimlerini yaparlar.

Mannheim'da bulunduğu sırada **Weber âilesinin** 18 yaşındaki ortanca kızı *Aloysia Constanze Weber'e* âşık olur. *Aloysia* ile İtalya'ya gitmek ister ancak reddedilir ve evlenirler. **Weber âilesi** bohem tarzda bir hayat yaşamaktadır. Morali bo-

zuk ve sinirli bir şekilde **Salzburg'a** dönen **Mozart** artık keman çalmayacağını, sâdece klavyeli enstrümanlar ve aryalar üzerinde çalışacağını söyler ancak **Sinfonia Concertante** isimli keman ve viyola için konçertoyu da bu dönemde besteler. **Constanze** de aynı **Mozart** gibi elinde para tutmayı beceremeyen bohem bir kadındır. Yine de bu evlilik **Mozart'ı** babasının baskısından kurtardığı için iyi olmuştur. Evliliğinin ardından verimli bir döneme girer. Her türde şâheserlere imza atar. **Le Nozze di Figaro** (1786), **Don Giovanni** (1787) ve **Cosi fan tutte** (1790) operalarını besteler. Bu dönemde iyi gelir elde etmesine rağmen, parayı elinde tutmayı bilemez. 9 yılda 11 kez ev değiştirir. Bunlar, manik depresif özelliklerin tipik göstergeleridir. O dönemde mason da olur. Müziğinin en güzel örneklerinden biri olan **Sihirli Flüt** operasını da bu mensubiyetin etkisiyle yazar. 14 Aralık 1784'te **Zur Wohltatigkeit (Beneficence)** Locası'nda çırak olur; 7 Ocak 1785'te kalfalığa, kısa bir süre sonra da üstâdlığa terfi eder. Yedi sene sonraki vefatına kadar faâl ve istekli bir mason olarak yaşar. Masonluğu çok sevdiği, pek çok masonik eser bestelediği ve loca toplantılarına hararetle devam ettiği bütün kaynaklarda yazılmaktadır. Bu sâyede dönemin ileri gelen pek çok önemli şahsiyetiyle yakın ilişkiler kurar. Masonlar hâlâ onun bu eserlerini törenlerinde çalmaktadırlar. Evinden en son çıkışı da, vefatından iki hafta önce, yeni bir masonik bestesini yönetmek için locasına gidişi olmuştur.¹

Mozart, sâdece besteleri ile uğraşır, çalışmalarını durmadan inatla, ısrarla yürütür. Yirmi beş yaşına kadar rahat ve huzur görmeden o kentten bu kente dolaşır, han köşelerinde barınır, bâzen yiyeceksiz kalır, kar ve yağmur yağarken atlı yolcu arabalarında titreyip durur. Bu meşakkatli yolculuklar esasen sağlıksız ve zayıf olan bünyesini oldukça yıpratır. **Mozart'ın** hayret uyandırıcı bir başka yönü de, birbiri ardına geçirdiği tifo, çiçek, mafsalsız romatizması ve muhtemelen frengi gibi o zamana göre ölümcül olan hastalıkları atlattığı veya bunlarla yaşayabilmesi, ama buna rağmen ürün vermeye devam etmesi ve keyfini kolay kolay bozmamasıdır.

Ablası Nannerl onun bu yolculuklarında "Ben ülkesini teftişe çıkan küçük

Tarihte olduğu gibi günümüzde de yaratıcı san'atçıların çoğu manik depresif hastalık spektrumunda yer almaktadır.

Dehâ ile akıl hastalığının bulunduğu sınırlarda dolaşan bu insanlara insanlık tarihi çok şey borçludur zâten. Bunların ekserisinde de ciddi psikopatik özellikler görülür ve başlarda çok etkileyici görünebilirler. Bunları **Mozart'ta bulamazsınız; sâdece çok kolay âşık olur çünkü hep sevme ve sevilme, bağılıklar kurma ve bunları da sürdürme peşindedir. Öte yandan, herhangi bir asilzâde veya nüfuzlu kişi kendisini ezmeye kalktığında, derhâl tepki verir.**

bir kralım" diyerek kendince bir eğlence yarattığını, geçtikleri kasaba ve köylere bir takım uydurma adlar taktığını anlatır hatıralarında.

Kariyeri, onur ve şan yönünden parlak biçimde sürmesine rağmen maddî durumunu hiç düzeltmez. Hayatı boyunca onu gelmeyen para sıkıntısı çeker. Ona övgüler yağdıran krallar bile hasis davranırlar. Sâdece dersler vererek ve halk konserleriyle yetinerek hayatını kazanmaya çalışır. Çoğu zaman dostluktan uzak, soğuk bulunduğu çevrelerde uğradığı hayâl kırıklık-

larına ve çektiği yalnızlık acısına rağmen, iyimserliğini yitirmez ve insanlara olan sevgisini eksiltmez. Kısaca, kısa süren ömründe mutluluğu, şöhreti, acıyı, sevimli ve nefret edilmeyi olabildiğince yaşar. Fakat o, bütün bu olayların kendi iç dünyasında yarattığı sevinci, acıyı, öfke ve isyânı, zihni sâdece müzikle dolu olduğu için, sürekli besteler üretmeye yönelterek bu şekilde kişiliğini olgunlaştırmak ve insanlığa güzel sesler sunmak yolunda bir imkân olarak kullanır.

Eşi Constanze, Mozart'ın ölümünden yıllar sonra İngiliz biyografistleri **Mary ve Vincent Novello'ya**, kocasının kimi geceler sabahlara kadar mum ışığında çalıştığını, hele Don Giovanni operasının uvertürünü, eserin ilk temsilinden bir önceki gece sabahlayarak yazdığını anlatır. **Mozart**, uykuya dalmamak için **Constanze'nin** yanında kalmasını ve dans ederek onu uyanık tutmasını ister.

Böyle uzun ve uykusuz gecelerdeki tek eğlencesi, hastalık derecesinde tiryâkisi olduğu bilardo oyunudur. 35 yıllık ömrünü gece gündüz çalışarak, müzikle mutlu olarak, hayatın tadını çıkararak, durmaksızın eser yaratarak değerlendiren Mozart'ın Türkler için de ayrı bir önemi vardır. 18. Yüzyıl'ın sonuna doğru Avrupa'da moda olan Türk konulu operaların en güzeli ve en ölümsüzü olan **Saraydan Kız Kaçırma** ile **Mozart**, Avrupa'da ilk kez **Türkler'e sempatiyle bakan, düşman değil, "insan Türk'ü" canlandıran bir eser ortaya koyar**; bunda kahvesinin tiryakisi olduğu Türk kahveci bir dostunun büyük rolü olur. Viyana Kuşatması sırasında Avrupalılar'ın tanıştıkları Türk müziğinin ritmik, melodik ve tınısal özelliklerine gösterdiği ilgi, sâdece operayla sınırlı kalmaz. Örneğin K.V. 331 La majör Piyanonun **Alla Turca** başlıklı son bölümü bütün dünyada "**Türk Marşı**" olarak tanıtılır. **Beş numaralı K.V. 219 Keman Konçertosu da son bölümünde yer alan Mehter Takımı tınıları ve Türk motifleri dolayısıyla Türk Konçertosu adıyla müzik tarihine geçer.**

Hayatı boyunca, bencil saray entrikacılarının ve kendini beğenmiş soyluların, nihâyet, parlak kariyerini kıskanan rakiplerinin zâlimâne, aşağılayıcı davranışlarıyla çok sık olarak karşılaşır. Çağının müzik eleştirmenleri de onlardan geri kalmaz.

Wolfgang klavsen, keman ve org çalmadaki ustalığıyla, her şeyden fazla irticâlen çalışlarıyla dinleyicilerini hayrette bırakmaktadır. Müzik âletlerini çalmakta gösterdiği kolaylığa denk bir kolaylıkla beste de yapmaya başlar. 3 yaşında piyano çalmaya ve 5 yaşında beste yapmaya başlar. Beş yaşında menuet, yedi yaşında konçerto ve sekiz yaşında senfoni meydana getirir.

Gösterişe ve bohem hayatın gündeminde bir numara olmaya düşkün aristokratlar **Mozart** gibi eşsiz bir hazineye sâhip olmak ve bu sâyede muhitlerinde üstünlük sağlayabilmek için ondan sâdece kendilerine hizmet etmesini isterler. Ne var ki, hür bir bir rûha sâhip olan **Mozart'ın** direnişleri karşısında olmadık zâlimliklere başvurlar.

Opera evlerinin perde arkasındaki siyasetini belirleyen saray entrikacılarının uşağı olan müzik eleştirmenleri ise onun müziğini melodi ve armoni süsleri bakımından gereğinden fazla zengin bulurlar ve bunun soyluların salon gevezeliklerine iyi bir fon müziği olamadığını söyleyerek onu san'atının yolunda yıldırmaya çalışırlar.

Gerçekten de **Mozart'ın** müziği, o çağın müzik dinleyicilerinin, hele aristokratların anlayış düzeyini aşan özel anlatımlar taşımaktadır. Ancak, uğradığı zâlimce saldırılar karşısında hiç bir zaman yıldırganlığa düşmez. Acısını her zamanki alçak gönüllü davranışlar ve daima gülen yüzü ile maskeler. Ayrıca, babasının san'at yolundaki yönlendirmelerine karşı mâsumâne ayaklanmaları, hüsrânla neticelenen ilk

aşkı ve evliliği de sorunlar çıkardığı hâlde ümitsizliğe kapılmaz.

Çoğu zaman dostluktan uzak, soğuk bulduğu çevrelerde uğradığı hayâl kırıklıklarına ve çektiği yalnızlık acısına rağmen, iyimserliğini yitirmez ve insanlara olan sevgisini eksiltmez. Kısaca, kısa süren ömründe mutluluğu, şöhreti, acıyı, sevmeyi ve nefret edilmeyi olabildiğince yaşar. Fakat o, bütün bu olayların kendi iç dünyasında yarattığı sevinci, acıyı, öfke ve isyânı, zihni sâdece müzikle dolu olduğu için, sürekli besteler üretmeye yönelterek bu şekilde kişiliğini olgunlaştırmak ve insanlığa güzel sesler sunmak yolunda bir imkân olarak kullanır.

Başka bir deyişle, Tanrı ve tabiat ona sâdece şan ve müzikten ibâret olan bir bilinç armağan etmiş, o da yaşadığı olaylar içinde bir fânî için mukadder olan zâfiyetlere düşerek bu bilinci kirletmemiş, onu bütün insanlığın yararına en güzel şekilde kullanabilmeyi başarmıştır. Hayatı boyunca herkes ondan bir şekilde istifade eder, o da bunları en olgunca bir şekilde karşılar ve bohem tavrıyla süblime eder.

Mozart ömrünün son dönemlerinde yine sıkıntılı günler geçirir. 1787'de hayatının son perdesi açılır. En sevdiği iki yakın arkadaşının ve âdeta bağımlılık derecesinde sevdiği babasının vefatı onu yıkar. Kendini tamamen çalışmaya verir ama duygudurum oynamaları artar ve şiddetli bir depresyonun pençesine düşer. Hayatı boyunca hipertimik yaşamış böyle insanların "finâl" depresyonlarının çok ağır seyrettiği günümüzün psikiyatri ilminin malûmudur. Ölümünden önceki son beş yıl içinde **Mozart'ın** hummalı bir biçimde birbirinden ünlü şâheserlerini peş peşe yarattığı görülür. Sanki ömrünün uzun olmaya çağını fark etmişçesine yoğun bir çalışmadır bu. "**Figaronun Dügünü**", "**Don Giovanni**", "**Cosi Fom Tutte**" ve "**Sihirli Flüt**" operalarını, "**Prag**" ve "**Jupiter**" gibi büyük senfonilerini, son piyano konçertolarını ve nihayet hayatının en dokunaklı ve en anlamlı eseri olan "**Requiem'i**" bu dönemde bestelemiştir.

Son seyahatini 1791'de **Prag'a** yapar. Çok bitkindir, 20 Kasım 1791'de müthiş acular ve ağnlar içindeki yatağa bağımlılık

dönemi başlar. **Requiem** üzerinde çalışmaya çalışırken 15 gün sonra, 5 Aralık 1791'de saatler gece 12:55'i gösterirken, bilhassa da böbrek yetmezliğinden muzdarip bir şekilde otuz altı yaşını doldurmadan Viyana'da ebediyete geçer. Mezarının üzerine herhangi bir yazı yazılmadığı için, tam olarak nereye gömülü olduğu bilinmemektedir. Requiem ise, talebesi **Franz Xavier Süssmayr** tarafından tamamlanır. Ölümü dâima "hayatın son amacı", "insanın en yakın arkadaşı" olarak yorumlamıştır. San'atçı olarak **Mozart**, bu dünyanın insanı değilmiş gibi görünür. Âilesine yazdığı kimi mektuplarda kendisini yeryüzünde hep bir konuk gibi duyduğunu belirtmiştir.

Cenâzesi fakirler için uygulanan biçimde kaldırılır. Söylenenlere göre, **Mozart**'ın tanıdığı insanlar arasından sâdece altı kişinin katıldığı katedraldeki cenâze duâsından sonra bu küçük kabile şiddetli yağmur nedeniyle mezarlığa kadar tabuta eşlik edemeyince, aceleyle getirilerek dilenciler için ayrılan bir mezara gömülür. En fenâsi, bütün araştırmalara rağmen bu mezarın yeri öğrenilemez, tabutun nasıl olup da sâhipsiz kaldığı ise ölüm sebebi gibi hiç bir zaman anlaşılamaz. Müziğin bu eşsiz çocuğuna revâ görülen bu davranışın utancını duyan **Viyana** şehri onun 32. ölüm yıldönümünde, mezarının bulunduğu varsayılan yere bir anıt diker. Kemiklerinin bulunduğu rivâyet edilen bu yerde bir hüznün âbidesi olan "mahzun melek" heykeli durmaktadır.

PSİKİYATRİK ANALİZİ

Mozart'ın **Gilles de la Tourette Hastalığı**'na uyan öyküsü vardır: Hiperrepleksi, çeşitli motor ve vokal tikler (hoplama, zıplama, gırtlak temizleme, garip sesler çıkarma), tükürme ve küfürlü konuşma hâttâ yazma (koprolali ve koprografi), impuls (itki) kontrol bozukluğu bu hastalığın belirtileridir ve hepsinden de kısmen nasibini almıştı. Ayrıca çok çapkındı ve çevresindeki hemen hemen bütün kadınlara kur yapardı. Hâttâ kendisini, karısına kur yaptığı **Franz Hofdemel** isimli bir birâderinin öldürttüğü rivâyetler arasındadır (**Sihirli Flüt** ile masonik sırları açık etmesi de buna eklenir).²

Bir başka rivâyet ise, aynı zamanda muzdarip olduğu **frengi** ve **Bipolar Bozukluk**'tan dolayı depresyonda iken ze-

hir içerek intihar ettiği. **Salieri**'nin kendisini zehirlediği iddiası ise eski gücünü kaybetmiş durumda... Vefatından önce evinden son çıkışı da masonluk için bestelediği bir eseri yönetmek için locasına yaptığı ziyaret olmuştur.

Bipolarite ile san'atkârane yaratıcılık arasında büyük bağlantı vardır.

Son senelerde gittikçe artan çalışmalarına göre, **tarihteki ve elan yaşayan yaratıcı san'atçıların çoğu manik depresif hastalık spektrumunda yer almaktadır**. Dehâ ile akıl hastalığının buluştuğu sınırlarda dolaşan bu insanlara insanlık tarihi çok şey borçludur zâten. Bunların ekserisinde de ciddi psikopatik özellikler görülür ve başlarda çok etkileyici görünebilirler. Bunları **Mozart'ta** bulamazsınız; sâdece çok kolay âşık olur çünkü hep sevmeye ve sevilme, bağılıklar kurma ve bunları da sürdürme peşindedir. Öte yandan, herhangi bir asilzâde veya nüfuzlu kişi kendisini ezmeye kalktığı anda, derhâl tepki verir.

Mozart'ın musikîsinde dâima müthiş bir âhenk, hoşluk, berraklık, duygusal yoğunluk ve denge hissedersiniz. Hâttâ anne karnındaki bebeklere belli aralıklarla onun eserlerini dinletmenin ruhsal sağlıklarını olumlu yönde etkilediğine dâir bulgular

Mozart, Mannheim'da bulunduğu sırada Weber âilesinin 18 yaşındaki ortanca kızı Aloysia Constanze Weber'e âşık olur. Aloysia ile İtalya'ya gitmek ister ancak reddedilir ve evlenirler.

mevcut. Özellikle sonatlarında başka hiçbir bestecinin eserlerinde bulunmayan düzeyde tema bolluğu görülür. Eşsiz yeteneğiyle bütün müzik formlarında eserler vermiştir. 41 senfonisi, 27 piyano, 5 keman, 2 flüt, 4 korno, 1 klarnet konçertosu, 20 piyano sonatı vardır. Buna mukabil, **Mozart**'ın en başarılı eserleri operalarıdır. Canlı opera kişileri oluşturmada başarısını ise ondan sonra yalnızca **Verdi** yakalayabilmiştir.

Mozart için şöyle bir yorum yapılır: "Nereden geldiğine akıl erdirmek güçtür. Elde ölümsüz eserleri ve istihza ile örülü mektupları var. Mezarı bilinmez, resimleri birbirine hiç benzemez. Düşüp kırılan alçı maskı bile bulunamadı. Bir başka gezegene gidiyordu, yolu dünyamıza düştü, insanları mutlu etmek için besteledi; umut, neşe ve iyimserlik dağıttı, otuz beş yıl süren konukluğu sona erince yine geldiği gibi gitti".

Psikiyatrik açıdan nesi veya neleri olduğu hâlâ bir muammadır: **Bağımlı kişilik, Bipolar Bozukluk, Gilles de la Tourette Hastalığı** sayılanlar arasındadır.³

Kullandığı ego savunma mekanizmalarına bakıldığında **suppression (Fr. Refoulement) yâni bilinçten bilinç dışına bastırma, mizah (humor), yüceltme (sublimation) gibi en olgunca olanlar önde geldiğine göre, benim kanaatim Mozart**'ın en doğrusu **hipertimik yâni silik bipolar yelpazesinde yer aldığı ama bir kişilik bozukluğunun olmadığıdır**.

Hayatıyla ilgili pek çok kitapta da bununla ilgili epey vurgu mevcuttur.^{4,5}

KAYNAKLAR

1. **Büke A.** Mozart, Bir Yaşamöyküsü. Dünya Kitapları, İstanbul, 2006.
2. **Thomson K.** Mozart'ın Yapıtlarındaki Masonik Örgü. Çeviren Spatar MH. İstanbul, Pencere Yayınları, 1994.
3. **Huguelet P, Perroud N.** Wolfgang Amadeus Mozart's psychopathology in light of the current conceptualization of psychiatric disorders. Psychiatry. 2005; 68:130-139.
4. **Solomon, M.** Mozart: A Life. New York: Harper Collins Publishers, Inc., 1995.
5. **Publig M.** Mozart, Dehanın Gölgesinde. Özdemir İ, çeviren. İstanbul: Can Yayınları, 2004.

A.B.D. nin Başkanı olan ilk Büyük Üstat¹

ANDREW JACKSON

Derleyen : Ahmet Şenkut

Andrew Jackson'un Hür Masonluğa girişine dair kayıtlar İç Savaşta çıkan yangında yandığı için kayıptır. North Carolina Büyük Locası'ndan berat alarak Nashville'de kurulan ilk Mason Locasında (St. Tammany Lodge) 1789 yılında tekris edildiği sanılmaktadır. Masonlukta aktif bir şekilde çalışan Andrew Jackson 1822 ve 1823 yıllarında Tennessee Büyük Locası Büyük Üstadı seçilmiş ve bu şerefli görevi iki dönem yürütmüştür.

AB.D. nin yedinci başkanı olan **Andrew Jackson** 15 Mart 1767 yılında North Carolina'nın güney sınırındaki bir çiftlikte doğdu. Bir Skoç-İrlandalı olan babası doğumundan bir ay önce bir kazada ölmüştü. Annesi ona ve iki ağabeyine iyi bir tahsil verdirmek için çok uğraştı.

Henüz 13 yaşında iken kendisinden 2 yaş büyük olan ağabeyi birlikte Amerikan Bağımsızlık Savaşına katıldılar. Görevleri atlı habercilik yapmaktı. Ancak güçlü İngiliz Birlikleri bölgeyi ele geçirince onları da esir aldılar. Esarete iken bir İngiliz subayı Andrew'dan çamurlu çizimlerini parlatmasını istedi. O reddedince kırbaçla vurarak kafasında ve elinde ömür boyu kalacak yara izleri bıraktı.

Andrew bunu ölene kadar hiç unutmadı ve İngilizlerden hep nefret etti. Yaralı olan ağabeyi bir de çiçek hastalığına yakalanınca anneleri gelerek onları esaretten kurtardı, ancak ağabeyini ölümden kurtaramadı. Annesi daha sonra Charleston'daki yine bir İngiliz hapishane-

¹- George Washington Alexandria

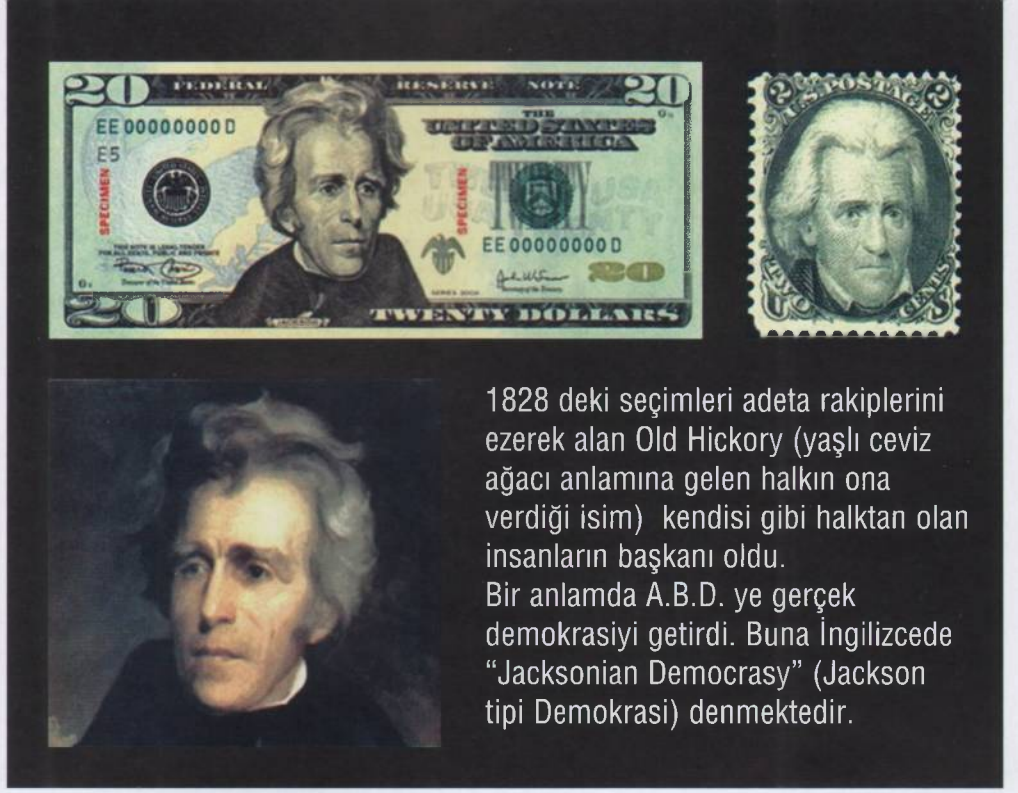
locasının Üstad-ı Muhteremi idi, kendisine Büyük Üstatlık teklif edildi, içinde bulunduğu politik yoğunluk nedeniyle kabul edemedi.

sinde çiçek hastalığından yatan kuzenlerine bakmaya gitti ama bu defa kendisi de bu hastalığa yakalanıp orada öldü.

Bundan sonra Andrew hem hukuk okudu, hem de çok iyi ata binen ve silah kullanan cesur bir genç oldu. 1787 yılında baroya kabul edilip avukatlığa başladı. Yerleşime yeni açılan Tennessee'de kurulan bir mahkemenin ilk savcısı oldu. Nashville'de o sırada kocasından ayrı yaşamakta olan Rachel Donelson ile tanıştı. 1790 yılında başka bir şehirde oturan Rachel'in kocası boşanma davası açtı, bu davanın sonuçlandığı haberini alan Andrew ve Rachel 1791 Ağustosunda evlendiler. Halbuki dava ancak 1793 yılında sonuçlanmıştı, bunu öğrenen Jackson çifti 1794 Ocağında tekrar nikâh kıydırmak durumunda kaldılar. Evli iken başka bir adamla yaşamış olması ömrü boyunca Rachel'in bir utancı olarak kaldı ve Jackson'un politik rakipleri tarafından hep aleyhinde kullanıldı. Sonraki yıllarda bunun dedikodusunu yapan bir rakibini Andrew Jackson düelloya davet etti. Kendisi yaralanırken rakibini öldürdü.

1796 yılında Tennessee eyalet olarak kabul edilip Amerika Birleşik Devletlerine kabul edilince Temsilciler Meclisine gidecek tek üye olarak Andrew Jackson seçildi. Mecliste iken diğer üyeler gibi beyaz peruk giymeyi reddetti ve saçlarını at kuyruğu yaptı. İlk Başkan George Washington'u Avrupalı Kırallar gibi debdebe içinde yaşamak ve İngilizlere karşı yumuşak davranmakla itham etti. Dönemini bitirip evine döndükten bir süre sonra bu defa Senatör olarak başkente döndü. Ancak siyaset hayatı, evindeki işlerin ihmal edilmesine ve maddi sıkıntı çekmesine sebeb olunca istifa ederek Hermitage adını verdiği çiftliğine ve tekrar ona iyi bir gelir sağlayan avukatlık mesleğine döndü.

1802 yılında Tennessee milislerinin komutanlığına seçildi. 1812 savaşına ancak 1814 yılında katılmalarına izin verildi. Jackson milisleriyle birlikte Alabama'da çıkan bir kızilderili isyanını bastırdıktan sonra kimseye sormadan kendi kararıyla Florida'ya girdi. 1814 yılının son günlerinde New Orleans'ı almak isteyen İngiliz kuvvetlerini mağlup ederek savaştan mağlup çıkan Amerikan halkının gözünde bir savaş kahramanı oldu. 1817 yılında tekrar göreve çağrılan Jackson ve Tennes-

1828 deki seçimleri adeta rakiplerini ezerek alan Old Hickory (yaşlı ceviz ağacı anlamına gelen halkın ona verdiği isim) kendisi gibi halktan olan insanların başkanı oldu. Bir anlamda A.B.D. ye gerçek demokrasiyi getirdi. Buna İngilizcede "Jacksonian Democracy" (Jackson tipi Demokrasi) denmektedir.

see milisleri bu defa kızilderilileri Florida'nın içlerine kadar takip ettiler. Jackson burada yakaladığı iki İngiliz kızilderililere silah satmakla suçlayıp, kurduğu mahkemede yargıladı ve astı. Yeni bir savaş çıkmasından çekinmelerine rağmen Başkan ve Kabinesi ona destek çıkararak İspanya'ya bir ultimatom verdiler. Sonuçta Florida İspanya'dan satın alındı.

1824 yılındaki seçimlerde genelde en çok oyu almasına rağmen Andrew Jackson ikincil seçmen (Electoral College) oylarında çoğunluğu sağlayamadı ve seçimdeki iki rakibinin anlaşması sonucunda başkan seçilemedi. Halk iradesinin bir entrika sonunda iktidara gelemediğini iddia eden taraftarları birleşerek bugüne kadar gelen Demokrat Partiyi kurdular.

1828 deki seçimleri adeta rakiplerini ezerek alan Old Hickory (yaşlı ceviz ağacı anlamına gelen halkın ona verdiği isim) kendisi gibi halktan olan insanların başkanı oldu. Bir anlamda A.B.D. ye gerçek demokrasiyi getirdi. Buna İngilizcede "Jacksonian Democracy" (Jackson tipi Demokrasi) denmektedir. Federal hükümetteki bir çok görevliyi yeni seçilen Başkanın atamasını sağlamış; bankaların tekelleşmesine karşı koymuş; kongrenin kararlarına karşı veto yetkisini ve parti liderliğinin gücünü kullanmıştır.

Andrew Jackson'un Hür Masonluğa girişine dair kayıtlar İç Savaşta çıkan yangında yandı için kayıptır. North Carolina

Büyük Locası'ndan berat alarak Nashville'de kurulan ilk Mason Locasında (St. Tammany Lodge) 1789 yılında tekris edildiği sanılmaktadır. İsmi daha sonra değiştirilerek Harmony (Ahenk) Lodge olan bu loca feshedilince 8 no.lu Cumberland Locasına tebenni etmiştir. Masonlukta aktif bir şekilde çalışan Andrew Jackson 1822 ve 1823 yıllarında Tennessee Büyük Locası Büyük Üstadı seçilmiş ve bu şerefli görevi iki dönem yürütmüştür.

Henüz 14 yaşında iken hastalanan annesinin ölüm döşeginde gönderdiği mektupta yazdıkları Andrew Jackson'un yaşam felsefesi olmuştur. "Hayatta yalnız yaşamazsın, yanında daima dostların olmalıdır. Dürüst ve namuslu olarak dost edinirsin, sadık ve metin olarak onları muhafaza edersin" Onun Hür Masonluğu çok sevmiş olduğuna ve değer verdiğine dair belirtiler şunlardır: Gençlere ve arkadaşlarına örnek olarak ve ilham vererek onların da Masonluğa girmelerini sağlamıştır (Samuel Houston-Texas'ın ilk Başkanı; James K. Polk- ABD'nin 11. Başkanı, John H. Eaton -Savunma Bakanı); politik mücadelelerinde daima Mason kardeşlerinin yanında ve onlara sadık olmuştur; 1826'da meydana gelen William Morgan olayının sonrasında Amerika'da Mason aleyhtarlığının zirvede olduğu hatta Anti-Masonik Parti'nin kurulduğu bir dönemde politika sahnesinde olmuş, Masonluğun ilkelere olan inancını hiç kaybetmemiş ve Masonluğunu hiçbir zaman saklamamıştır.

ORTAK AKLIN AYDINLIĞINDA...

BOZKURT GÜVENÇ

Tüm bilimler insanla ilgilidir. Etnografya, sosyoloji, sağlık, hukuk, hepsi. Peki, insanbilimi, insanbilim yapan nedir? Ama hepsi insanı parçalara ayırıyorlar. İnsanbilim, bu bölünmüş olan insan gerçeğini alıyor, bundan bir bütün oluşturabilir miyiz diye düşünüyor. Masonluk da bunu yapmaya çalışıyor ama zor iş. O kadar parçalıyoruz ki kendimizi bu işe veremiyoruz. Mış gibi yapıyoruz.

Söyleşi: Armağan Poyraz • Alican Azeri'nin Katkılarıyla

Bunlardan yıllar önce bu kapıyı çaldığınızda hangi duygu ve düşünceler içindeydiniz, nasıl bir entelektüel hazırlığınız olmuştu, hayatınızın hangi dönemindeydiniz?

Kapıyı çaldığımda, yani ilk tekris oluşumdan bahsediyorsunuz. Şöyle söyleyeyim, biraz meraklıydım çünkü kapıyı çalmam üç dört yıl sürdü. Küçük bir hikâyesi var. Bir Kadıköy yolculuğunda, bir konuyu tartışıyorlar ben de dinliyorum. Kıyıya vardık, galiba anlaşamıyoruz dediler. Ben de yanlarına gittim, “şu noktada diyalog koptu, eğer birbirinizi dinleseydiniz şöyle bir çözüm vardı” dedim. Adamlardan biri kalemini defterini çıkardı, adımı soyadımı sordu. Kim olduğunuzu bilmiyorum. Kadıköy'deki işyeri adresimi verdim. Sonra birileri gelip gitmeye başladı, nereden geldiklerini de bilmiyorum. Fakat tam ayrılırken son soruları, Allah'a inanıyor musunuz olmuştu. O zamanlar 30 yaşın altındaydım.

Hangi senelerdi?

1960'lı yıllardı. 60'larda girdim ben. “emin değilim”, “düşünmekteyim” gibi bir şeyler söylüyorum.

Bir sene sonra bir grup mülakata geliyor, onlara da aynı şeyi söylüyorum. Bu, iki sene böyle devam etti. Sonra Sayın Hayrullah Örs'ten haber geldi, beni yanına çağırıyor.

O zamanlar Hayrullah Örs'ün Kardeşimiz olduğunuzu biliyor muydunuz?

Kitaplarını biliyordum, harici âlemden tanıyordum. Sonra tanıştık, gel otur bakalım delikanlı dedi, konuya direkt girdi. Eğer dedi, “ben sana Tanrı'ya inanır mısın diye bir soru sorsam, ne cevap vereceğini biliyorum. Hayatta korunması gereken değerler var mı diye sorsam” dedi... Vardır tabii dedim, hayatımı bile verebilirim böyle değerler için dedim. Tamam dedi, bir sınav yapacağım. Sen de soruyu böyle cevaplarsan bir kuruma gireceksin. Sonra birileri gelip beni bir yere götürdüler. Hayrullah Örs de kitaba bakmadan ezbere tekris yapan birisiydi. Bana söylediği gibi yapınca tamam girmiş oldum ama neye girdiğimi de bilmiyorum.

Araştırmadınız mı hiç?

Hayır, araştırmadım, öyle bir davet vardı, birkaç kişiyle temasım oldu ama. tekris oldum, çok etkilendim. Hemen bir hafta sonra taze

taze anılarımı anlattım, iyi de bir sunum oldu sanıyorum çünkü çok etkilenmiştim. Bir dünya görüşüyle ilgili bir kurum olduğunun ayırtına varmışım çünkü.

Orada en çok hangi kavramlar ilginizi çekti? Tekris intibalarınızda neler üzerine düşüneceğinizi hissetmeye başladınız?

Tabii tekrisin dramatik tarafı, üzerinizdeki eşyaları alıyorlar, bir sırat köprüsünden geçiyorsunuz, gözlerinizi açınca aydınlık bir dünya, üzerinize çevrilmiş kılıçlar ve onları tutan bazı tanıdık yüzler. Hoş geldin der gibi. O zaman anladım ki tüm bu tanıdıkların davetiyle buraya geliyorum. Beni seven kişilerin çabasıyla olmuş. “Önce sen gençsin, otur dinle, 20 - 30 sene dinlersen bizim gibi bir adam olursun” diyorlardı tekris olduktan sonra. O da pek benim mizacıma göre değil, çünkü ben hep soru sorarım. Hayrullah Örs Üstatla vapurda dönüyoruz Kadıköy'e, dedi ki “sen soru soruyorsun iyi yapıyorsun, bu senin hakkındır. Adamlar 30 sene otururlar, hiç soru sormazlar, bir şey almazlar ve vermezler. Sormazsan ve kendini yetiştirmesen “aradığımı bulamadım” der ayrılırsın”.

● Bozkurt Güvenç esprili üslubuyla kaleme aldığı eserinde bizi Cumhuriyetin ilk yıllarına götürüyor...

İkinci baba nasihatı de şu olmuştur: “bu iş 3 derecelidir. Tabii senin üst derecelere davet edileceğini tahmin ediyorum. O yüzden bir düşün”. Tabii ben üst derecelere devam edemedim, zamanım da yoktu zaten. Fakat şunu fark ettim ki kendini yetiştirmek isteyenler için ilk 3 derece yeter de artar bile. Okuyan ve okuduğunu anlamaya çalışan biri için de birinci derece ritüeli yeter de artar bile.

Üzerinde düşünülecek o kadar çok kavram var ki

Gözümü kapatıp atölyedeki tüm sembollerin yerlerini renklerini çizebilirim. Şunu da belirtmemde fayda var, tekris oldum, bir yıl sonra özel bir bursla Columbia'ya gittim, mimarım ama oraya gidiş amacım eğitim. Türkiye 60 darbesini

anılardan sayfalar

Bozkurt Güvenç

Kültür Yayınları

yaşamış, bir yenileşme var, ben Yıldız'daydım, beni Columbia'ya gönderdiler. Amaç, eğitimin yönetimini öğrenmek. Bu işin en üst derecedeki bir kurumu. Yaşadığım binada bir profesör var, “mutluluk için psikiyatru mı gidelim günah mı çıkaralım” diye soruyor. İlgili-

Prof. Dr. Güvenç, “Anılardan Sayfalar”da keskin bir gözlem yeteneği, zaman zaman en yakınlarına bile acımasızca bakabilen bir objektiflikle ve esprili üslubuyla 318 sayfalık bu eserinde okuru Cumhuriyetin ilk yıllarına götürüyor, İkinci Dünya Savaşı'nı, çok partili döneme geçişi, askeri darbe dönemlerini kendi yaşamı ekseninde ve renkli tablolar halinde günümüze dek yaşıyor.

1926'da Samsun'da doğmuş, Prof. Dr. Bozkurt Güvenç. Babası subay; okul yılları boyunca ailesiyle birlikte Anadolu'yu dolaşmak ve tanımak fırsatını bulmuş. Kabataş Lisesi'nin ardından I.T.Ü.'ye devam ettikten sonra mimarlık eğitimini 1950'de ABD'de tamamlamış. Ancak Devlet Demiryolları'nda başladığı mimarlık mesleğini, fazla sürdürememiş.

Toplumsal konular ve felsefe ile olan yakın ilgisinin, onu “insanbilime”, antropolojiye yönlendirdiğini öğreniyoruz “Anılardan Sayfalar”da. Amerika'da kültür antropolojisi üzerine yoğunlaşmış ve yaşamının bundan sonraki döneminde bu alanda çalışmalarını yoğunlaştırmış.

seniz gel diyorlar. Birkaç haftada bir toplanıyorlar, toplantılarına katıldım. Hepsi birini ya da diğerini savunuyor. Her toplantıyı bir başkası yönetiyor. O haftaki başkan "siz ne düşünüyorsunuz" dedi. "Val-la, pek bir farkı yok" dedim, "kimsenin kimseyi dinlemediği bir dünyada sizi dinliyorlar, senin bir suçun yok diyorlar, çıkar-ken belirli bir para ödüyorsunuz, ihtiyaç duydukça tekrar geliyorsunuz. Sizi dinleyen de *dünyayı sen yaratmadın, sen so-rumlu değilsin* diyor, dinliyor sizi".

Tam çıkıyoruz birisi yaklaştı, "Kardeşim bizden misiniz" dedi. Birden bire afaladım. Sonra bir işaret verdi, anladım. Kentucky Üniversitesi'nde matematik profesörü. Nereden anladınız dedim. Dünya-ya bakışınızdan dedi. Sonra dostluğumuz 20 sene devam ettim. Bir hafta on gün sonra, Columbia'nın karşısında bir ilâhiyat semineri vardı, o kurumun bir başkan yardımcılarından adıma bir mektup aldım, beni tanışmak için yemeğe davet ediyor. Oraya gittiğimde fark ettim ki, toplantıya katılanlardan birisi adıma kulağına fısıldamış ki beni tanımak istiyor. İlk sorusu, "Türksünüz, Müslüman mısınız?" "Müslüman bir aileye doğdum ama gereklerini pek yerine getirmiyorum". İkinci soru, "İslâmiyet'in diğer dinlerden üstün bir tarafı var, biliyor musunuz?" Yani, pek bilmiyordum. "O zaman ben size söyleyeyim" dedi. "Diğer semavi dinler, Tanrı ile insan arasına hep bir aracı kurum veya kişi koyarlar, sizi kabul eden, yol gösteren biri".

Sizden biraz daha fazla bilen...

"İslâmiyet çok doğru bir kararla, Tanrı ve kul arasına kimseyi koymaz. Bu İslâmiyet'in üstün tarafıdır ama dikkat edin, siz son zamanlarda Hıristiyanlara özenerek Türkiye'de bir ruhban sınıfı yetiştirmeye başladınız". Yıl 1961.

Çok müthiş bir öngörü bu.

O zaman pek çarpıcı gelmemişti ama ne kadar doğru gördüğünü sonradan anladım. O yıllarda Demokrat Parti gelmişti, hafif bir kayma olmuştu, imam hatipler açılmaya başlamıştı. Kemal Atatürk'ün mirasına ne oluyor diye tartışmalar vardı. Şimdi bunun kapıyı çalmakla ne ilgisi var diyeceksiniz. Sonraki yıllarda bu gözlemin etkisini daha iyi değerlendirebildim. Türki-

"İslâmiyet çok doğru bir kararla, Tanrı ve kul arasına kimseyi koymaz. Bu İslâmiyet'in üstün tarafıdır ama dikkat edin, siz son zamanlarda Hıristiyanlara özenerek Türkiye'de bir ruhban sınıfı yetiştirmeye başladınız".
(Yıl 1961).

ye'ye döndüm, bir süre sonra elime çekici verdiler, birkaç mimar var locada, sürekli soru sorup karşı çıkıyorlar. Ritüellerdeki bazı belirsizlikleri eleştiriyorlar. Biri dedi ki "kitabı oraya koyuyoruz, ama birisini açıyoruz diğerlerini açmıyoruz, neden açmıyoruz?"¹ Orada eski bir üstat var, "açmakta bir sakınca var mıdır?" dedi. "Yok, iyi dedim açalım" o zaman ve biz o gün açtık. Tabi duyanlarda bir şaşkınlık oldu, ne oldu bunlar din mi değiştiriyorlar diye.

Duyuyoruz bazı gençler geliyorlar, birkaç yıl sonra beklediklerini bulamadıkları için uykuya dalyorlar, istifa ediyorlar vs. Bu bana ters gelmişti çünkü benim hayat felsefemde şu var: **bir davaya kuruma kendinizi adarsanız karşılığını görürsünüz ama bu kurum bana ne verecek diye beklerseniz, pek fazla bir şey vermez. Siz ancak verdiğinizizi alırsınız.** Eğer doğaya, hayvanlar için bir şeyler yaparsanız onları sevmeye başlarsınız. Ben hayvanları seviyorum, "ne yapıyorsun, öyle uzaktan ilan-ı aşk mı ediyorsun?" Öyle sevgi olmaz.

Aşk ispat ister derler...

Çocuğunuza, işinize, projenize emek verirsiniz. Bu açıdan bana çok şey katmıştır çünkü ben çok görev aldım ve hep, bundan ne öğrenirim diye yaklaştım. Şöyle bir ödülünü de aldım. Biliyorsunuz sonraki darbelerde bizi kapatırlar mı diye düşünülüyordu. Dedim ki biz kendimize saygılı olduğumuz sürece pek fazla bir şey yapamazlar. Öyle de oldu. 80'de bunun ödülünü de gördük. Türkiye'de büyük bir bas-kı vardı. Üniversitede konuşamadığımız her şeyi o çatı altında konuştuk. Bir yandan da Kardeşlerime hep şunu tembih etmişimdir. Bu müessesede din ve politika tartışılmaz diye bir kural var. Eğer biz politika tartışmazsak, ritüellerdeki insanlık mabedini nasıl inşa ederiz. Çünkü politika sadece bir ülkeyi yönetmek değil, onu iyi yönetmektir. Ama edepli konuşmamız lazım, partizanlığa indirgememiz lazım. Ben burada 50 sene politika konuştum ama hiçbir partiden yana değil.

Düşünceler üzerinden mi?

Düşünceler, dünya üzerinde olanlar, insan - toplum ilişkileri üzerine... yöneten-yönetilen ilişkileri üzerine... Orada öğrendiklerimi buraya, burada öğrendiklerimi oraya taşıdım. Benim böyle olduğum zaten biliniyor, bunda da saklanacak bir yan görmüyorum, tabi bazı büyük üstatlarımız bundan rahatsız oldular. Sen niye kimliğini açıklıyorsun dediler. Evet dedim açıklıyorum ama bu zaten açıklanmış, sır tarafı yok ki. Burada gizli bir şey yapmıyoruz, biz bir derneğiz, zaten tüm dernekler kapalıdır. İsterseniz, Galatasaray derneğine gidip oy vermeye çalışın. Ben Fenerbahçeliyim hiçbir kongreye çağırılmıyorlar. Bu iş sizin üye olma talebinizle bitmiyor, birileri karar verecek sizin orada olmanıza, bu da kapalı bir dernek. Hep bu fikri savundum, ödülünü de aldım, kimse beni kınamamıştır politika yapıyorsun diye. İkinci bir savım daha oldu. Madem insanlık mabedi yapmak için yola çıktık, neden kadınları dışlıyoruz? Yok, işte geleneklerimiz... Ben insanla uğraşıyorum ve geleneklerin ne kadar ağırlıklı bir güç olduğunu biliyorum. Ama gelenekler, geliştiği oranda yaşar.

1- Ankara ile İstanbul ritüel uygulamalarında fark vardı (C.L.).

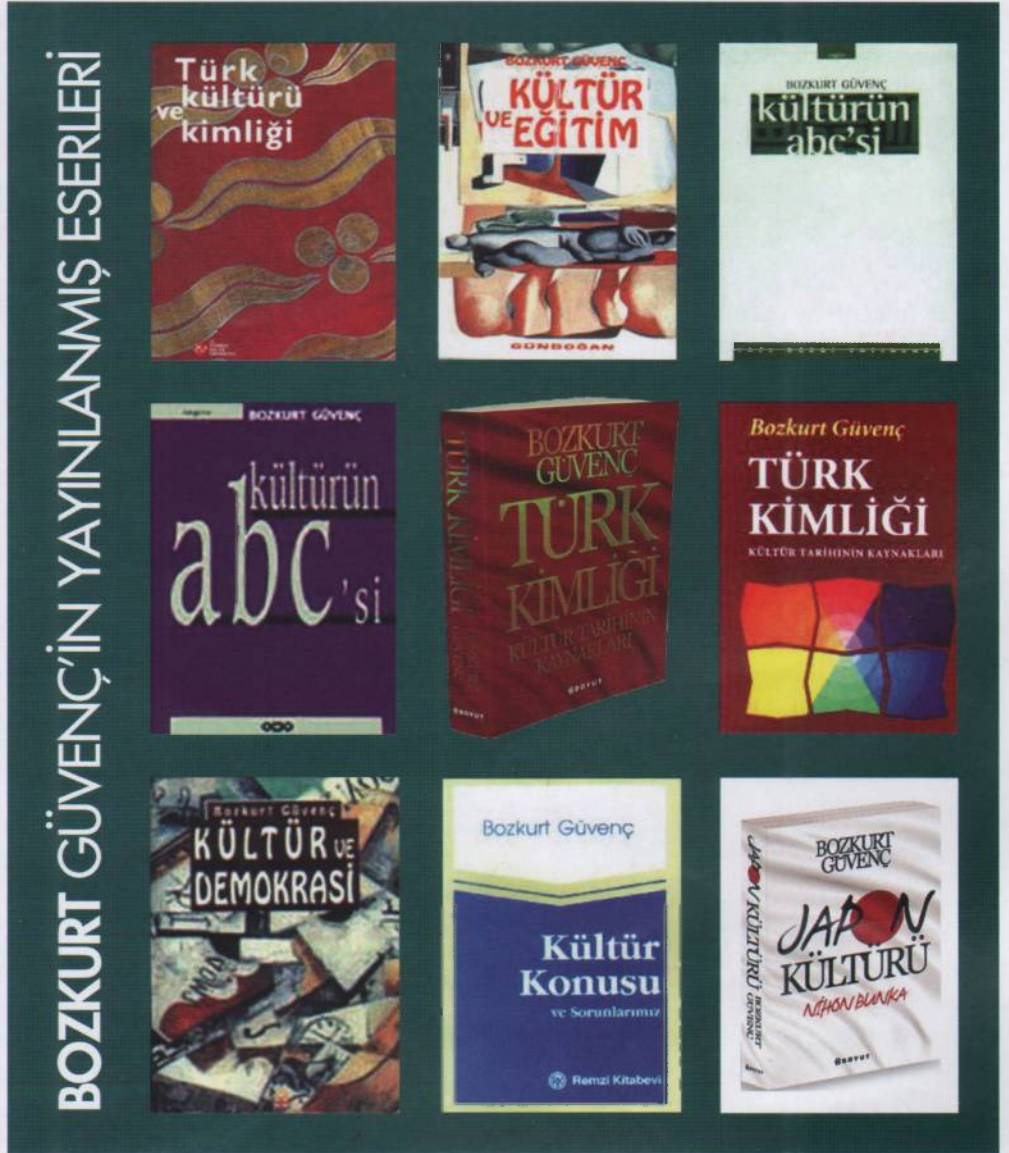
Eğer siz geleneklerinizi değiştirmek istemezseniz, gelenek yaşamaz. Gelenek, güncel olabildiği oranda sizi tarihten alır buraya getirir, geçmişle geleceği bağlar.

Gelenek de yenilenmeyi bekler...

Yaşayan bir toplumda değişmeyen bir anayasa olmaz. İhtiyaç duyarsa değiştirirsin. Masonluk değişen bir şeydir. Masonluk tarihine bakarsanız neler neler değişmiştir.

Sizin içine doğduğunuz Türk masonluğunun kültürüyle, bu bahsettiğiniz değişimler, olduysa nasıl gerçekleşti ve değişmesi mümkün potansiyel konular neler?

Ben tabii İstanbul'da doğdum Ankara'ya gittim, Ankara daha bir küçük, bir memur şehri. Bir bürokratlar mahallesi diyeyim. Sınırlı bir gelirle oraya devam eden, orada bir destek arayan gençler var. Mühendisler, mimarlar, hukukçular, iyi meslek sahipleri, tüccar çok az Ankara'da... Bir de bir ideal tarafı var, bir "yükseltme cemiyeti", ülkeyi kalkındırmak... Ben mimarım ama matematiği çok severim, sevdiğim bir hocanın yanında birkaç sene matematik hocalığı da yaptım. O dönemde, Darüşşafaka benzeri bir kurumun yetiştirdiği bir genç delikanlı geldi ve bu, bir Mason biraderimizin oğlu. Locamızdan bir müsaade aldım, yemeğe götürdüm bu delikanlıyı. Genç bir liseli ama çok rahat yetişmiş, liberal bir eğitimle. Çok da akıllı bir çocuktur. "Ben babamda gördüm, biraz çalışmalarınızı da izledim, siz bu işi çok ciddiye alıyorsunuz" dedi. "İngiltere'de bu biraz bir tüccar kulübüdür" dedi. "İşadamları haftada bir toplanır, merhaba der, dağılırlar. Öyle dünyayı değiştirmek gibi bir amaçları yoktur". "Tabii" dedim, "İngiltere Masonluğu daha eski, biz daha yeniyiz, ülkemizi kalkındırmaya çalışıyoruz, hizmet etmeye çalışıyoruz". "Sadece sorduğunuz diye İngiltere'dekini anlatıyorum" dedi. Böyle bir olayı yaşamışlığım da var. Ankara'da daha çok topluma nasıl hizmet ederiz, Cumhuriyetimizin amaçlarına nasıl varabiliriz gibi bir hava hakimken, İstanbul'daki hava çok değişik gelmiştir bana. Her zaman bu fark var. Büyük kentlerde biz biraz seçimde hata yapıyoruz yani varlıklı kimseyi bu işe aday görüyoruz.

Zengin olmayı buraya almıyoruz ders-niz sahiden burası zenginler kulübü olur ve İstanbul'da hoşlanmadığım taraf budur. İki haftada bir, bir araya gelip, biraz ritüel, aydınlandık üstadım falan, bence bu yeterli değil. Nedir, hizmet vermek lazım. Yalnız idealist olduğumuz için değil, kendimiz için, çünkü insanlar yaparak öğrenir, yani söylemekle değil, yapmakla öğreniliyor. Bunu yapamayanlar, ben beklediğimi bulamadım deyip ayrılır. Son zamanlarda bu sayılar artıyor ama tabii değişmek kolay değil, yeni gençlerin orada ne olduğunu anlaması yıllar alıyor, o sırada çok tekrar oluyor. Dinamizm biraz zayıf, çok dinamik bir kurum değiliz. Sayılarımızın artmasıyla güçlendiğimizi sanıyoruz, değil.

Örnek olan, yeni gelen bir çırağın etkilenebileceği üstatların sayısı çok önemli.

40'tan 50'den sonra adım duyuldu, şimdi sürekli konuşmaya çağırıyorlar, yetişemeyeceğim kadar. Konuştuktan sonra "aydınlandık üstadım" diyorlar. Konuşma metnimin birkaç kopyasını götürür isteye-ne veririm ama talep eden çok az çıkar.

Kardeşlerimizin, Masonluk tarihi boyunca kaleme aldığı yazıları, kitapları nasıl değerlendirirsiniz?

Resmi yayınlar, belirli kural ve ilkelere göre olacaktır. Biraz ihtiyatlı gidiyoruz. Pek avangart, cesur yorumlara yer verilmi-

yor. Bir müessesenin yaşamasında tek bir dünya görüşünün egemen olması o kadar sağlıklı değil diye düşünüyorum. Muhalefetin de sesini belli ölçülerde duyurması lazım. 15 bin kişilik bir grubun tek bir düşüncece olması o kadar sağlıklı değil.

Aslında mümkün de değil.

Mümkün de değil. Birlik tabii bir hedeftir ama o birlikteliğin içerisinde çeşitliliğe yer vermezseniz, o zaman o birlik yaşamaz. Birliği hayatta tutan çeşitliliklidir. Bu ikisi zıt gibi gözüküyor, hâlbuki bunlar birbirini tamamlıyor. Demokraside de böyledir. Muhalefeti düşman ilan ederseniz, demokraside diktatörlüğe dönüşür. Ortadoğu'da gördüğümüz şey, tek Allah, tek kitap, tek peygamber, tek lider... Amerika'da ise Bush gitti, Obama geldi, ne oldu Amerika zayıfladı mı? Tam tersine gücünü kanıtladı. Hindistan fakir bir ülkedir ama son derece demokrat da bir ülke bana sorarsanız.

Ülkelerin kendi kültürel yapılarıyla masonlukları arasındaki ilişki bakımından nasıl konumlanıyor-sunuz Türk masonluğunu.

Tabii bizim orda bir handikabımız var, maalesef İngiliz Kardeşlerimizin çıkar endişeleriyle, masonluk biraz kötü propagandaya maruz kalarak yayılmıştır. Abdülhamit zamanında, İngiliz Büyük Locası'nın Orta Doğu'daki büyük amiri, bir general zannediyorum, İngiltere'deki bir yetkiliye yazdığı bir mektupta diyor ki: "Bu jöntürklerin, bir devrim yapacaklarını ve iktidara geleceklerini görüyorum. Bunlar iktidara gelmeden onlarla iş yapmayı teklif ettim. Siz sultanın yetkilerini kısıtlayacaksınız ve iktidara geleceksiniz, işbirliği yapalım. Fark ettim ki bunlar son derece milliyetçi kişiler." Selanik'tekilerle temas ettiği anlaşılıyor ve bunlar arasında Musevi bazı Masonlar var, yani iş yapış para kazanmaktan çok, ülkeyi nasıl kurtarırız diye düşünüyorlar.

Hem asker kökenli olanlar, hem ticaretle uğraşanlar..

İş çevrelerinden olanlarla temasa geçmiş ama çok milliyetçi olduklarını görmüş. Sonra diyor onların gücünü kırmak için,

Bozkurt Güvenç yalnızca mabetlerimizde değil, çeşitli kuruluş ve üniversitelerde de aydınlatıcı konuşmalarıyla aranılan bir kardeşimizdir. Örneğin Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü Kültür Sanat Kurulu'nun davetlisi olarak "Teknoloji Dünyayı Nereye Götürüyor?" konulu konferansıyla büyük ilgi görmüştür.

bu kişilerin Siyonist olduğu propagandasını yaydım ve çok da etkili oldum. Kendisi de mason olduğu halde yapıyor bunu.

Çok tuttu bu propaganda, hala da devam ediyor.

Yani uluslar arası bir kuruluş olduğu iddia edilir masonluğun ama son derece milliyetçi bir kuruluştur.

Hani derler ya, masonlar yoktur, masonluk vardır.

Tabii her sepette birkaç çürük elma çıkar ama bundan dolayı bütün kurumu yaftalamak gerekmez. Demokrasi, aydınlanma, bütün bunlar güzel de, idealist olan Kardeşlerimizin biraz daha cesur bir şekilde ortaya çıkmaları, bunu bir atlama tahtası olarak kullanmadan görmelerinde, bir insanlık davasına inanmalarında fayda var. Ben kalkıp da Türkiye'yi yönetelim demiyorum ama entelektüel çabalar biraz eksik. Yani aslında bizim dışımızdakiler, bizi olduğumuzdan daha güçlü sanıyorlar. 60'lı yıllarda Küba'da ihtilal oldu, bizim masonlarımızı oraya davet ediyorlar. Küba'da masonlar çok sevilir, devrimciler bunları davet etmiş, bandonun başına bunlar geçmiş o gün. Çünkü, Küba'da masonluk, ülkenin çıkarlarına hizmet eden bir kuruluş.²

Türk masonluğunun da bu konuda cesur davranmak sorumluluğu olduğunu söylüyorsunuz..

27 Mayıs oldu ve o zamanki başbakanın müsteşarı olan Büyük Üstadımız Yasası Ada'ya gönderildi. Biliyor musunuz bizim mason Kardeşlerimiz ne yaptılar. Yasası Ada'ya giden Büyük Üstadımızla hiçbir ilişkimiz yoktur diye mesaj yayınladılar. İnsaf. Beni en çok hayal kırıklığına uğratan olaylardan biri budur. Hâlbuki senin Kardeşine, ülkeye sahip çıkman gerekir. Eğer sahiplenemeyecek bir insansa neden Büyük Üstat yaptın? Burada Masonluğun bir zayıf tarafını görüyorum. Çok kötü bir sınav verdik, bunu o gün bu gündür her fırsatta söylüyorum. Sonradan da anlaşıldı ki zaten çok dürüst bir insanmış, Demokrat partinin karmaşık işleriyle hiçbir alakası yok. O kadar güvenilir bir adammış ki örtülü ödeneğin yönetimi bizim Büyük Ütattaymış ve adam harcadığı beş kuruluşu bile kayda geçirmiş. Hesabını vermeyeceği bir ödenek elinde olmasına rağmen her kuruluşun hesabını tutmuş. Demek biz kuvvetliye tapıyoruz...

2- Fidel Castro'nun devrim hareketi Masonlardan çok destek görmüştür, bu nedenle de Komünist ülkelerden yalnız Küba'da Masonluk kapatılmamıştır, Hatta, aynı bina içinde, Büyük Loca ve bir bakanlık birlikte çalışmıştır.(C.L.)

Ve tapılacak kuvvetliyi arıyoruz, bence toplumsal yapımızın ve siyaset kültürümüzün böyle bir zaafı var.

Bu, bizim zayıf tarafımız, nasıl düzeltiriz bilmiyorum ama şöyle de bir tesellisi var işin... ideal ve gerçek... bunu akademik çalışmalarında öğrendim. Tarih boyunca her zaman kurumlarda bir ideal ve gerçek ayrımı olmuştur.

O mesafe arttıkça trajedi başlar.

Bazen üst üste kayan kâğıtlar gelir, bazen çakışır bazen kopacak gibi olur, o noktaya vurdurmak lazım ama bu ayırım her zaman vardır. Balzac'ın bir sözü vardır, "en iyi iyinin düşmanıdır" diye. Her zaman daha iyisi düşünülebilir. Bundan kurtulmamız mümkün değil, gerçekler olacak ve idealler de olacak. Hatta gerçekler olduğu için idealler vardır. Gerçekler bizi tatmin etmediği için idealleri arıyoruz. Atatürk idealist olmasa bu Cumhuriyeti niye kurmaya karar versin, hem de çok umutsuz bir halde vermiş. Mason mu değil mi? Adam ülkesine ve milletine hizmet etmiş bir kişilik, matrikülde adı var mı yok mu, bence bu tartışma boş. İnsanın potansiyelini arıyor ve onu yaratmaya çalışıyor. Sen daha iyi bir varlık olabilirsin. Masonluğun böyle bir ideali var ve bu güzel bir şey. **Sen daha güçlüsün, daha güzelsin demiyor, sen böyle bir varlıksın ve daha da iyi olabiliyorsun diyor**, bu müthiş bir mesaj, bunu yeterince ön plana çıkarmıyoruz. Aydınlandık diyoruz ama pek üzerinde düşünmüyoruz.

Türkiye'de bir ezber geçiliyor. Biraz düşünme tembelliğinden kaynaklanan bir ezber geçme mi? O semboller yeniden yeniden yorumlanmayı bekliyor.

Üç vadi arasında deneysel bir televizyon konferansı oldu. Bana masonluk kimliği var mıdır diye sordular. Mason kimliği nedir, kimdir sorusuna verilecek cevaptır. Mason musunuz diye sorulduğunda ne cevap veriyoruz? "Kardeşlerim beni öyle tanırlar". Çok önemli bir mesaj var burada, tevazudan değil, Kardeşlerim beni öyle tanıyorlar... kişiyi nasıl bilirsin, kendin gibi. Kendini nasıl bilirsin... Kardeşlerin beni öyle tanır... Masonluğun bir sosyal tarafı var.

Masonluğun temelinde insanın bir sosyal varlık olduğu var. Toplumdaki bu sağlıksız, çıkara dayalı bireycilik yerine, Masonluk insanı sosyal bir varlık olarak görüyor. Dul ananın çocuğuna yardım etmek, size yardım eden Kardeşleriniz var, o bencil insana sen bir sosyal varlıksın diyor. Masonluk, insanın sosyal tarafını geliştirmeye çalışan bir idealdir diye düşünüyorum.

Tabii yıllar geçtikte zaman hızlandı, insanın tercih yapma problemiyle karşı karşıya kaldığını düşünüyorum. Tabii Masonluk için de vakit ayırmak gerek, ne düşünüyorsunuz, herkes daha mı zorlanmaya başladı?

Tabii, çünkü bu teknoloji dünyasında, teknoloji ve tüketim önem kazanıyor. Artık teknoloji üretim değil tüketim için kullanılıyor. Her şeyi yenileyin, aman satın alın. Yoğunlaşan iletişim talepleri var. İnsanlar, bu artan iletişime yetişemiyorlar.

Zaman çok parçalandı.

Bu kadar çok talep karşısında insanlar parçalanıyor. Medeniyetin tek dişi kalmış canavar olduğunu söylemiş, medeniyet parçalanıyor... kurumlar, her şey bitti, şimdi birey parçalanıyor. Akşama kadar koşup duruyoruz, akşam olunca bir durup düşünün, ben koştum durdum, nereye vardım.

Tam bir illüzyon, kesintisiz bir illüzyon yok.

Tüm bilimler insanla ilgilidir. Etnografiya, sosyoloji, sağlık, hukuk, hepsi. Peki, insanbilimi, insanbilim yapan nedir? Ama hepsi insanı parçalara ayırıyorlar. İnsanbilim, bu bölünmüş olan insan gerçeğini alıyor, bundan bir bütün oluşturabilir miyiz diye düşünüyor. Masonluk da bunu yapmaya çalışıyor ama zor iş. O kadar parçalanıyoruz ki kendimizi bu işe veremiyoruz. Mış gibi yapıyoruz. "Aydınlandık üstadım diyorsunuz" ama bu aydınlandığınızı iddia ettiğiniz üstadı ne kadar tanıyorsunuz? İki tane hayat felsefesi var, biri idealist toplum felsefesidir. Toplumun belli başlı kurumlar, din, dil, sanat vs. elbirliğiyle toplumu yaratıyorlar. Bu ideal olan. Bunun tam karşısı da var. İdeal bir toplum

hasta bir toplumdur. Bu kurumlar birbirleriyle çatışıyor çünkü gerçek böyledir. Tabii buna da gerçek dediğimiz zaman, onu da tek bir varlık gibi yorumlamak eğilimindeyiz. Tek bir gerçek yok.

Oluşan bir gerçek var. Müziğin armonik yapısında, çatışan ve sentezlenen melodiler gibi.

Ama karşıt gibi görünenlerin çatışmasıyla o birlik korunuyor. Onları bir arada tutan karşıtlıkları, tıpkı cinsiyette olduğu gibi. Derler ki insan öbür yarımını aramış, öyle değil, kendisini tamamlayacak yarımı arıyor, elmanın yarısı gibi değil. Bir İngiliz anekdotu hatırlanır. Kahvaltı ediyorlarmış, kadın sormuş, "uzun zamandır kahvaltıda konuşmuyoruz?" "Ne dedin?" "Uzun zamandır, konuşmuyoruz kahvaltıda. Ne dersin, ayrıalım mı?" Gürültü yok, kavga yok ama birliktelik, iletişim de yok. Keşke bir çatışma olsa da. Uyum da bir gerçek, uyumsuzluk da bir gerçek ama tez, antitez, sentez gibi... Ama biz karşıt tarafı düşmanımız gibi görüyoruz, oysa o karşıt taraf bizim bir parçamız. Liderler güçlenince istiyor ki karşı tarafa oy çıkmassın, o zaman demokrasi kalmaz ki. İşte bunu kavrayamadık ülke olarak. Hala dikkat edin, iktidarlar, harabe devraldık der, muhalefeti düşman gibi gösterirler. İlk defa İngiltere'de işçi sınıfından bir aile, o günkü muhafazakâr milli eğitim bakanı konuşurken, "bakanımız size bir konuşma yapsın" dedi. Dedim ki, "siz işçi partili değil misiniz, niye bakanımız diyorsunuz?" "Evet" dedi "ama o yine de bizim bakanımız". İşte o zaman bende jeton düştü. O zamana kadar ben, bu işin ideallerden ziyade bir vatandaş, bir seçmen meselesi olduğunu anladım. O zamana kadar ben de kerameti liderlerde arıyordum, oysa keramet seçmenlerde.

Armağan Poyraz'ın Bozkurt Güvenç Üstatla yaptığı söyleşinin henüz yarısına dahi gelmedik. Bundan sonra, küresel problemler, Huntington, teknoloji dünyası, genel politika gibi konularla devam ediyor. Konu kapsam ve hacim olarak dergimizin imkânlarını aşıyor. İsteyenlere İnternet üzerinden komple metni yollayabiliriz.

UNUTULMAYACAK SEMBOL KARDEŞLERİMİZ

Behzat Rızvani

Dr. Yorgo Mavromati:

Bu üstadımız Dahiliye Mütahası olup Kuzguncuk'ta oturdu. Muayenehanesi ise Üsküdar'da idi. Kendisi "Fukara Babası" olarak tanınırdı. Muayeneye gelen hastalardan ücret talep etmez, hasta imkânına göre bir miktarı masanın üstüne bırakır, çıkardı. Hiç vermeyenden talepte bulunmaz, imkânları çok kıt olanın ilaç parasını da öderdi. Kendisi Kardeşlik Locası mensubu idi. Bilahare Hulûs Locasına tebenni etti.

Raymond Minasyan:

Bu muhterem üstadımız, Kardeşlik Locasının Büyük Müfettişi idi. Matematik öğretmeni olan bu üstadımız, hoş sohbet ve yardım severliliği ile tanınırdı. Bebekte oturan (*o zamanlar Bebek ufak bir mahalle idi. Büyük Bebek ve Küçük Bebek diye adlandırılırdı.*) Küçük Bebek'te oturan bu üstadımız, mahallesinde ve civarında oturan, matematik dersinden bütünlemeye kalmış ilkokul öğrencilerini haftanın muayyen günlerinde evinde toplar, onlara bedelsiz ders verirdi.

İhsan Karlıklı:

Doktor olan Muhterem Üstadımız, Validebağ Çocuk Prevanatoryum ve Sanatoryumu Dostları Derneği'nin başkanı idi. On beş günde bir Perşembe günleri sabahtan Kadıköy'den şehre gelir, muhtelif kurumlara uğrar, hasta

çocuklar için kalem defter, oyuncak, iç giysisi toplar, akşam elinde iki çanta ile Kardeşlik Locası toplantısına gelirdi. Toplantı ve Kardeşlik Sofrası'nı müteakip üstadın çantalarını Kadıköy'de oturan genç kardeşler alır, diğer üstatlarımızla hep birlikte yürüyerek onbirde kalkan Kadıköy vapuruna gidilirdi. Bazen vapurdan sonra da evine taşımaya yardım etmek, dolayısıyla hayır işinde bir nebze de olsa yer almak, bizi çok mutlu ederdi. Zaman zaman Muhterem Üstadımızın iltifatına mazhar olmak için ayrı keyif veren tarafı idi.

Dr. YORGİ MAVROMATİ

1899 yılında İstanbul'da doğan Yorgi Mavromati 1925 yılında tekeris edildi, aynı yıl Refik (Kalfa) ve 25.11.1926 günü Aydın Locasında Üstat oldu. Uyku dönemi sonrası 08.12.1949 günü 6 numaralı Kardeşlik Locasında uyandırıldı. 1953 yılında 18 numaralı Hakikat Locasının, 1961 yılında da 34 numaralı Hulûs Locasının kurucu üyesi oldu. Mavromati Üstat 24.10.1977 tarihinde Ebedî Meşrik'e intikal etti.

RAYMOND MİNASYAN

1921 yılında İstanbul'da doğdu. Kimya Mühendisiydi. Uzun seneler Sainte Pulcherie ile St. Benoît Erkek Lisesi'nde ders verdi. Raymond Minasyan 9.11.1955 günü 9 numaralı Atlas Locasına tekeris edildi, 1956 yılında Kalfa, 1957 yılında Üstat oldu; aynı Locada değişik görevlerde bulunduktan sonra, 1972-1973 yıllarında Üstad-ı Muhterem oldu, çeşitli dönemlerde Büyük Loca delegeliğini yaptı. Minasyan Üstat 14.1.1986 günü Ebedî Meşrik'e intikal etti.

Dr. İHSAN KARLIKLI

1901 yılında İstanbul'da doğdu. Uzun yıllar Valide Bağı Prevanatoryumu'nda Dahiliye Mütahası olarak görev yaptı. 12.6.1965 günü 1 numaralı İdeal Locasında tekeris edildi. Karlıklı Üstat 25.8.1981 günü Ebedî Meşrik'e intikal etti.

SON PALABİYİĞA VEDA

Ağustos ayı sonlarında, önce gazetelerde, sonra facebook'ta açılan sayfelerle, Palabıyıklar adıyla anılan enteresan bir arkadaş grubu, önemli bir ilgi odağı oldu...

Yalçın Kurtoğlu

Kadıköy'lü Palabıyıklar... Bu arkadaş grubundan, hayatta kalan son ikisinin, arka arkaya vefatları üzerine hem aileleri, hem de HKEMBL tarafından verilen ilanlarla, bunların kardeşlerimiz olduklarının anlaşılması, bizleri daha da fazla etkiledi. Aslında, 1920'li yıllardan başlayan dostlukları hiç bitmeyen bu 15 arkadaşın, 6 tanesi kardeşimizdir. Belki de daha enteresan yönü, bu 6 kardeşin hepsinin, 49 Numaralı Üçışık Muhterem Locasının matrikülüne kayıtlı olarak Sonsuz Doğu'ya göç etmiş olmasıdır... Bu kardeşlerimiz, tekris tarihleri itibarıyla ve lakaplarıyla;

Bey, Fahrettin Süer.....22.10.1969
Kays, Kemalettin Demirkol29.04.1974
Pıtı, Melih Avcar09.06.1975
Fanti, Kadri Günay12.06.1975
Kulakçı, Mahmut Kınav.....28.01.1977
(Lakapsız) Zeki Oğuz15.06.1981

*Her şey yaşar
Hiç bir şey ölmez*

Hayatları boyunca birbirlerinden hiç ayrılmayan 15 yakın arkadaşın kurduğu Palabıyıklar grubu, Zeki Oğuz öldü. Yapımcı Muhterem Locasının ağzından ilan verdi.

daşlarının ağzından bir ilan verdi. "Aramıza hoş geldin son palabıyık M. Zeki Oğuz cümlesiyle başlayan ilanda "Merhum Palabıyıklar", gelmiş yıllardaki lakaplarıyla sıralandı: Taylor Bedii, Oley Melih, Kırangıç Cemal...

ARAMIZA HOŞ GELDİN SON PALABİYİK
M. ZEKİ OĞUZ

Merhum Palabıyıklar

Taylor Bedii
Oley Melih
Kırangıç Cemal
Fanti Kadri
Kambur Selçuk
Pıtı Melih
Kays Kemalettin
Kulakçı Mahmut
Hacı Mustafa
Bey Fahrettin
Amiral Turhan
Demirkıran Orhan
Doktor Selahattin
Sütlaç Kamuran

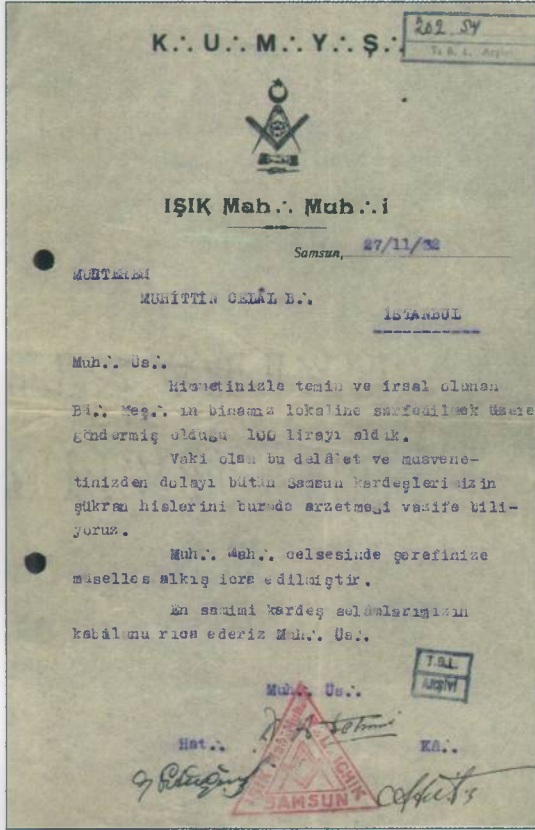
BİR ZAMANLAR SAMSUN'DA

Işık Locası Mührü

Ergin Koparan

Büyük Loca arşivinde, 1928-1935 yılları arasında Samsun'da faaliyet göstermiş Işık locası'na ait yazışmalar ve fotoğraflar yer almaktadır. Sizlerin de ilgisini çekeceğini ümit ettiğimiz söz konusu belgelerden bazıları sunulacaktır.

Büyük Loca'nın bina inşaatı için yolladığı 100 lira yardıma Üstadı Muhteremin teşekkürü

Işık Locası Kardeşleri binalarını dahi kendi olanaklarıyla inşa etmişlerdir.

Işık Locası görevlileri toplu halde...(1931)

Işık locası Samsun'da çalışmak üzere, 10 Şubat 1928 tarihinde berat almıştır. Locanın kurucu Üstadı Muhterem zamanın Samsun Polis Müdürü Ahmet Mithat [Mitat] dir.

Samsun'daki Işık locasının, 1913 yılında Malatya'da çalışmak üzere Müftüzade Feyzi'nin Üstadı Muhteremliğinde kurulmuş ve daha sonra faaliyete devam edememiş olan 32 numaralı Işık locasıyla aynı adı taşımak dışında bir ilgi-si bulunmamaktadır.

Ahmet Mithat'tan sonra Doktor Osman Nuri Üstadı Muhteremlik yapmış; 1933 yılı için Üstadı Muhteremliğe Dr. Op. Hasan Fehmi seçilmiştir. Büyük Şark dergisindeki localar listesinde Işık'ın yazışma adresi olarak Atuf Zühtü Bey, Selanik Bankası

muhabere amiri gösterilmiştir.

1934 seçiminde Üstadı Muhteremliğe Atuf Zühtü'nün seçildiği ve adres olarak yine Selanik Bankası adresinin verildiği görülmektedir.

1935 yılı loca seçimlerinden sonra Büyük Şark Dergisinde yayınlanan listede Işık locası hanesinde, Üstadı Muhterem sütununda "(?)" ibaresi görülmektedir. Adres hanesi de boş bırakılmıştır. Bu durum locanın faal olmadığı anlamında değil de haberleşmedeki bir aksaklık nedeniyle henüz İstanbul'a bilgi gitmediği anlamında yorumlanmalıdır.

Arşivde bulunan Işık locası giden evrakı arasında 1935 yılında Üstadı Muhterem olarak Doktor Ertuğrul Baykal'ın gösterildiği 1935 yılı görevliler listesini bildi-

ren (muhtemelen Büyük Maşık'a yazılmış) bir yazının pelür kopyası vardır.

Kemalettin Apak, 1935 Ekiminde faaliyetinde olan locaları sayarken Samsun'da Işık Locasını da faal localar arasında saymaktadır.

Apak, Işık'ın Samsun, Mert ırmağına giden yol üzerinde, "kendi mülkleri" olan binada çalıştıklarını da eklemektedir. Lokalin adresi, Hükümet civarında Çakıroğlu fabrikası karşısında şeklinde geçmektedir.

Arşivde bulunan 27 Kasım 1932 tarihli bir yazıda Üstadı Muhterem Atuf Zühtü, Büyük Maşık Büyük Katibi Muhtittin Celal Duru'ya "bina lokaline sarf edilmek üzere gönderilen 100 lirayı" aldıklarını bildirerek teşekkür etmektedir.

Arşivde Samsun lokal binasının inşaatını gösteren fotoğraflar da vardır. Ocak 1933'te çekilmiş olan en yeni fotoğrafın arkasında, bina tamamlandıktan sonra fotoğrafının çekilerek gönderileceği yazılı olmakla birlikte bu tarihten daha yeni bir fotoğraf arşivlerde bulunmamıştır.

Halkevlerine devrolmuş binaların 1950'lerdeki geri alınma sürecinde Samsun lokali ile ilgili bir bilgiye henüz rastlanmamıştır. Apak'ın binadan söz ederken kullandığı "kendi mülkleri" sözü binanın tapuda dernek adına tescilli olup olmadığı konusunda bir açıklık getirmektedir. Bina bir veya bir kaç üyenin mülkü olduğu için veya tamamen başka bir nedenle geri alınamamış olabilir.

Arşivde ayrıca Işık üyelerinin piknik sırasında, bir yemekte ve (muhtemelen lokalde) topluca otururken çekilmiş fotoğrafları da bulunmaktadır. Bu fotoğraflardan birinde Samsun'u ziyaret etmiş olan Büyük Üstat Mim Kemal [Öke] de yer almaktadır.

Arşivimizde Samsun Locası ile ilgili bilgi ararken, Bulgaristan Büyük Locasına bağlı, Rustçuk kentinde faal Dounevska Zvezda (Tuna Yıldızı) Locasının, 23 Ocak 1933'de Samsun Işık Locasına yazdığı bir mektup bulduk. Mektupta, Rustçuk'ta inşa ettikleri mabedin masrafına Mason Kardeşliği yardımlaşması adına, Işık Locasının bir katkıda bulunmasını rica ediyorlardı. Bu mektup Samsun, Işık Locasının, Grand Orient'in dışında, kendi başına dış ilişkilerde bulunduğunu gösteriyor."

O dönem Büyük Üstat olan Dr. Mim Kemal Öke (okla gösterilmiştir) Samsun'u ziyaretlerinde Işık Locası Kardeşleriyle

Işık Locası Üyeleri Kardeşsofrasında

Işık Locası Kardeş ve Hemşireleri pikniklerde biraraya gelerek doyusya eğleniyorlardı

DÜNYACA ÜNLÜ FLÜT SANATÇISI HEMŞİREMİZ

ŞEFİKA KUTLUER

Dünyada sağladığı popülarite ile müzik organizasyonları ve festivallerin aranan sanatçısı haline gelen Şefika Kutluer'in dünya piyasasında bulunan 16 CD'si Pan Classical, Gallo International, Naxos ve Sony Classical firmaları tarafından yayınlanmaktadır. Sanatçının kompakt diskleri dünya çapında aranan CD'ler arasındadır ve çok parlak eleştiriler almaktadır.

Kemâl Hiçkalmaz

5 Mayıs 1961'de Ankara'da doğan Devlet Sanatçısı, Sihirli Flüt lakaplı Şefika Kutluer Hem. İzmir Devlet Senfoni Orkestrası Solist sanatçısıdır.

Kutluer'in babasının arkadaşı olan Ulvi Cemal Erkin'in Kutluer'e kulak testi yapması ve konservatuara teşvik etmesi sonucunda müzik eğitimine başladı. İmtihanları kazandıktan sonra ilkokul dördüncü sınıfta Ankara Devlet Konservatuarı'na girdi. Kâmuran Gündemir ile piyano çalıştı. Enstrüman seçimi yapan komisyon ta-

rafından "flüt"e seçilen Şefika Kutluer, Saki Şanlı'la flüt öğrenimine başlamış ve 3 sınıf atlayarak 1979 yılında Ankara Devlet Konservatuarı'ndan mezun olmuştur. Aynı yıl Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkes-

trasında çalışmaya başladı. İlk profesyonel konserinde Mithat Fenmen, Şefika Kutluer'e piyanoda eşlik etti.

Yüksek lisans derecesini İtalyan hükümetinin davetlisi olarak gittiği Roma'da, Santa Cecilia Akademisi'nde aldı. Santa Cecilia Akademisi'nde Prof. Ançillotti, Prof. Vinçenzoni, Prof. Balboni, James Galway ve Viyana Filarmoni'nin baş flütçüsü Prof. Werner Tripp gibi flütçülerle solistlik kariyer çalışmaları yaptı. Kutluer'i daha önce Roma'da dinleyen Werner Tripp, Kutluer'i

Viyana'ya solistlik sınıfına davet etti. İtalya'dan sonra çalışmalarını Viyana'da sürdürdü. Viyana'da ilk kez katıldığı Uluslararası Flüt Yarışmasında 3. oldu. 1985'te Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı Kültür-Sanat Madalyası'nı aldı.

1995'de Cumhurbaşkanlığı Kültür-Sanat Büyük Ödülü'nü alan sanatçıya, 1998

yılında Devlet Sanatçısı unvanı verildi. "Hungarian Foundation for Performing Arts" tarafından verilen 2000 "Inter-Lyra" ödülünü kazandı. 2009 yılında İtalya Cumhurbaşkanı'ndan İtalyan Devlet Nişanı aldı. Sony Classical tarafından çıkarılan "Carmen Fantasy" adlı albümü "Altın CD" ödülüne layık görüldü. Ayrıca Gallo Inter-

national firmasından "Gallo Altın CD Koleksiyonu" ödülü aldı, Gallo Kutluer'in bütün CD'lerini "Altın CD Koleksiyonu" etiketi ile yayınlamaktadır. Bach Sonat CD'si American Record Guide eleştirmenlerince yılın en iyi 2. CD'si seçildi.

ABD, İngiltere, İsviçre, İtalya, Almanya, Avusturya, Fransa, Hollanda, Belçika, İspanya, Fransa, Slovakya, İsveç, İsrail, Singapur, Rusya, Ukrayna, Beyaz Rusya, Çek Cumhuriyeti, Litvanya, Estonya, KKTC, Makedonya, Hırvatistan, Karadağ, Bulgaristan, Tunus, Azerbaycan, Küba, Çin ve Japonya'da çeşitli konser turnelerine çıktı, uluslararası müzik festivallerine katıldı, radyo-televizyon programları yaptı, çok başarılı eleştiriler aldı. Uzmanlık sınıfı ve atölye çalışmaları yaptı.

İspanya sarayında Kral ve Kraliçe'nin huzurunda, Japonya'da Prens Mikasa'nın himayesinde konserler verdi. New York Times eleştirmeninin taktığı unvan "Sihirli Flüt" diye tanınan Kutluer, dünyanın pek çok yerinde televizyon ve radyo progra-

Ödülleri

- **1981** Veletri Primavera Musicale'de yorumculuk ödülü
- **1985** Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı Madalyası
- **1985** Viyana Doblinger Uluslararası Flüt yarışmasında üçüncülük ödülü
- **1986** Viyana Doblinger Uluslararası Flüt yarışmasında birincilik ödülü
- **1995** Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Nişanı
- **1998** Devlet Sanatçısı Ünvanı
- **2000** Macar Sahne Sanatları Derneği tarafından verilen Inter-Lyra ödülü.
- **2009** İtalyan Devlet Nişanı
- **2009** Gallo International firmasından "Gallo Altın CD Koleksiyonu" ödülü

Albümleri

- Wiener Musikseminar International Contest Prize Winners' Concert
- **1994** Romantic Flute
- **1994** Franz Krommer: Sinfonia Concertante
- Şefika Kutluer, Flute (Borusan Oda Orkestrası)
- **1996** Carmen Fantasy
- **1999** Mozart, Şefika Kutluer
- **2000** Fantasies (Slovakya Filarmoni Orkestrası)
- **2001** Tango Goes Symphony
- J.S. Bach, Flute Sonatas
- **2002** J.S. Bach, Berlin Filarmoni Orkestrası ile
- Coming Bach for Flute - Volume 1AŞ
- Coming Bach for Flute - Volume 2
- **2004** Vivaldi 6 Concerti, Op.10
- **2005** World of Lullabies
- **2008** Mevlana Rumi

mında çaldı. Zubin Mehta, Sir Charles Mackerras, Peter Breiner, İngiliz Royal Filarmoni Orkestrası, Berlin Filarmoni, İskoç Oda Orkestrası, Northern Sinfonia, Tokyo Senfoni Orkestrası, Litvanya Filarmoni, European Union Oda Orkestrası, Virtuosi Di Praga, Slovak Filarmoni Orkestrası, St.Petersburg Akademik Filarmoni Orkestrası gibi ünlü şef ve orkestralarla konserler verdi, CD kayıtları yaptı. Ian Anderson Kutluer için "Şefika's Tango" adlı bir eser besteledi. Kutluer Jethro Tull ile "Şefika's Tango" eserini de seslendirdiği konserler yaptı. Claude Bolling ile Jean Pierre Rampal'in anısına konserler verdi.

zik organizasyonları ve festivallerin aranan sanatçısı haline gelen Şefika Kutluer'in dünya piyasasında bulunan 16 CD'si Pan Classical, Gallo International, Naxos ve Sony Classical firmaları tarafından yayınlanmaktadır. Sanatçının kompakt diskleri dünya çapında aranan CD'ler arasındadır ve çok parlak eleştiriler almaktadır.

Şefika Kutluer, kendisi gibi flüt çalmasını bilen 1974 Tarsus Amerikan Koleji ve ODTÜ Ekonomi - İstatistik bölümü mezunu Muh. A. Refik Kutluer K. ile 1983 yılında evlenmiştir. "Tenue Blanche"larda sihirli flütüyle Kardeşlerimize, Hemşirelerimize unutulmaz müzik ziyafetleri veren Şefika Kutluer Hem. hâlen Ankara'da ikâmet ediyor ve 2010 yılından beri Ankara'da Uluslararası Şefika Kutluer Festivali'ne ev sahipliği yapıyor.

Dünyada sağladığı popülerite ile mü-

TANNHÄUSER OPERASI

Oğuz Sırmalı

R Wagner'in Tannhäuser operası Türkiye'de ilk kez Ankara Devlet Opera ve Balesi tarafından büyük bir başarı ile sahnelendi. Ses ve sahne teknikleri açısından oynanması çok zor olan esere Avrupa'da bile solist bulmakta zorlanılırken, eserde görevli olan solistlerin neredeyse tamamının, ayrıca koro ve orkestra içinde de yine kardeşlerimizin ve hemşirelerimizin bulunması cemiyetimiz açısından gurur kaynağıdır.

Tannhäuser'i Almanya'nın önemli opera rejisörlerinden Prof. Hans Peter Lehmann sahneye koydu, koruyu A. Cedrone ve P. White, orkestrayı Prof. Winfried Müller hazırladılar. Prof. Winfried Müller ile Sunay Muradov'un orkestrayı yönettiği ve önümüzdeki sezon da Ankara Operasında sahnelenmeye devam edecek olan eserde görevli kardeşlerimiz 5 aylık bir oldukça zorlu hazırlanma döneminin ardından gerçekten dünya sahnelerinde eşi görülemeyecek derecede iyi bir performans sergilediler. Eserde başlıca rollerde görevli kardeşlerimiz;

TANNHAEUSER:

Efe Kışlalı - Ünüşan Kuloğlu

HERMAN LANDGRAF VON

THURINGEN :

Tuncay Doğu

WOLFRAM VON ESCHINBACH:

Serkan Kocadere

BİTEROLF :

Mithat Karakelle

HEINRICH DER SCHREIBER:

Oğuz Sırmalı

Eserde görevli olan solistlerin neredeyse tamamının, ayrıca koro ve orkestra içinde de yine kardeşlerimizin ve hemşirelerimizin bulunması cemiyetimiz açısından gurur kaynağıdır.

Tannhaeuser prömiyer yapıyor

MİTTEL dram ustası Richard Wagner'in üç perdelik operası "Tannhaeuser", bugün Türkiye prömiyeri ile Ankara'da seyirciyle buluşacak.

Paris uyuşturmasında 164 kez prova alan, tıpkı bir iyi kötü mücadelesi olan mitolojik eserde, Elizabeth'in saf aşkı ile aşk tanrıçası Venus'un hilesini aramada kalan Tannhaeuser'in yaşadığı gelişmeler ve iki temel işinin savaşı anlatılıyor.

Winfried Müller ve Sunay Muradov'un orkestrayı, Alessandro Cedrone ve Philip White'in koruyu yönettiği, Prof. Hans Peter Lehmann'ın sahneye koyduğu eser, bugün Opera Sahnesi'nde izlenebilecek. Eser, Türkiye prömiyerinin ardından 14 Mayıs'ta sezonun son temsili olarak seyirciyle buluşacak.

Eski İstanbul sokaklarını ve pitoresk yaşamını yansıtan resimleriyle ün yapmış bir kardeşimizdi.

FIKRET KOLVERDİ

Onur Soysalan

30 Kasım 1919 yılında İstanbul'un Koca Mustafa Paşa semtinde doğdu. Eski İstanbul mahalle ve evlerine bağlılığı çocukluk anılarını canlandırma isteğinden geliyor belki. Babası 1. Dünya Savaşında sağ kolunu yitirmiş olan (*soyadı buradan geliyor*) annesi "Nuriye" Hanım, babası "Fahri" beyin etkisi ile suluboya resimler yapardı.

Fikret Kolverdi 1940 yılında Galatasaray Lisesini bitirdi.

Yağlıboya ile tanışması lisenin atölye çalışmalarına katılmakla oldu. Tıp fakültesine veya Akademiye girme isteğindediydi. Çeşitli nedenlerden dolayı isteği olmadı. Edebiyat Fakültesi Romanoloji (*Şimdiki adıyla Fransız Filolojisi*) bölümünü bitirdi. O dönem ancak Galatasaray Lisesi ve Fransız konsoloslüğündeki sergileri izledi. Bu arada resim çalışmalarını sürdürdü.

1949 yılında askerlik hizmetini yapmak için gittiği Ankara'ya yerleşti.

Türk Dili Dergisine sanatla ilgili çeviriler yapıyor ve o yıllarda kurulan Helikon Sanat Derneği'nin resim derslerini izliyordu.

Ressam Cemal Bingöl ve Abidin Elderoğlu ile çalıştı bu dernekte, Ayrıca yakından tanıdığı Ressam H. Vecih Bereketoğlu K.'den yıllar boyunca, sanat adına çok şeyler öğrendi.

1963 yılında yine İstanbul'a döndü. Paris'te ve Avrupa'nın önemli müzelerinde geçen günlerinin onun resim anlayışında büyük etkileri oldu.

İlk resimlerini Ankara'da 1952 ve 1953 yılları arasında Helikon ressamları grubunda sergiledi.

1971 yılında İstanbul'un gezici mahalle pazarlarıyla eski İstanbul sokaklarını ve pitoresk yaşamını resmetmeye başladığı resim sanatı süreci, sanatçının vefatı olan 16 Kasım 1990 yılına kadar sürmüştür. Eşi Selma (2005), Oğlu Tunç ve Kızı Nazlı bulunmaktadır.

1957 senesinde Ankara Yükseliş Locası'nda "Tekris" oldu. 1958 senesinde Kalfa olmuştur. 1963 senesinde Dikmen Locası'na katılmış üye olarak devam etmiştir. 1965 senesinde gayrimuntazam olmuştur.

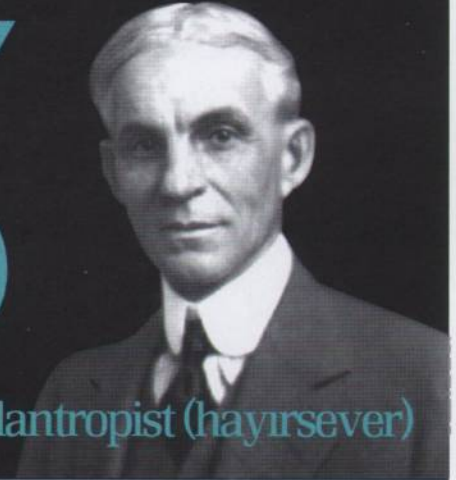

Fikret Kolverdi, 1963 yılında İstanbul'a döndü. Paris'te ve Avrupa'nın önemli müzelerinde geçen günlerinin onun resim anlayışında büyük etkileri oldu. İlk sergisini Ankara'da 1952 ve 1953 yılları arasında Helikon ressamları grubunda sergiledi.

HENRY FORD

(1863-1947) – Sanayici ve filantropist (hayırsever)

30 Temmuz

1863'de Wayne, Michigan'da doğdu. Yaratıcı dehası dünyada nakliye yöntemlerini kökten değiştirdi.

Makine mühendisiydi, Edison Illuminating Şirketinde baş mühendis olarak çalıştı, 1903 yılında Ford Motor Şirketini kurarak onu dünyanın en büyük otomobil fabrikası haline getirdi. 1914 yılında dünyada büyük bir ilk olarak işçileriyle kâr paylaşım planını devreye soktu ve yılına göre, yılda 10 – 30 milyon doları işçilerine dağıttı. 1915 yılında savaşı bitirmek amacıyla, başseverlerin konuşmacı olacağı konferanslar düzenleyerek taraf hükümetleri etkilemek üzere kiraladığı bir gemiyle Avrupa'ya gitti. 1918 yılında başarısız bir Senato'ya seçilme teşebbüsünde bulundu.

Masonluk hayatı:

357 numaralı Palestine Locasında 28 Kasım 1894'de Üstatlığa yükseltildi. Edison şirketinde çalışıyordu ve Locada görevli olan mesai arkadaşları iş elbiseleriyle merasimi icra etmişlerdi. 53 yıl boyunca Locanın devamlı üyesi oldu. 75. Yıldönümü vesilesiyle, 7 Mart 1935'de Locanın ömür boyu üyesi kabul edilerek kendisine bir anı plaketi verildi. Civardaki Locaları büyük sıklıkla ziyaret ederdi, kayınbiraderi Michigan'ın en eski Locası 1 numaralı Zion Locasının Üstadı Muhteremi idi; 28 Kasım 1928'de Locanın şeref üyesi kabul edildi. Eylül 1940'da EKSR'nin 33. derecesi kendisine tevcih edildiğinde, "Hürmasonluk ABD'nin denge tekerleğidir, zira Masonlar çocuklarına nasıl bir eğitim vereceklerini bilirler" demişti.

1914 yılında dünyada büyük bir ilk olarak işçileriyle kâr paylaşım planını devreye soktu ve yılına göre, yılda 10 – 30 milyon doları işçilerine dağıttı.

Henry Ford ilk iş olarak Thomas Edison'un kurduğu *Edison Illuminating Company*'de 1881 yılında mühendisliğe başlamıştı.

AHENK LOCASI-019

GELENEKSEL TEKNE GEZİSİ

Ahenk Locasının Sosyal ve Kültürel Etkinlikleri çerçevesinde artık gelenekselleşen Boğaz'da Mehtap Seyri bu yıl 17 Temmuz akşamı kalabalık bir katılımı gerçekleştirildi. Bü. Üs. Remzi Sanver K.'in İpek Hemşire ile birlikte onurlandırdıkları geziye toplam 114 Kardeş, Hemşire ve misafir katıldı. Ayrıca Bulgaristan'ın İstanbul Konsolosu Dimiter Minkoff ve eşinin yanı sıra Ahenk Muhterem Locasının bursiyerleri ve adayları da gezinin davetlileriydiler.

Gezi, saat 19.30 sularında Kabataş İskelesi'nde

hoş geldiniz kokteyli ile başladı ve Anadolu yakasında Beylerbeyi iskelesinde bekleyenlerin de katılımıyla teknedeki keyif doruğa ulaştı. Loca çalışmalarının tatil olduğu yaz aylarında Kardeş ve Hemşire'lerin hasret gidermelerine de olanak sağlayan gezi, Anadolu yakası boyunca Beykoz açıklarına kadar sürdü. Burada mehtapın doğuşunu izlemek için verilen arada canlı müzik eşliğinde yenilen akşam yemeğinin ardından dönüş yolunda bu kez Avrupa yakası kıyısı takip edildi. Bu güzel Boğaz Gezisi önce Beylerbeyi, sonra da Kabataş iskelesinde son buldu.

Büyük Üstat Remzi Sanver'in İpek Hemşire ile birlikte onurlandırdıkları geziye toplam 114 Kardeş, Hemşire ve misafir katıldı. Kardeş ve Hemşire'lerin hasret gidermelerine de olanak sağlayan gezi, Anadolu yakası boyunca Beykoz açıklarına kadar sürdü.

2 ALMAN LOCASI'NDAN KARDEŞ ZİYARETİ

Regensburg ve Passau'dan Kardeşlerle Birlikte Çalıştık, Tesviye'de Buluştuk.

Geçtiğimiz Kasım ayında Thomas Zimmermann kardeşimiz, doğup büyüdüğü Regensburg'a geliyordu. Kendisi Regensburg'daki Loca çalışmasına katılacağından ötürü son derece heyecanlı idi. Almanya dönüşü, Regensburg'daki Kardeşlerle geçirdiği güzel anları bizlerle paylaştı ve bu ziyaretin temeli atılmış oldu. Bilgi Locası Kardeşleri olarak, Alman kardeşleri Ankara'ya davet ettik.

Birlikte çalışmak konusunda bizimle aynı heyecanı paylaşan Regensburg'daki "*Drei Schlüssel zum aufgehenden Licht*" (Yükselen Işığa Üç Anahtar) ve Passau'daki "*Zu den vereinigten drei Flüssen*" (Üç Birleşen Nehir) Locaları'ndaki Kardeşlerimizden davetimize cevap çok gecikmedi. Böylelikle, her iki Locanın Üstad-ı Muhteremleri, Maximilian Mayer ve Hans-Detlef Hammeier, beraberlerinde Drei Schlüssel zum aufgehenden Licht Locası'nın I. Tören Üstadı Harald Wicklein, Sekreteri Wolfgang Stegmayr, Michael Pahlke ve Zu den vereinigten drei Flüssen Locasının I. Nazır'ı Josef Einhell ve Müzik Üstadı Balthasar Pflug Kardeşlerle 4 Mayıs Çarşamba günü, Esenboğa Havalimanı'nda buluştuk.

Misafir Kardeşlerimiz Bilgi Locasında Kardeşlik Zincirimize katılan Hakan

Şahin ve Levent Barlak Kardeşlerin Tekris Törenine katıldılar. Çalışmamız, birçok açıdan çok heyecan vericiydi, Regensburg ve Passau'dan gelen Kardeşlerimizin katılımı ise bize mesleğimizin ne derece evrensel, hür ve sınır tanımaz olduğunu bir kez daha göstermişti.

Şüphesiz ki, tarihin ve kültürlerin bir mozaik oluşturduğu bu coğrafyaya; misafirperverliğiyle bilinen Anadolu'ya, bizimle çalışmak için gelmiş meslektaşlarımızla, zamanlarının elverdiği ölçüde, topraklarımızın ve kültürümüzün zenginliklerini paylaşmamak olmazdı. Bu doğrultuda, Bilgi Locası Üstad-ı Muhteremleri Kürşat Parlatan ve Hazine Emni Tolga Balta'nın ayrıntılı ve özverili organizasyonları ve harici yaşamında Bilkent Üniversitesi Arkeoloji Bölüm Başkanı olan Thomas Zimmermann Kardeşimiz rehberliğinde, koleksiyonuyla dünyanın sayılı müzelerinden biri olan Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ne; Ankara'nın tarihini daha iyi yansıtabilmek adına Ankara Kalesi'ne ve Gordion-Yassıhöyük yerleşmesi yanında bulunan, Frig döneminden kalma, eski dünyanın en büyük ve günümüze kadar en iyi şekilde korunarak ulaşılmış tümülüslerinden biri olan Midas Tümülüsüne Loca

kardeşlerinin de katılımıyla geziler düzenledik.

Yine Locamızın önemli değerlerinden biri olan, harici yaşamında Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Müzikoloji Bölüm Başkanı olan Türev Berki Kardeşimizin verdiği Alfred Schnittke konserinde, önce bestecinin yaşamı ve sanatındaki felsefesi hakkında bilgilendik, devamında da Türev Berki Kardeşimizin yorumuyla müziğini dinledik.

Dört güne sığdırmayı başardığımız bu yoğun ve dolu dolu geçen programımızda, mesleğimiz üzerine uzun sohbet olanaklarımız oldu, kardeşlik zincirinin kusursuz şekilde çalıştığına, cümlelerimizle değinip bunun ötesinde, canlı birer kanıt olduk. Son gecemizde, Ankara Kalesi'nde Locamızın, Hemşirelerimiz de yoğun katılımıyla, tabiatı gereği duygusal anların yaşandığı bir veda yemeği düzenledik. *Drei Schlüssel zum aufgehenden Licht* Locası ve *Zu den vereinigten drei Flüssen* Locası kardeşleriyle beraber geçirdiğimiz bu kısacık sürede, gerek beraber çalışmalarımız gerekse sohbetlerimiz neticesinde her birimiz için bu kardeşlik zinciri daha da somutlaşmış adeta elle tutulabilir bir hal almıştı.

ADANA VADİSİ'NDEN HABERLER

GÜNEY YILDIZI LOCASI-117

Bora Işık

ATEŞ LOCASI ZİYARETİ

Güney Yıldızı (Adana, No. 117) Locası, 08.04.2011 tarihinde 218 numaralı Ateş Locasını'sını (İstanbul) ziyaret etti. Toplantıda Güney Locasından Cafer Gürbüz "Ulusal Aydınlanmada Masonlar" başlıklı bir konuşma yaptı.

Vadi Kardeşlerine destek olmak amacı ile Ankara "Bilgi" (015) Locasından Tevfik Orbey'in de aralarında bulunduğu dokuz Kardeş çalışmalarına katıldılar.

Büyük Üstat Remzi Sanver Kardeş sofrasına katıldı. Ateş Locası Üstad-ı Muhteremi Kâmuran Atılğan 2011-2012 çalışma dönemi içinde Güney Yıldızı'na iade-i ziyarette bulunacaklarını bildirdi.

HEMŞİRE VE KARDEŞLERİMİZİN ADINA 500 AĞAÇ

Üye kardeşlerinin evlilik yıldönümlerini kutlamak amacı ile, Hemşire ve Kardeşlerimiz adına TEMA ormanlarına dikilen ağaçların sayısı 500'ü buldu.

Üstad-ı Muhterem A. Zeynel Ravanoğlu bu küçük hediyelerin sadece evli çiftlere değil, aynı zamanda gelecek kuşaklara da armağan edildiğini belirtti.

LEFKOŞA LOCASI ZİYARETİ

21 Mayıs 2011 tarihinde, 117 no'lu Güney Yıldızı Locası, 1001 no'lu Lefkoşa Locasını (KKTC) ziyaret etti.

19-22 Mayıs tarihleri arasında Hemşirelerle birlikte düzenlenen ziyarete, Büyük Üstat Remzi Sanver de katılarak destek verdi.

Türkiye'den farklı Localardan birçok Kardeşin katıldığı toplantıda, Kıbrıs'ta çalışma yapan (İngiltere Birleşik Büyük Locasında bağlı) Bella Pais Locasından iki kardeşin katılmış olması sevindirici oldu.

Ziyareten çok memnun olduklarını belirten Lefkoşa Locası Üstad-ı Muhteremi Ertan Tatlıcıoğlu KKTC'ye gelen tüm Kardeşleri cumartesi günü yapılan çalışmalarına davet etti. (Her ayın üçüncü Cumartesi)

Güney Yıldızı Locası'nın geleneği haline gelen yaz etkinlikleri başladı.

Haziran ayında Adana'da, Temmuz ayında Mersin'de ve Eylül ayında Iskenderun-Arsuz'da Loca ve Vadi Kardeşleri ile bir araya gelen Güney Yıldızı Kardeşleri, özellikle yolu düşen Kardeşleri bu yıl 17 Eylül'de Arsuz Otel'de gerçekleştirecek buluşmaya (2-3 gün) davet ettiklerini belirtti.

Buluşmaya anlam katan bir diğer etkinlik de, Ebedi Maşrika intikal etmiş Kardeşler adına düzenlenen tavla turnuvası olacağı belirtildi. Geçen yıl Sedat Mistikoğlu Kardeş adına düzenlenen turnuva, bu yıl Fazlı Ergin adına düzenlenecek ve şampiyon olacak Kardeşe ödül olarak "GY 2011 FAZLI ERGİN Tavla Turnuvası Şampiyonu" ibareli özel yapım bir tavla takımı verilecek.

Araştırma Localarının Üstad-ı Muhteremleri geçmiş dönemde localarında gerçekleştirilen çalışmalarını özetlediler ve önümüzdeki yılların projeleri hakkında bilgi verdiler.

Umur Çolgar

25 Haziran 2011 Cumartesi günü Ankara, İstanbul ve İzmir Araştırma Localarına mensup Kardeşler Ankara Anadolu Güneşi Araştırma Locası'nın (AGAL) ev sahipliğinde Ankara'da toplandılar. Buluşma sabah saat on'da Ankara Mabedi'ndeki kahvaltı ile başladı, daha sonra C mabesinde AGAL Üs. Muh.'i Okan Işın'ın başkanlığında resmi toplantıya geçildi. Burada üç vadi Araştırma Localarının Üstad-ı Muhteremleri geçmiş dönemde localarında gerçekleştirilen çalışmalarını özetlediler ve önümüzdeki yılların projeleri hakkında bilgi verdiler.

Kalecik'te Mola

Toplantı bittikten sonra katılımcı kardeşler bir otobüs ile Ankara'nın Kalecik ilçesine doğru yola çıktılar. Ankara, Çankırı yolu üzerinde ve Ankara'ya yaklaşık bir saat mesafede olan Kalecik kasabasında Sabit Ağaoğlu K.'in şarap üretim tesislerinde yolculuk sona erdi. Kalecik Karası üzümlerinden üretilen şarapları ile ünlü olan bu sevimli ilçe Kızılırmak nehrinin iki kıyısındaki vadi üzerinde kuruludur. Doğu yakasının en yüksek noktasında Roma'lılar tarafından yapılmış ve daha sonra Kurtuluş Savaşında da Kuvayı Milliye tarafından kullanılmış Kalecik Kalesi bulunmaktadır. Ata-

ANKARA, İSTANBUL, İZMİR VADİLERİ

ARAŞTIRMA LOCALARININ ORTAK TOPLANTISI

türk'ün şapka devrimi için Kastamonu'ya giderken Kalecik kasabasında gecelediği ve şapkasını ilk kez burada giydiği, katılanlar için yeni bir bilgiydi. Bağ evinde sabahtan oraya gitmiş olan hemşireler kardeşleri karşıladılar. Selamlamanın ardından Sabit Ağaoğlu tüm kardeşlerini üretim tesislerinin içine davet etti. Burası dışarıdaki Haziran sıcaklığına rağmen loş ve serin bir mahzendi. Kardeşler ayakba-bılarının üzerine galoş giydiler ve şarap üretim fiçilerinin önünde "U" şeklinde hazırlanmış bulunan masada yerlerini aldılar.

Agap Töreni

Burada günün en ilginç kısmı olarak eski Agap ritüelleri uygulanacaktı. Masaların üzerinde sadece o tesislerde 2009 yılında üretilmiş kırmızı şaraplar ve yuvarlak köy ekmekleri vardı. Başkanlığını Üs. Muh. Okan Işın'ın yaptığı toplantı açıldı ve Agap konusunda bilgilendirici bir konuşmayı takiben Şükrü Yurdakan

uygulanacak olan üç eski Agap ritüeli konusunda kardeşlere açıklamalı bilgiler verdi. Daha sonra üç ayrı ritüel tek tek uygulandı, bu uygulamalar esnasında ülkemize ve camiamıza emeği geçenler ayrı ayrı anıldı ve her anmayı takiben kardeşler "Ateş" diyerek şaraplarından içtiler ve birbirlerine tuz ile ekmek ikram ettiler.

Anmalardan sonra daha önceden hazırlanmış ve kardeşlere dağıtılmış olan Ömer Hayyam rubailerini okundu.

Törenin sona ermesinin ardından hemşirelerle birlikte yemek için bahçede bir araya gelindi. Sabit Ağaoğlu ve eşi tüm konukları ve ailelerini büyük bir özenle ve sıcak bir ev sahipliği ile ağırladılar. Akşam saatlerinin yaklaşması ile kardeşler Esenboğa Havaalanı'nın yolunu tuttular. Ayrılırken tüm kardeşler bu mükemmel tesislerde üretilmiş şaraplardan ve sıcak köy ekmeklerinden birer tane yanlarında götürmeyi unutmadılar.

HİSAR 45 YAŞINDA

Hisar Locası, içtüzüğünde belirtildiği gibi, Nisan ayının ilk toplantısını kuruluş etkinliklerine ayırdı ve 12 Nisanda 45. Kuruluş yılını kutladı.

Üstadı Muhterem Locada 30 yılını dolduran Ergin Elbizim, Ersen Arman kardeşlere ve sağlık nedenleri ile toplantıya katılmayan Yuda Hara adına damadı Sabetay Dekamhi'ye birer anı plaketi sundu.

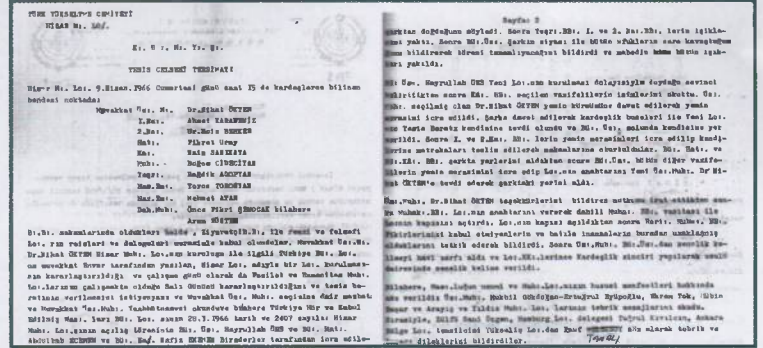
"45. Yılında Dünden Bugüne Hisar" adlı çalışmanın moderatörü Murat Öktem sunumuna Hisar'ın kurulduğu 1966 yılındaki masonik ortam ve koşullar hakkında bilgi vererek başladı. Re-konsekrasyon Töreni ile İngiltere Birleşik Büyük Locasının Büyük Locamızı tanıması arasında geçen yaklaşık beş buçuk yıllık süre içinde İstanbul'da ritüelikle çalışma yapmak üzere kurulan tek Locanın Hisar olduğunu belirtti. Daha sonra kardeşlerine 9 Nisan 1966 da yapılan Tesis Celsesi Tersimatını okuyan Murat Öktem'in konuşması esnasında Hisar Kardeşlerinin gezilerde, özel ve ritüelikle çalışmalarda çekilmiş resimleri projeksiyonla gösterildi.

Hisar ile ilgili anılarını anlatan 6 Kardeşten sonra, Moderatör, Hisar'ın 20 kurucusundan, aramızda olan tek kardeşimize, Turhan Sunar'a son sözü verdi, o da kuruluş anılarını anlattuktan sonra kapanışa geçildi.

Hisar Locasının yazılı olmayan bir kuralı olarak kuruluş toplantılarından sonra yapılan yıllık ritüelikle agabın ardından Kardeş Sofrası'na geçildi. Turhan Sunar K.'in anıları, misafir ve Hisar'lı kardeşlerin katkıları Kardeş Sofrası'na ayrı bir boyut kazandırdı. Son olarak Hisar'ın 45. Yıl pastasının kesilmesiyle bu yılın kuruluş etkinlikleri sona erdi.

Kurucu Üyeler

- 1-Yaşar Ali Şinasi
- 2-Macit Erbudak
- 3-Ekrem Azak
- 4-Ahmet Karadeniz
- 5-Nihat Öktem
- 6-Toros Torosyan
- 7-Bogos Cideciyan
- 8-Aram Rüstem
- 9-Mehmet Atam
- 10-Ihsan Özdoğan
- 11-Zeki Aktan
- 12-Siret Alper
- 13-Moiz Berker
- 14-Fikri Şenocak
- 15-Fikret Uray
- 16-Salomon Albükrék
- 17-Naim Sarıkaya
- 18-Bağdik Agopyan
- 19-Turhan Sunar
- 20-Hakkı Dilgimen

Kurucu Kardeşimiz Turhan Sunar'la kısa bir röportaj:

gün doktor Moiz Berker
"Mason olmak ister

misiniz?" diye sordu, ben de hemen kabul ettim.

Tahkikat kurumu çok ciddi çalışırdı. O tarihlerde Şişli Etfal Hastanesinde Röntgen Servisi Şef Muavinliği görevini yapıyordum. Bizim şefin arkadaşı olduğunu sonradan öğrendiğim Doktor Nihat Öktem Kardeş İki defa hastaneye geldi, sanki şefimle görüşüyormuş gibi yaparak beni tahkik etti,

daha sonra tekrisimde kendisini locada gördüğümde, aslında kendisinin beni tahkik etmek için hastaneye geldiğini anladım.

Tekris edilip Mason olduğum günün ertesinde hastanede beni baş hekim de dahil 3-4 doktor tebrik ettiler, bu doktorlar hastanenin en saygıdeğer doktorları idi, bunu da hiç unutamam.

Ülke locasında çalışırken yeni bir loca kurulacağını nasıl öğrendiniz?

Ben şöyle bir şey hissettim, o zamanlar I. Nazırlık görevini bitirdikten sonra Üstadı Muhterem olunurdu, bu sıra bozulmazdı. O dönem I. Nazır Kemal Kaplancalı, Hatip eski İstanbul Defterdarı Mübin Başar, Üstad-ı Muhterem ise Göz Doktoru Sadi Berker'di. O zamanlar ben yeni üstat olmuştum. Üstad-ı Muhterem, yerine gelecek kişinin Hatip Kardeş olmasını istemişti, bunun üzerine envarda soğuk bir hava estiğini hissettim. Daha sonra Moiz Berker bana yeni bir loca kuruyoruz dedi, ben de kendisi hem rehberim, hem de teklif eden kardeşim olduğu için ve bu yüzden masonik terbiyem neden, niçin sorularını sormaya da müsait olmadığından kabul ettim.

Yeni Locanın kuruluşu öncesi yapılan toplantılara katıldınız mı?

Üstad-ı Muhterem Erhan Aslan pastayı kesiyor

Kuruluş aşamasında bir gün aşağıdaki yemek salonunda bir toplantı olacağını söylediler, o toplantıya katıldım, kurucu 20 kardeş olarak oradaydık, Yaşar Ali Şinasi Üstadımız hepimizi teker teker tetkik etti, tanımadıklarını yanındakilere sordu ve o toplantıda yeni locanın kurulmasına karar verildi.

Hisar kurulduğunda doğuyu kimler süslüyordu?

Üç kardeş vardı, bunlar; Ekrem Azak, Macit Erbudak, Yaşar Ali Şinasi idi.

Genç kardeşlerinize söylemek istediğiniz bir şeyler var mı?

Masonluğu seçmek için devam etmeli ve anlama gayretini göstermeliler, seneler geçtikçe bunun lezzetine varacaklar, benim gibi devam edemediği günler çok üzülecekler.

Üstadı Muhterem Erhan Aslan, Ersen Arman'a plaket verirken

Hisar'da tekris olanlar arasında en eski Kardeşimiz Ahmet Örs'le kısa bir röportaj:

Sizi genellikle Tesviye dergisinde röportaj yapan olarak görüyorduk, röportaj yapılan olmak daha mı zor, daha mı kolay?

Röportaj yapmak benim 40 küsur yıllık mesleğimin bir

parçası. Dolayısıyla buna alışkınım. Röportaj yapılan kişinin bunun kolayca üstesinden gelmesi ya da zorlanması, hatta saçmalaması ise, konuya ne kadar hâkim olduğuna bağlı. Bir de "Şu konuda siz ne düşünüyorsunuz?" diye sorduğunuzda, doğrudan yanıt vermek yerine, "Benim ne

düşündüğüm önemli değil; asıl önemli olan filan takımın ligdeki durumu” türünden, konuyla hiç ilgisi olmayan yanıtlarla dikkati başka yöne çekmeye çalışanlar vardır ki, röportaj yapanları en çok zorlayan bu gibilerdir.

Hisar’da 27 Şubat 1968 de Tekris olmuşsunuz. Babanız Hayrullah Örs o tarihte Büyük Üstatlık görevini sürdürüyor. Bir Büyük Üstadın oğlunu bütün Localar kapmak ister. O zaman aklımıza şu soru geliyor. Niçin Hisar?

Bir kere Büyük Üstadın oğlunu her Locanın “kapmak” istemesi diye bir şey yok. Nitekim ben de Tekrisimden epey sonra sekreterlik görevini sürdürürken kayıtlardan Skrüten sonucumun “hepsi temiz” çıkmadığını gördüm. “Temiz değil” de olabilirdi, o zaman da bugün aranızda bulunamazdım.

Büyük Üstatları da, sevenler kadar sevmeyenler çıkabiliyor ve ne yazık ki onların yakınları da, birçok haricinin Skrüteninde yaşadığımız gibi,

hiçbir kusurları olmadığı halde reddedilebiliyorlar.

Beni rahmetli Macit Erbudak Üstat teklif etti. Hisar o zamanlar yeni kurulmuş bir Locaydı ve biz dördü Mason oğlu olan beş genç birlikte Tekris edildik. O günlerde yaş ortalaması oldukça yüksek Masonluğumuza taze kan aşılacak isteniyordu. Dört Mason oğlundan sadece ben kaldım, ötekiler gayri muntazam oldular. “Beşiz” Kardeşlerimin sonuncusu, bizden yaşça daha büyük Raik Terem Kardeşimiz ise artık taşını Sonsuz Doğu’da yontmayı sürdürüyor.

1968 de uygulanan tekris Töreni ile günümüz Tekrisleri arasında önemli farklar var mı?

Ben Tekris olduğum zaman gerçi 1965 olayları geride kalmış, Türkiye Büyük Locası bugünkü özerk konumuna kavuşmuştu ama henüz ritüeller eski sisteme göreydi. Ben girdikten sonra da Loca’da görevlilerin yerleri, işaret ve selamlar bugünkü haline dönüştürülünceye dek birçok değişiklik yaşadık.

O tarihlerde Hisar’ın Doğu’sunda kimler vardı?

Ekrem Azak, Ahmet Asım Karadeniz, Macit Erbudak, Muzaffer Sağışman gibi profesör Üstatlar Doğu’yu süslüyordu. Gerçi rehberim Macit Erbudak’tı ama bütün deneyimli Üstatlarım eğitimime büyük katkıda bulundular. Hepsini saygı, şükran ve rahmetle anıyorum.

Hisar’lı kardeşlerinize bir mesajınız var mı?

Kardeş olmak çok güzel bir şey ama kardeşlerin birbirleriyle ticari ilişkiye girmeleri büyük sorunlar doğurabiliyor. Yıllar önce ana Locamdan bir grup Üstadımla birlikte ayrılmak zorunda kalmamızın nedeni bu tür iş ilişkileri olmuştu. Ne var ki o kişilerden hiç biri camiamızda uzun süre kalmadı. Olan bizim birlikteliğimize oldu. O dönemden sonra Hisar, Türk Masonluğu’nun örnek Localarından biri olarak çalışmalarını sürdürüyor. Umarım 50. kuruluş yıldönümünü de birlikte kutlamak kısmet olur.

OKYANUS LOCASI-220

Onur Özsan

İZMİR VADİSİNDE YENİ KURULAN OKYANUS LOCASININ TAHSİS TÖRENİ

24 Mayıs 2001 Salı günü, Türk ve Dünya Masonluğuna Okyanus (220) Locasının kuruluşu ile yeni bir halka eklendi.

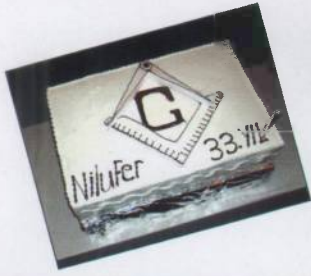
Halil İyigün’ün Kurucu Üstad-ı Muhteremliğini üstlendiği otuz bir ku-

rucu kardeşin katıldığı locanın açılış töreni yoğun katılımıyla gerçekleşti. Tahsis törenini Büyük Sekreter Bülent Akkan, Büyük II. Tören Üstadı Sıtkı Aytaç ve Büyük Hazine Emni Yardımcısı Mete Gürler yönetti.

Tahsis töreninde Loca Üstad-ı Muhteremleri ve Büyük Görevliler törenle locaya alınırken.

NİLÜFER LOCASI 33. YAŞINI BÜYÜK ÜSTATLA KUTLADI

Üstad-ı Muhterem Bülent Çakıroğlu Büyük Üstatla pastayı keserken

NİLÜFER LOCASI 19 HAZİRAN 1930'DA ÇALIŞMAYA BAŞLADI.

İstanbul vadisine bağlı olarak Bursa'da kurulu ve çalışmakta olan Nilüfer (60) Locası, tüzüğü gereğince, her yıl Mayıs ayında kuruluş yıldönümü yemeğini eşli olarak yapmaktadır.

Bu yıl bu yemek, Nilüfer Locasının kuruluşunun 33. yılı nedeniyle Bursa'daki diğer iki Loca (Sabah Güneşi (93) ve Koza (136)) Üstad-ı Muhterem, Kardeş ve Hemşireleriyle birlikte daha büyük kapsamda düzenlendi ve ortak çabaların sonuç vermesi için daha erken bir tarihe alınarak 02 Nisan 2011 tarihinde yapıldı.

Yemeğe Büyük Üstat Remzi Sanver ile Büyük Hazine Emni Nezih Onat katılarak, bizleri onurlandırdılar. Büyük Üstat yaptığı konuşma ile Bursalı kardeşlerimizi ve hemşirelerimizi aydınlattı.

Öğrenebildiğimiz kadarıyla Bursa'da ilk Locanın kurulması 1930 yılında olmuştur. Türkiye Büyük Locası, o zamanki adıyla "Türkiye Maşrik-ı Azam"ı, Bursa'da Nilüfer adında bir Loca kurulmasına 16 Haziran 1930'da karar vermiş, Loca 19 Haziran 1930'da çalışmaya başlamıştır. Nilüfer Locasının ardından Bursa'da 01 Şubat 1934 tarihinde "Nar" Locası da kuruldu.

Bursa'daki bu çalışmalar, 1935 yılında girilen uyku dönemi ile durduruldu. Türkiye Büyük Locası 1935 yılında çalışmalarını durdurma kararı verdikten sonra, Büyük Üstat Muhittin Osman Omay,

Nilüfer Locası Üstad-ı Muhteremi Osman Nuri Kardeş'e (Osman Nuri Özpay) gönderdiği 14 Ekim 1935 tarihli telgrafi ile Bursa'daki çalışmaların durdurulmasını istemiştir.

Türk Masonluğunun yeniden çalışmalarına başladığı 1948 yılında, Bursa'da herhangi bir yeniden başlangıç olmadı.

Büyük Locanın aldığı kararla Bursa'da "Nilüfer" Locasının kurulmasına 03 Eylül 1977 tarihinde karar verildi. Dernekler Kanunu gereğince kuruluş işlemlerinin tamamlanması yaklaşık sekiz ay sürdü.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası 25 Nisan 1978 tarih ve 07694 sayı ile yayınladığı

tamimle, 06 Mayıs 1978 Cumartesi günü saat 14.00'te Bursa Vadisi, Çekirge Caddesi, Karagöz Anıtı yanı No.136/B BURSA (Diş Doktoru Adil Onar'ın evi) adresinde 60 numaralı Nilüfer Locasının çalışacağı mabedin ve Locanın tahsisi ile görevlilerin is'ad törenlerinin Büyük Üstat ve iki Büyük Kurul temsilcisi tarafından yapılacağını Kardeşlere duyurdu. Loca ayda iki kez, 2.ve 4. Salı günleri saat 19.00'da toplanmaya karar verdi. Nilüfer Kardeşleri 21.12.1990 tarihinde Sabah Güneşi Locasını kurdular. Ardından, her iki Loca Kardeşleri birlikte 21.12.1996 tarihinde Koza Locasını kurdular.

ŞAKUL GİBİ

Yavuz Aksel

Geçen sayımızda "Şakul Gibi" dergisinin 1988 yılının Nisan ayında yayınlanmış üçüncü sayısını incelemeye başlamıştık.

3. sayının başyazısı diğer sayılarda olduğu gibi Ziya Umur Üs. tarafından kaleme alınmıştı ve Localardaki devam meselesini incelemekteydi. Kardeşlerimiz dikkat ettiğinde 1988 yılının Nisan ayı başında yazılmış bu makalenin her satırının, her kelimesinin bugün de aynı geçerli olduğunu görecektir. Bu belki de -elbette ki değişen yaşam şartlarına rağmen-"DEVAM MESELESİ"nin zaman-

dan bağımsız, tamamıyla Mason'un kendisinde başlayıp, kendisinde biten bir mesele olduğundan kaynaklanıyor olabilir. Bununla beraber devam konusunun hem Büyük Locamız, hem de Localarımız için önemli bir problem oluşturduğu günümüzde, elbette ki Locaların kendi bünyelerinde alabilecekleri, hatta almaları gereken birçok tedbirin, uygulanması gereken birçok yöntemin olduğu da gözardı edilmemelidir. Şimdi, 23 yıl sonra, Ziya Umur Üstadımızın yazısını kelimesine dokunmadan Kardeşlerimizin bilgisine sunuyoruz:

DEVAM MESELESİ

Prof. Dr. Ziya UMUR

Eski Nizamnamelerimizde, devamsızlığı müeyyidelendiren bir hüküm yoktu. İngiltere ve Amerika'da da, nizamnamelerde, böyle bir kayıt yoktur: Devamın veya devamsızlığın adı anılmıyor.

Bizdeki uygulama çok eski değil: 1959 Nizamnamesinde bir değişiklik yapıldı ve devamsızlığın bir "gayri muntazamlık sebebi" olduğu kabul edildi. 1971 Nizamname tasarınsına bu tadilat aktarıldı.

Biz, bu hükmün, Tüzüklerden çıkarılması gerektiği kanaatindeyiz. Pek çok kardeşimizin düşünüş tarzına aykırı düşün böyle bir nokta-i nazarı müdafaa etmek nankör bir iş olduğundan, bazı noktaların aydınlatılmasında fayda var:

Loca çalışmalarında devamlılığın, Masonlukta iyi, faydalı, bir bakıma zarurî olduğu inkâr edilemez: Hiç kimse devamsızlığa teşvik edilmemelidir. Devam, evvelâ bir şeyler öğrenmek için, saniyen bir şeyler öğretmek için, gereklidir. Hele tekris, terfi gibi celselere devam, hakikî bir zarurettir: Devam olmazsa, Masonluğun bu hayatî celseleri yürütülemez. Bir de, görüşmek,

"hasret gidermek" filân gibi laflar söylenir, ama, boştur: Hasret gidermek isteyen kimse, devam etmeyen kardeşini, bizzat arar; hasretini gideremedi diye, onu cezalandırmağa kalkmaz.

Öğrenmek ve öğretmek...

Biz, yeni tekris ettiğimiz kardeşlerimizi devama icbar ediyoruz. Aksi takdirde terfi edemezler, diyoruz: Terfi hükümlerinde, Tüzüğe "devam şartını" koymuşuz. Localar bir kardeşe derece verirken, bir formaliteden ibaret olmayan bu hükme titiz bir şekilde riayet etsinler. Devam etmeyen, hattâ, devam etmek istedadı görülmeyen bir kardeşi terfi ettirmesinler. Çünkü bunlar, Locaya gelmezlerse, iktisab etmelerini istediğimiz bilgiyi ve Masonluğun havasını elde edemeyeceklerdir. Öğrensiner ki, hakikî manada Mason dahi olamamışlardır ve olamayacaklardır.

Şu veya bu şekilde, o devreyi geçirdiği için, artık kâmil Mason saydığımız Üstatlara, çalışmalara muntazaman devam etmeleri icap ettiğini söylüyoruz.

Ya etmezlerse?

Yeminlerimizi hatırlayalım. Bu Yemin-

lerde, ne devam mecburiyeti, ne de aîdat mecburiyeti diye bir kayıt yoktur ve olmazdı. Çünkü Landmark'larda, eski mükellefiyetlerde böyle bir hüküm yoktur.

Yeni bir kardeşimizi Üstat derecesine çıkarana kadar, onun yetişmesi ile meşgul oluruz. Üstat olduktan sonrasını, artık, kendisine bırakmağa mecburuz.

Aîdat ödemeyenleri gayri muntazam ilân edişimiz, ceza vermek için değil, başka çaremiz olmadığı içindir: Teşkilâtımız, ödenen aîdat ile yürüyebilmektedir. Gönül isterdi ki, Masonlar, aîdat ödemek mecburiyetinde kalsınlar. Çünkü, Masonluğu öğretmek, Masonluğu öğrenmek, Mason olmak, para vermek demek değildir. Fakat aîdat ödenmezse bu Teşkilat yürüyemez. O zaman, Masonluğa bir yük haline gelmiş olan bu üyeleri, içimiz sızlayarak, gayri muntazam ilân ederiz, başka çaresi yoktur.

Halbuki, devamsız bir biraderin Masonluğa zararı nedir? Kendisinden istifade edemiyoruz diye, onu cezalandırmak bir paradokstur.

Masonluğu öğrenememiş, bu yüzden

zararlı hale gelmişse, böyle bir üyeyi terfi ettirmememiz icap ederdi. Terfi ettikten sonra, devam etmediği için değil, Masonluğa zarar verdiği için —eğer zarar veriyorsa— Yargı Tüzüğüme göre, verdiği zarara bakarak, gayrı muntazam ilân ederiz, hatta tardederiz. Fakat, bütün haricî hayatı, Masonlara ve Masonluğa şeref verecek şekilde cereyan eden bir kardeşi, sırf, Locaya gelip benim söyleyeceğim sözleri dinlemiyor diye gayrı muntazam ilân etmek, değil Masonluğa, en basit in-safa sığacak bir şey değildir.

Denecek ki, Ritüel'de yemin etmedik ama, çeşitli yerlerde söz verdik, vaad ettik...

Şimdi soruyorum. Biz, daha nelere nelere namus sözü verdik. Hepsini yerine getirdik de, devamsızlık mı kaldı? ihtiyaç içinde olanlara yardım mı ettik? Kardeşlerimize el mi uzattık? Sefalet denecek derecelere düşüp, kendi başına Ebedî Maşnık yolunu arayanları, köşelerinde bıraktığımız vakit, hangimizden, **hangi Tüzük** hesap sordu? Bunlar yemine ihanet değil de, "devamsızlık" mı ihanet?

Ritüel'imizi unutmayalım: "Yemin insanın hayatında çok mühim bir şeydir", diyor. Ama sonra da: "Yemine ihanet edeni, ihanetiyle baş başa, vicdanının karşısında bırakırız", diye devam ediyor. "Çünkü cezaların en büyüğüdür".

Bunu, devamsızlık hususunda rahatça unutabilmemizin sebebi, devam etmeyenin bu **büyük suçunu** Devam Cetvelinde tespit etmek mümkün olduğundandır. Halbuki, öbür aksaklıklarımızı, aynı açıklıkla yüzümüze vurmak, o kadar kolay değil...

Denecek ki: Bir biraderin devamsızlığı, genç biraderlere suî misâl oluyor. Hiç inanmıyorum. Bir haricîyi alırken, hele hele terfi ettirirken dikkatli olmamız, devam edip etmeyeceğine kanaat getirmemiz lâzımdı. O gelen adamın, olgun bir kişi olduğunu, tahkikatı sırasında görmüştük. Ama, devam etmemek için bir "bahane" arıyorsa, o bahaneyi nasıl olsa bulacaktır. Devam etmeyen bir genç biraderin ileri sürdüğü sebep, hiç bir zaman, "filân kardeş devam etmiyor", tarzında olmamış, daima şu olmuştur: "Ben burada aradığımı bulamadım", işte bu da bir bahanedir ve bunu ileri sürenlerin günahı, onları **Masonluğa, evvelâ teklif edenlerin**, sonra **kabul edenlerin**'dir.

Loca çalışmalarında devamlılığın, Masonlukta iyi, faydalı, bir bakıma zarurî olduğu inkâr edilemez. Devam, evvelâ bir şeyler öğrenmek için, saniyen bir şeyler öğretmek için gereklidir. Hele tekris, terfi gibi celselere devam, hakikî bir zarurettir: Devam olmazsa, Masonluğun bu hayatî celseleri yürütülemez.

Denecek ki: "Devam etmemek alâkasızlıktır." Belli değil... Haysiyet Divanımız tetkik etsin. Alâkasızlık dediğimiz şeyin bir "suç" haline gelip gelmediğini anlayalım. Belki de, o kişi, haricî âlemdeki hayatında, masonik prensiplere tamamen uygun yaşıyor? Bütün kardeşlerin yardımına koşuyordur? Belki de onun Mason olması ile iftihar ediyordunuz?

Mazeret bildirmemek alâkasızlıktır, deniyor. Belki öyle, belki değil. Bana göre mazeret bildirmemek, olsa olsa, bir nezaketsizlik veya hatta kabalıktır. Ama bir adam, nezaketsizdir, diye Masonluktan atılır mı? Hakkında, hırsızlık, suî istimal ve daha kötü iddialar ileri sürülen kardeşlerimizi bile, Masonlukta çıkarmadan önce uzun uzun muhakeme edip düşünüyünüz ve çok defa, "gayrı muntazam" ilânına kadar gitmiyoruz.

Müstemiren devamsızlık gösteren biraderlerin bir çoğu, zaten Hazine ile intizam halinde değildir. Bunlar, o bakımdan gayri muntazam olacaklardır. Bunun dışında

kalan pek az sayıdaki üyeler, bize zarar veriyorlarsa, Yargı Tüzüğü hükümlerimizi yürütürüz. Zarar vermiyorlarsa, muhafaza edilmelerinde mahzur yoktur. Aidatlarını ödediklerine göre, alâkasız oldukları da söylenemez. "Zengin olduğu için veriyor", demek, iyi bir mantık değildir. Cami'ye veya Kilise'ye gitmedi diye, bir adam dininden çıkarılamaz. İçimizde şöyle bir hissin çöreklenmemesine dikkat edelim :

"Ben devam etmekle bunca fedakârlık ediyorum; sen evinde keyfediyorsun. Ben öğrenmek istiyorum, sen istemiyorsun; öğrenmeğe ihtiyacım yok, diyorsun. Beni küçümsüyorsun. Ben mütevazı, sen kibirli... Öyle ise, seni kovarım. Ben devam ediyorum, iyi Masonum. Sen devam etmiyorsun, cezalandırırım."

İzzeti nefsimizi yanlış yerlere koymayalım. Kardeşlerimin devam hususunda gösterdikleri hassasiyeti takdir etmemek mümkün değil. Yeter ki arkasından getirdikleri netice, Masonluğa aykırın düşmesin.

Yavuz Selim Ağaoğlu / Kitapları

(İzmir vadisi Araştırma Locası)

1994 yılında Doğa Locasında tekeris edilen Yavuz Selim Ağaoğlu, aynı zamanda İzmir Vadisi Araştırma Locası üyesidir. Osmanlıca

arşiv metinleri üzerine yaptığı incelemelerin yanı sıra Türk Masonluk tarihi, Türk Masonluğunda ritüeller ve popüler kültürün Masonluk ile etkileşimi üzerine yaptığı araştırmalar konferans, makale ve kitap olarak yayınlanmıştır. Bunlardan "Başlangıcından Günümüze Türk Masonluğunda Ritüeller, Çırak Derecesi, 1909-2004" başlıklı araştırması 2005 yılında Türkiye Büyük Locası tarafından ödüle layık görülmüştür. Harici hayatta Mühendislik ve İş İdaresi eğitimi almış olan 1964 İzmir doğumlu Yavuz Selim Ağaoğlu halen özel sektörde çalışmaktadır.

UYKU DÖNEMİNDEN UYANIŞA
İZMİR'DE MASONLUĞA BİR BAKIŞ

İZMİR MUH. L.
1950 YILI TERSİMATLARI

HAZIRLAYAN
YAVUZ SELİM AĞAOĞLU

Uyku Dönemi'nden Uyanış'a İzmir'de Masonluğa Bir Bakış

Masonluk tarihimizde Uyku Dönemi'nden çıkışla birlikte o dönemde kurulan Locaların faaliyetleri bilinmekteyse de bu faaliyetlere ilişkin belgeler henüz gün ışığına çıkmamıştır. O nedenle, bu araştırmada yer alan **İzmir Muhterem Locası'** nın tersimatları bir ilk teşkil etmektedir. Dikkatle ve titizlikle tutulmuş bu tersimatlar, o hararetli dönemde yapılan tüm faaliyetleri çeşitli yönleri ile anlatmakta ve bu suretle Masonluk tarihimiz açısından bize değerli bilgiler sunmaktadır.

Yavuz Selim Ağaoğlu'nun bu araştırması çerçevesinde sadece masonik yapılanmanın yeniden ne şekilde kurulduğu gözler önüne serilmekle kalmayıp o günkü masonik uygulamalara, çalışma düzenine ve ritüellere ilişkin ilginç bilgiler de yer almaktadır. Bunlara ilaveten, geçmişten kaynaklanan ve gelecek yılların acı tecrübelerine de zemin hazırlayacak olan kimi uygulamalar da dikkati çekmektedir.

Araştırmada orijinal metinlere imla dahil olmak üzere hiçbir surette müdahale edilmemesi ve Eski Yazı transkripsiyonlarının da dipnotlarla zenginleştirilmesi önemli bir husustur. Belgelerin yorumsuz olarak sunulmasının yanı sıra tüm belgelerin orijinallerinin de araştırmaya eklenmesi arşivlerimizi zenginleştirmiştir.

Sembolik Masonlukta Çalışma Tabloları

ve

Masonluğumuzdaki Yeri

Yavuz Selim Ağaoğlu

Sembolik Masonlukta Çalışma Tabloları ve Masonlu- ğumuzdaki Yeri

Hiç kuşku yok ki Çalışma Tablosu ritüelik çalışmalarda çok önemli bir yer teşkil etmektedir. Üzerindeki Masonik semboller nedeni ile öğretinin temellerini attığı ve derecenin çalışma alanı hakkında yol gösterdiği için özel bir önem taşıdığı kolaylıkla söylenebilir.

Her ritte Çalışma Tablosu yoktur. Çünkü bu da benzer konular gibi, doğrudan doğruya Masonik ritin geleneği ile ilgili bir mesele olarak değerlendirilebilir. Masonik ritin özellikleri diğer unsurlara olduğu gibi Çalışma Tablolarına da yansımıştır.

Diyebiliriz ki, tarih içerisinde hem Anglosakson Masonluğunda hem de Kıt'a Avrupası Masonluğunda Çalışma Tablosu önemli bir işlev üstlenmiştir. Bununla birlikte, tarihsel süreç içerisinde gerek tasarım gerekse işlev açısından bir değişim geçirdiği görülmektedir. Bizde de zaman içerisinde benzer şekilde değişiklikler, düzenlemeler yapıldığı takip edilebilmektedir.

Yavuz Selim Ağaoğlu'nun bu araştırmasında Sembolik Masonluk dünyasında Çalışma Tablosu' nun tarihçesi, işlevi ve gelişim süreci üzerinde durularak, özel olarak bizim Masonluğumuza intikali ile başlayarak bugüne kadar gelen süreç ele alınmıştır. Bu araştırma, farklı masonik ritlerde çeşitli Çalışma Tablolarına ilişkin çok sayıda örneğe açıklamalarıyla beraber yer vermekte ve sahasında çok önemli bir eksikliği gidermektedir.

(İVAL Yayını, 83 sayfa ve 1950 yılı orijinal tersimatları)

(İVAL Yayını 122 sayfa, 7 adet Ek)

Bir Davanın Anatomisi: İzmir Lokal Binasının Geri Alınma Süreci

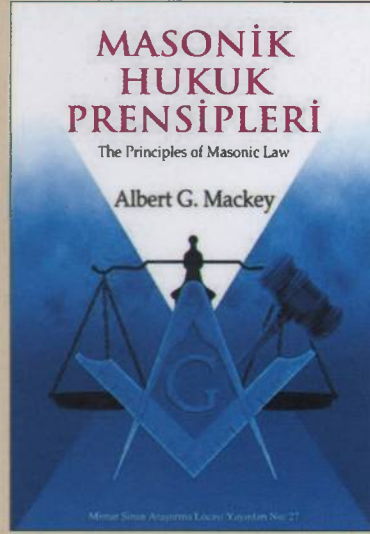
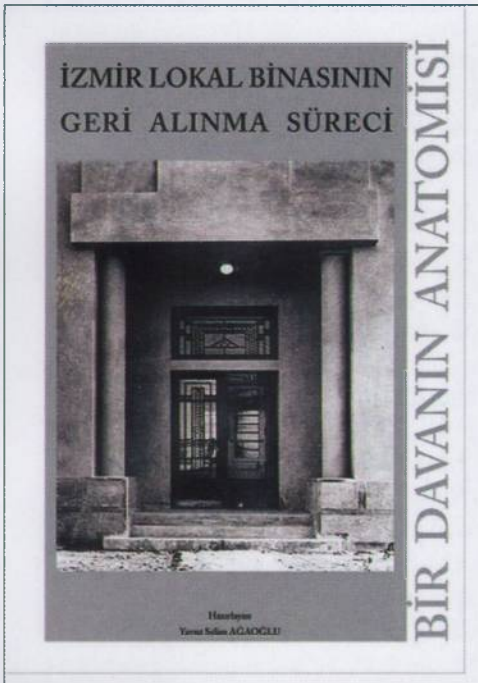
Yavuz Selim Ağaoğlu'nun Uyku Dönemi'nden çıkışla birlikte lokal binalarımızın geri alınış sürecine ilişkin önemli bilgi ve belgeler içeren bu araştırması, arşivimizdeki önemli bir eksikliği gidermektedir. Her ne kadar bu araştırma, özel olarak İzmir'deki lokal binasının geri alınmasına ilişkin süreci belgeleri ile en başından itibaren gözler önüne sermekte ise de daha genel bir eksikliği de gidermektedir. Çünkü bu çalışmada Uyku Dönemi'ne giriş ve Uyanış dönemini ilgilendiren kimi önemli belgeler ilk defa burada günyüzüne çıkmakta ve Masonluk tarihimizin pek bilinmeyen yönleri hakkında bizlere güvenilir ipuçları vermektedir.

Bu çalışmada hukuki sürecin yanında o dönemde Kardeşler arası yazışmalara ve değerlendirmelere de yer verilmesi suretiyle ilgili dönemin şartlarına biraz daha geniş bir perspektiften bakılması mümkün kılınmaktadır. Bu çalışma çerçevesinde belgelerin özel bir düzenle sıraya konulması, metinlerin orijinalliklerine hiçbir şekilde müdahale edilmemesi ve sadece kimi hususlara dipnotlar konulmakla yetinilmesi dikkat çekmektedir. Bu nedenle kişisel yorumlar değil, belgelerin kendisi ön plana çıkmaktadır. Bununla beraber, araştırmanın başında tüm sürecin dikkatle özetlenmiş olması dikkati çeken bir kolaylıktır.

Bunlara ilaveten, sadece Eski Yazı'dan transkripsiyonu yapılanların değil tüm belgelerin orijinallerinin de bu çalışmaya eklenmesi, incelenen metinlerin birer belge olarak önümüzde resm-i geçit yapmasına imkan vermektedir.

Masonluk tarihimiz üzerine doğrudan belgelere dayanan araştırmalarının hemen hiç yapılmadığı günümüzde, önemli bir döneme ışık tutan ve kendi içerisinde bütünsellik arzeden bu kıymetli belgeler arşivimizi zenginleştirmekte ve bize şartıcı bilgiler vermektedir.

(İVAL Yayını, 144 sayfa ve 89 Belge)

171 sayfalık bu eserde Albert G. Mackey evrensel Masonik Hukuk Prensiplerini ve onların kökenlerini anlatıyor.

(THE PRINCIPLES OF MASONIC LAW)

Ahmet Şenkut

Mimar Sinan Araştırma Locası, yayınlarına bir yenisini daha kattı. Albert G. Mackey'in "Masonik Hukuk Prensipleri" adını taşıyan bu kitabını İngilizce'den Türkçe'ye bir çeviri grubu tercüme etti, locanın 2009-10 dönemi Başkanı Ahmet Şenkut redakte etti.

İktisadi İşletme raflarında yerini alan bu yeni kitabın "Giriş" bölümünde şöyle denilmiştir:

"Türkçe masonik yayınları ve kütüphanelerimizi araştırdığımızda bugüne kadar Masonik Hukuk hakkında yazılmış ya da yabancı bir lisandan Türkçe'ye çevirilmiş bir kitap bulamadık. Bunun üzerine, yazdığı kitaplarla (özellikle 25 maddelik landmark listesiyle) evrensel Masonluğa damgasını vurmuş olan Albert G. Mackey'in 1856 yılında kaleme aldığı ve klasik masonik kitaplar arasına girmiş olan "The Principles of Masonic Law" (Masonik Hukuk Prensipleri) adlı eserini Türkçe'ye çevirmeye karar verdik. Bu projede çevirmen olarak Tanol Türkoğlu, Ahmet Sevindik, Yavuz Aşlak, Barış Erman, Selim Örs, Burak Karacebe, Tunç Selçuk, Fuat Bozak, Tayfun Zaman, Yücel Kubanç ve Murat Gülerşen, Kutsi Nircan, Ümit Isıgöllu yer almış, Türkçe tashihleri Dursun Ali Kaş ve Erdal Türker üstlenmiş. Eserin çevirisinin tüm redaksiyonu Ahmet Şenkut tarafından yapılmıştır."

171 sayfalık bu eserde Albert G. Mackey evrensel Masonik Hukuk Prensiplerini ve onların kökenlerini anlatmakta, "karar verme yeteneği olan bir kişinin araştırmak istediği herhangi bir konuda, Masonik Hukuk'un hasıl edeceği neticeleri arayıp bulup, anlayabileceği ve bu sayede özel bir olayda kendince doğru bir fikre sahip olabileceği bir incelemeyi" okurlarına sunmaktadır.

16 Aralık 2010 günü Ebedi Maşrak'a uğurladığımız İlker İnal Kardeşimizin bir çok Locamızda anlattığı, çok sevilmiş bir çalışması vardı: SEVİMLİ YANLIŞLAR. Kardeşimizin bu anlatısı o kadar beğenilmişti ki, SEVİMLİ YANLIŞLAR-2 adı altında tefrika etmek zorunda kalmıştı. Bununla beraber İlker İnal genelde çalışmalarını bir metne bağlı kalmadan, irticalen yaptığı için, TESVİYE DERGİSİ olarak bütün araştırmalarımıza rağmen konuşmasının metnini hiçbir yerde bulamadık. Neyse ki videoya kaydedilmiş örneğinden bant çözerek İlker İnal'ın bu "SEVİMLİ" anlatısını yayınlayıp, gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlayabiliyoruz.

Bunu yapabilmemizde gerek video kaydını, gerekse bant çözümünü borçlu olduğumuz

Fikret AZOV K.'e çok teşekkür ederiz.

Elbette bant çözümü sonucu ortaya çıkan veriyi dergide yayınlanabilir hale getirmek için yeniden kaleme almak gerekiyor. Bunu yaparken alıntının ruhuna ve İlker Üstadın üslubuna sadık kalmaya âzami ölçüde itina

ediyoruz. Geçen sayıda yayınlanmış bölüm için telefon edip kutlayan, e-mail ile sanki İlker İNAL Üs.'ı dinliyor gibiydik diyerek takdirlerini belirten Kardeşlerimize TESVİYE adına teşekkür ederiz. Mizah Köşemizde "SEVİMLİ YANLIŞLAR" dan bölümler yayınlamaya devam edeceğiz. *Yavuz Aksel*

SEVİMLİ YANLIŞLAR

İLKER İNAL

.....Bu "Sevimli Yanlışlar" konusunda, bana en çok takılan Naif TİMUR Üstadımızdır. Beni çok sevdiğini bilirim, belki de bu yüzden bana çok takılır. Çoğunuz ondan, benim için sarf ettiği şu sözleri duymuşsunuzdur, duymayanlarınız için söyleyeyim:

"Eğer ciddi bir konuda konuşuyorsa, bir cümlesi değil, tek kelimesi bile masonik suç oluşturabilir. Dikkat ediniz! Yok "Sevimli Yanlışlar"ı anlatıyor ise, onu da kendisi kurgulayıp, kendisi yazıp, kendisi anlatıyor; hiç dikkate almayınız."

Her neyse, bu akşam olduğu gibi, A Mabedi'nde bir Locamızın çalışmasına katılacağız. Üstad-ı Muhterem içeriye törenle alınmamızı istedi. Biz, regalyalarımızı kuşanmış, dışarıda bekliyoruz. Loca görevlileri de birkaç dakika sonra içeriye girecek ve sonra da sıra bize gelecek. Tam o sırada, o toplantıya katılmak üzere gelmiş bir başka Loca'nın Üstad-ı Muhterem'i bana yaklaşıp *"İlker üstadım, Sevimli Yanlışlar"ı, bizde de anlatabilir misiniz?"* diye sordu. *"Elbette, onur duyurum."* dedim. Naif Üstadım hemen araya girdi: *"Üstad-ı Muhterem, bu kadar güzel konferanslar var. Ne diye bu konuşmayı istiyorsunuz? Kendisi yazıyor, kendisi anlatıyor."* Aslında şaka

yapıyor, her zamanki gibi bana takılıyor. Ben de *"Naif Üstat, niye böyle söylüyorsun? İnanacaklar."* dedim. O takılmaya devam etti:

"Canım, biliyoruz, kendin yazıp, kendin anlatıyorsun. Öyle olmasa bu kadar sene ben neden böyle bir şeye şahit olmadım?"

Kısa bir müddet sonra biz törenle içeriye alınmaya başladık. Sırayla giriyoruz. I. Tören Üstadı Aşa'yı vuruyor: "Pek Muh.", bir daha vuruyor, "Pek Muh." . Erşan Tinay'a geldi sıra. Aşa'yı yere vurdu ve anons etti: **"Pek Muhterem Erşan Tinay"**

Naif Timur Üstadım bana döndü:

"Kardeşim, bir daha sana bu konuda bir şey söylemeyeceğim. Daha biraz önce takıldım, anında Pek Muhterem, Pek Muhterem oldu. Yok, yok; sana takılmağa gelmiyor."

Bir tane daha kendimden anlatayım:

Loca açılırken II. Tören Üstatları genellikle çok zarif biçimlerde Kardeşlerimize cep telefonlarını hatırlatıyorlar ama, bana sorarsanız, bu hatırlatmaya çok ama çok önemli bir ilave gerekir. Tören Üstatlarının cep telefonlarının yanısıra **"Kardeşlerim, tuğllarınız cebinizde mi, hazır mı? Lütfen kontrol ediniz!"** diye uyarımları iyi olur. Hatta bana sorarsanız, bu uyarı çok gerekli. Neden? Başımдан geçeni sizlere anlatınca, bana hak vereceksiniz. Bir Loca'da konuşmam vardı. Konuşmayı yaptım. Geçtim, yerime oturdum ama o gün Doğu pek tenha; sadece ben varım, başka hiç bir Üstadım yok. Kapanışa geçildi, keseler dolaştırılıyor. O Locanın Üstad-ı Muhteremini özel yaşamından çok iyi tanıyorum. Kuralcı, titiz, her şeyin kurallara uygun olmasını isteyen, eeh biraz da gergin sayılabilecek bir Kardeşimizdir. Keseler dolaştırılmaya başladı. Ben de tuğlamı çıkartmak için elimi attım ki, ne göreyim, hazırlık yapmayı atlamışım, üstelik cüzdanımı da yukarıda, kurul odasında unutmuşum. Keseye atacak tuğlam yok.

Müthiş bir mahcubiyet hissi, bir sıkıntı oluştu yüreğimde. Paniğe kapıldım. Doğu'da tek başımayım, kalkıp, gidip, herkesin gözü önünde Üstad-ı Muhterem'den isteyecek halim de yok. "Ne yapalım, atar gibi yapacağız, başka çare yok." diye düşündüm. Fakat, içimde bir eziklik, yüreğimde sıkıntı, mahcubiyetten başım önde, öyle duruyorum. Geldi, görevli Kardeşim önüme durdu, keseyi açtı. Ben de elimi hemen Kесе'ye soktum ve atar gibi yaptım. Anında Üstad-ı Muhterem bana döndü, "**Pek Muhterem Üstadım, siz teklif mi attınız?**" diye sordu. Ben o panik ve sıkıntıyla dikkat etmemişim, Teklif Kesesi'ni Hasenat zannemişim. Ne diyeyim, "**Hayır**" dedim. "**O zaman yanlış oldu.**" dedi. Ben artık mahcubiyetin zirvesinde "**Önemli değil.**" diyerek durumu kurtarmak istedim. Nasılsa boş atıyoruz ya, gerekirse yeniden atarım. Üstad-ı Muhterem her şeyin kurallara uygun olmasının derdinde, "**Olmaz öyle şey.**" dedi. "**Tören Üstadı Kardeşim, Pek Muhterem'in tuğlasını geri verin!**"

İnanınız, bugün bile anlatırken, bir tuhaf oluyorum. Herkesin önünde, bütün Kardeşlerimin önünde, içinde bulunduğum durumu, çektiğim sıkıntı ve mahcubiyeti lütfen gözünüzün önüne getiriniz. Tören Üstadı elini daldırdı Kесе'ye, yok ki Kесе'de bir şey. Zaten Teklif Kesesi, üstelik ilk bize geldi. Tören Üstadı bir duraladı, bir bocaladı, Kесе'yi şöyle bir çalkaladı. Dediğim gibi, Üstad-ı Muhterem gerçekten biraz gergin bir Kardeşimiz. Hemen "**Kardeşim, Kесе'yi neden çalkalayıp duruyorsunuz? Pek Muhterem'in tuğlasını iade ediniz. Hasenat Kesesi'ne atacak.**"

Ben artık öyle bir vaziyetteyim ki, anlatamam; eridim, bittim, tükendim. Mahcubiyetin doruklarında geziyorum. İşte o anda Tören Üstadı olağan üstü bir inisiyatif gösterdi. Baktı kesede bir şey yok, bana doğru geldi, önüme hafif yan dönerek durdu, kimseye belli etmeden kendi cebinden çıkarttı, elini keseye soktu ve keseden almışçasına. "**Buyurun Pek Muhterem.**" dedi.

İnanınız bu masonik zarafeti, bu Kardeş yardımını bugün bile müthiş duygulanarak hatırlıyorum, ömrümün sonuna kadar da hatırlayacağım. İşte ben Masonluğa bu ince davranışlardan, bu zarafetten ötürü aşık oldum. (**Devam edecek İlker Üstadım, devam edecek. Y.A.**)

İRVİN MANDEL

BEDROS BOYACIYAN

FARMERS LODGE - 168

Amerikan İç Savaşı (1861 – 1865) zamanında ABD'nin ziraat merkezlerinden, Iowa eyaleti, Kinross kentinde 1863 yılında, 168 Numara ile "Farmers" (Çiftçiler) Locası kuruldu. Locanın üyeleri İç Savaş esnasında önemli bir varlık gösterdi, savaşın bitmesi ile de birçok terhis olmuş asker Locaya katıldı. Tarlada çalıştıkları kıyafetlerle mabetlerinde toplanan Loca, bu geleneği yıllarımıza taşıdı.

Atlı araba: 168 No.lu Farmers Locası ve El Kahir Shrineleri 31 Temmuz 2010 tarihinde müşterek bir merasimde bu araba ile, geliri hayır işlerinde kullanılacak, sodalı içki sattılar. (üstte iki resim)
Loca içi kıyafetleri aynı zamanda günlük hayatlarında da kullandıkları elbiseler (ortada)
Loca üyeleri İç Savaş zamanı üniformalarıyla sahnede geçmişi canlandırırken. (altta)

Cl No.1

BRİÇ EL 1

♦ ♥ ♣ ♠

KUZEY

♠ 8 7 5 4
♥ D 7 3
♦ A10 7 6
♣ D 6

BATI

♠ D 6 2
♥ J 9 5 4
♦ 8 5
♣ R V 5 4

DOĞU

♠ J
♥ 10 6 2
♦ V 4 3 2
♣ 10 9 8 7 3

GÜNEY

♠ A R 10 9 3
♥ A R 8
♦ R D 9
♣ A 2

BATI	KUZEY	DOĞU	GÜNEY
-	-	-	2♣
Pas	2SA	Pas	3♠
Pas	4♠	Pas	4SA
Pas	5♦ (1)	Pas	5SA
Pas	6♣ (2)	Pas	6♠
Pas	Pas	Pas	

(1) 1 A

(2) R yok

Çıkış kâğıdı: ♥ 4

Kozcu ilk eli ♥ A'la aldı, A ve R ♠ oynadı, D düşmeyince R ve D ♥, peşinden de elden R, D, ve sonra küçük ♦ oynadı, Batı çakmayınca, yerden A'la aldı. ♦ V düşseydi kayıp ♣ 2'liyi son ♦ üzerine atabilecekti. Bu durumda, Batı'yı yatırmaktan başka çaresi kalmamıştı: ♠'le eli Batıya verdi. Şimdi, Batı ya el çaka / yer çaka ♥ ya da ♣ oynamaya mecbur kalarak 12. löveyi teslim etti.

Cl No. 2

EI 2 BİLİNÇLİ DEFANS

KUZEY

♠ 9 8 7
♥ V 9 4
♦ 8 6 5 3
♣ A 9 5

BATI

♠ A D V 10 6 2
♥ 7 5 2
♦ D
♣ 7 6 2

DOĞU

♠ 5 4
♥ A R 8 3
♦ V 2
♣ D V 10 8 3

GÜNEY

♠ R 3
♥ D 10 6
♦ A R 10 9 7 4
♣ R 4

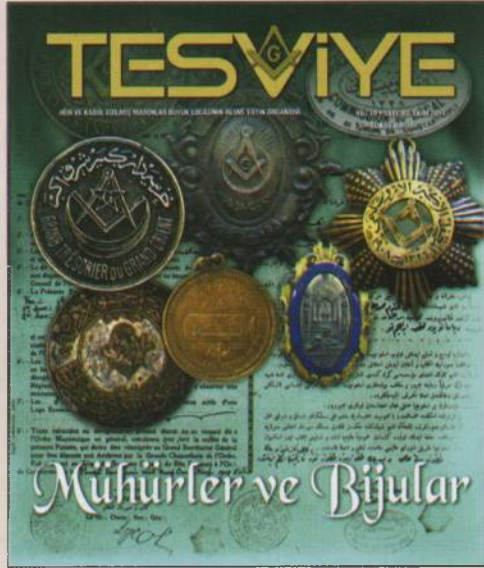
BATI	KUZEY	DOĞU	GÜNEY
-	Pas	Pas	1 ♦
2 ♠ (zayıf)	3 ♦	??	

Doğu: 3♥ !!! Pik atağını bekleyen Güney de 3 SA dedi. 4 el yanda görüldüğü gibiydi.

Bir Avustralya Open Takım Milli şampiyonasında gelen bu elde genelde Doğular ya pas ya da 3 ♠ dedi, Güneyler de 3 SA oynadı.

Örneğimizde, Batı zayıf araya girmişti, Güneyin 3 SA diyebileceği görülüyordu. Bu ihtimali düşünen Doğu 3♥ diyerek çıkış rengini gösterdi. Elinde A D V ♠ olan Batı Kör çıkınca, Doğu R ile alarak ♠ döndü. Diğer masalarda Pik çıkışına Güneyler rahat 9 löveyi bulurken, Kör atağında, Doğu – Batı hatı doğrudan ilk 8 löveyi aldı.

SYNOPSIS SYNOPSIS

Cover Stamps and jewels from our museum

P.06 On the General Assembly of the 7th May 2011 Grand Master Remzi Sanver was reelected.

P.07 Brothers from Great City Lodge (UGLE 1426) and Renaissance (Lithuania) visited Lodge Freedom No. 35 in İstanbul.

P.08 Stamps and jewels from our museum

P.14 About the transactions of the October 2009 International Masonology Symposium in Ankara

23 Ekim 2009 Ankara Masonoloji (Çalıştayını) kapsamında düzenlenen konferansta, 23 Ekim 2009 Ankara Masonoloji (Çalıştayını) kapsamında düzenlenen konferansta, 23 Ekim 2009 Ankara Masonoloji (Çalıştayını) kapsamında düzenlenen konferansta...

"Kardesliğin Felsefesi"
Asum Akte

"Hürmetlilik: Neoplatonik mi Yoksa Aydınlanmaçı Kökler mi?"
Fahri Yazıcı

TEBLİĞ ÖZETLERİ

1. ULUSLARARASI MASONOLOJİ ÇALIŞTAYI
1 International Masonology Symposium

Masonluk ve Kardeslik
Fraternity and Brotherhood

P.20 Templars' traces in Paris.

P.24 Anti Freemasonry in Portugal.

PORTEKİZ'DE MASON ALEYHTARLIĞI

18. yüzyılın sonlarına doğru, Portekiz'de Masonluk'un yaygınlaşmasıyla birlikte Masonluk'a karşı oluşan düşmanlıkların da artmasıyla birlikte Masonluk'a karşı oluşan düşmanlıkların da artmasıyla birlikte...

1800'lerden itibaren Masonluk'un yaygınlaşmasıyla birlikte Masonluk'a karşı oluşan düşmanlıkların da artmasıyla birlikte...

P.25 Bernard Fay and the "Forces Occultes" film executed in 1942 occupied France.

"OKÜLT GÜÇLER" FILMİ
(FORCES OCCULTES)

Bernard Fay (1883 - 1978) Tarihi ve anti-masonik yazar.

1942 yılında Çarok'un yönettiği "OKÜLT GÜÇLER" filmi, Bernard Fay'ın yazdığı senaryoya dayanmaktadır. Film, 1942'de işgal altındaki Fransa'da çekilmiştir.

1942 yılında Çarok'un yönettiği "OKÜLT GÜÇLER" filmi, Bernard Fay'ın yazdığı senaryoya dayanmaktadır. Film, 1942'de işgal altındaki Fransa'da çekilmiştir.

P.26 Psychiatric analysis of Mozart.

P.30 Andrew Jackson, thr 7th President of the USA and Grand Master of the Grand Lodge of Tennessee.

A.B.D. nin Başkuru olan ilk Büyük Üstad'

ANDREW JACKSON

Andrew Jackson'ın 1818'de Tennessee'de yapılan seçimlerde kazanarak ABD'nin 7. Başkanı olması ve aynı zamanda Grand Master of the Grand Lodge of Tennessee olması...

1818 yılında yapılan seçimlerde Andrew Jackson, Tennessee'de yapılan seçimlerde kazanarak ABD'nin 7. Başkanı oldu. Aynı zamanda Tennessee'deki Masonluk'ta da önemli bir rol oynadı.

P.32 Interview with Prof. Bozkurt Güvenç

Bizden Söylemesi...

Sevgili Okuyucu Kardeşlerim,

Tesviye dergimiz "kendi aramızda haberleştiğimiz, bilgi paylaştığımız" bir yayın olmasının yanı sıra, dış âleme de açılan bir pencereyiz. Bu yayınımla ile yalnız Kardeşlerimize değil, ailelerine de, Dış Obediyans sekreterlikleri ve dostluk kefillerimiz vasıtasıyla o ülkelerde çalışan Kardeşlerimize ve Şubelerimizin bulunduğu yerlerdeki devlet ve özel sektör kuruluşlarındaki üst düzey kişilere ulaşabiliyor, onlarla buluşuyoruz. Onun için bu dergi hepimizin dergisi olmalı ve ona sahip çıkmalıyız. İşte bu noktada Kardeşlerim sizlerden ricamız var;

- Dergimize abone olarak ya da satın alarak sahip çıkınız.
- Dergimize Tesviye Dergisi Yayın Komisyonlarımız vasıtasıyla masonik araştırma, haber, aktüalite içerikli konularda, yazı ve resim göndererek sahip çıkınız.
- Dergimizin yaklaşık 15000 Kardeşimize Mimar Sinan Dergimizle birlikte ulaşması için bize yardımcı olarak sahip çıkınız.

Bütün bunlardan sonra eğer hak etti isek bize reklâmlarınızla destek veriniz.

Bizden söylemesi.

TESVİYE

TESVİYE

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası Derneği adına İmtiyaz Sahibi:

Remzi SANVER

Sorumlu Yazışleri Müdürü ve Editör:

Celil LAYİKTEZ
celilayiktez@gmail.com

Yrd. Editör
Yavuz AKSEL

Görsel Yönetmen
Tümer ARGİN

YAYIN KURULU

Gürkan AKTOLUĞ
Yaşar EGEMEN
Tamer GEDİZ
Tunçel GÜLSOY
Cevad GÜRER
Ertan KARASU
Ergin KOPARAN
Nezih ONAT
Tevfik ORBEY
Ahmet ÖRS
Selim ÖRS
Onur ÖZSAN
Armağan POYRAZ
Onur SOYSALAN
Ahmet ŞENKUT
Bülent ŞENOCAK
Mehmet TANSAL

HABER MERKEZİ

İhsan ELGİN
Levent AKIŞ
Mert ÜÇOK
Serhat DEMİREL
Tayfun ZAMAN
Yalın MANÇO

ISSN Numarası:1301-2754

Adres: Nuru Ziya Sokağı No:19
Beyoğlu İstanbul Tel: 0212 251 26 50

Tasarım: bimus Tanıtım Ajansı - İstanbul
Tel: 0212 249 20 27 • www.bimus.com

Baskı: REKMAY Reklam ve Tanıtım Ltd. Cihan Sok.
12-B Sıhhiye Ankara Tel : (312) 231 09 26
e-mail: rekmay@rekmay.com.tr

Yayın Türü: Yayın süreli
Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası üyelerinin
haberleşmesi için 3 ayda bir yayınlanır.

Ακιντιβурну

Boğaz hiç böyle güzel görülmedi!

J. Bebek Caddesi No:115 Akintiburnu/Arnavutköy / Beşiktaş/İstanbul
Fairth Gündüz 0553 543 53 53 - 0212 263 48 29 - 265 05 25 www.akintiburnu.com

HÜR VE
KABUL
EDİLMİŞ
MASONLAR
BÜYÜK
LOCASI
İKTİSADİ
İŞLETME

Sizin için, size özel... yayımlar

www.mason.org.tr